

**De differentiis symptomatum liber I. De causis symptomatum libri III /
Interprete Thoma Linacro.**

Contributors

Galen.
Linacre, Thomas, 1460-1524.

Publication/Creation

Paris : S. Colines, 1528.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/aauzzzyr>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

GALENI
OPERA.

INTERP
TH: LINACRO.

1528

II,

MEDICAL SOCIETY
OF LONDON

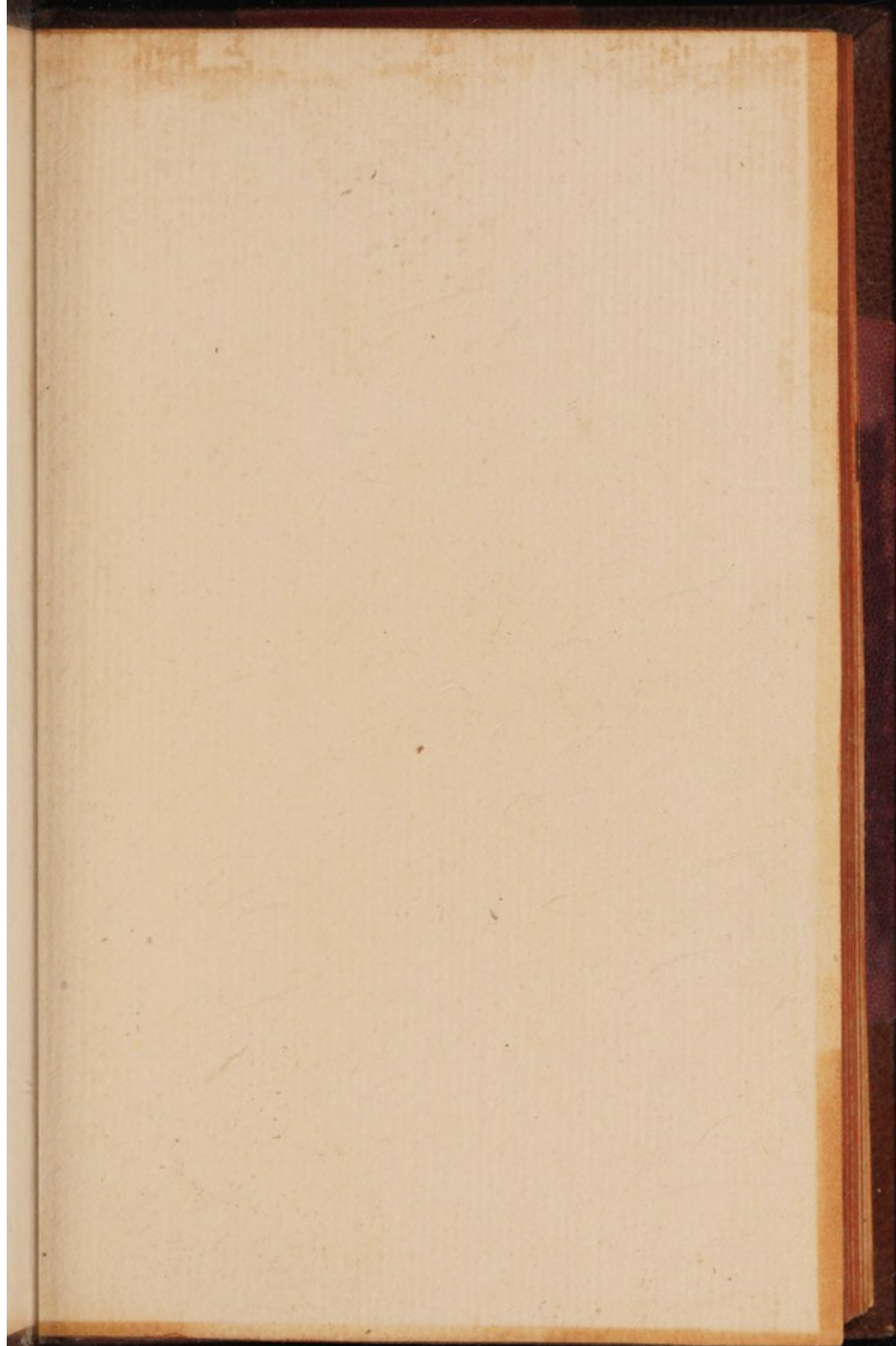

ACCESSION NUMBER

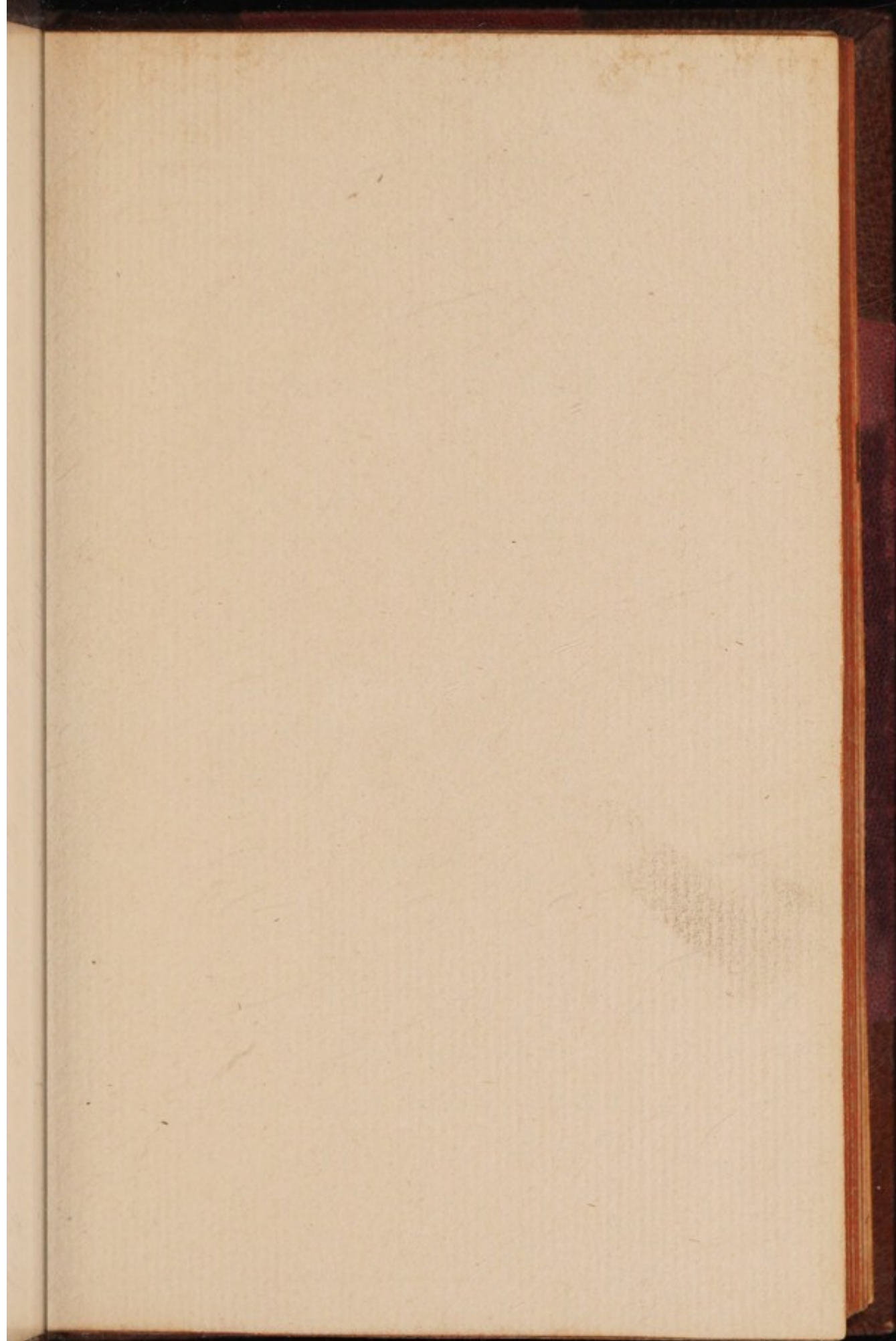
PRESS MARK

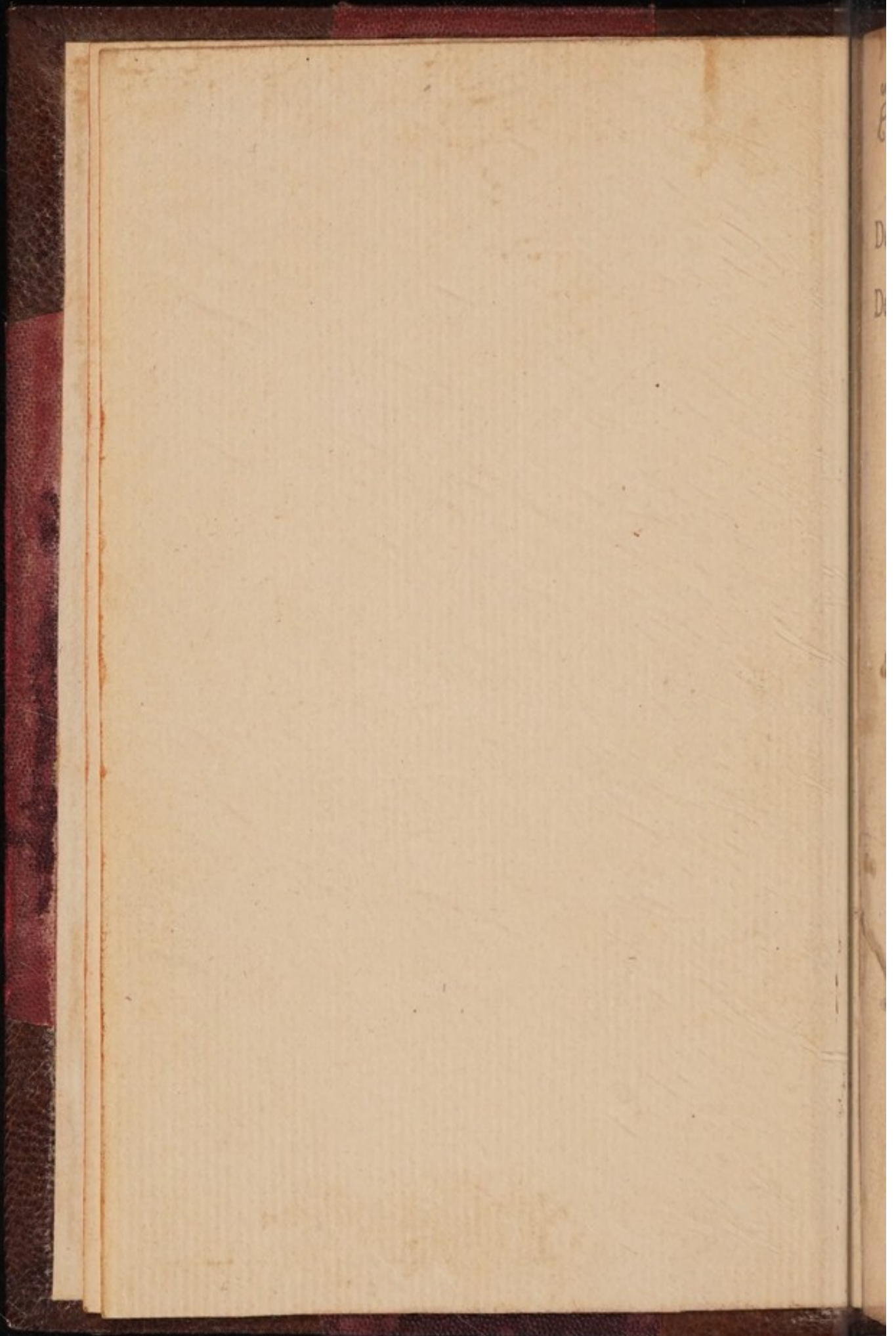
GALEN

- 1) De differentiis
- 2) De naturalibus

65350 /A

Thomae Simonis de Meryto

1547

CLAVDII GALIENI PERGAMENI

De differentijs symptomatum liber I.

De causis symptomatum libri III.

Interprete Thoma Linacro.

PARISIIS
Apud Simonem Colinaum,

3 5 2 8

LONDON · MEDICAL SOCIETY OF

II

5
8
xii
ru
fu
to
na
cu
tio
ne
15
re
qu
mi
im
to
ho
vir
cu
xii
tab
re
15
Me
luo
fue

STVDIOSO LECTORI.

5 Ix potest explicari studiose le-
10 ctor, quàm elegãs & eruditum
 de symptomatis opusculum in
 manib⁹ habes. Cuius elegantiã
 vt mira voluptas, ita multiplicẽ
 & variã eruditionem fructus haud dubie ma-
 ximus comitatur. Galen⁹ enim ipse medico-
 rũ princeps, sui nusquã dissimilis, immẽsam
15 suã eruditionis supellectilẽ tanta gratia & or-
 natu vndiq; cõdire solet, vt passim eloquẽtiã
 cũ eruditione contendere dicas. Vt enim ora-
 tionis virtutẽ & perpetuã illã cõmẽtariorũ se-
 riẽ (quẽ hic nõ desyberabis) cõsulto præterea-
20 m⁹, admiraberis haud dubie causas omniũ fe-
 re affectionũ corporis humani, veluti oceanũ
 quendã naturalis disciplinæ in tã exiguo volu-
 mine potuisse describi. Huc spectat, ne inte-
25 rim tacẽdũ esset, quãtis linguẽ latinæ delitijs
 hos cõmẽtarios Linacrus dudũ donauit, vir vt
 vtriusq; linguẽ doctissim⁹, ita recõditarũ artiũ
 cũ primis erudit⁹: qui studiosos omnes (dũ vi-
 xerat) ad meliorẽ illã mentẽ nõ modo adhor-
 tabatur, verũ etiã maximis munerib⁹ & foue-
 re & alere iolebat, vt nõ immerito tanq̃ alter
 Meccenas doctis hominib⁹ haberetur. Ille suis
 lucubrationib⁹ & vigilijs fortassis in nõ paruũ
 suẽ valetudinis dispẽdiũ nostrẽ cõditionis mi-

seratus, tantū de re medica merit⁹ est, quantū
nostri seculi nemo alius, quippe qui n̄ meliorē
partē medicinę è græco in latinū rara felicitate
verterit. Quatuordecim enī libros de me- 5
thodo medēdi, de sanitate tuēda sex, de natu-
rali facultate tres, de tēperamentis tres, de in-
ęquali intēperie vnū, de vsu pulsuū vnū, cū his
de symptomatis summa sui ingenij foetura, tā
latine vertit, vt nō melius aut elegātius græce
eos olim Galen⁹ scripserit. Multa itē alia à se 10
versa reliquit, quæ, quod ante obitū non erant
ædita, verēdū est ne in man⁹ studiosorū nunq̄
exeāt. Grāmaticam vero absolutissimā paulo
ante mortē chalcographis excudendā cōmisse
rat. In quib⁹ vt cæteris omnibus satisfaciebat, 15
ita sibi ferē nusq̄, vtpote qui per valetudinē,
qua multis annis parū erat p̄sp̄era, otii illud
literis dicatū vel minutatim cōcidere cogeba-
tur. Ex hui⁹ hominis interitu res medica tātā
iacturā passā est, vt suo iā patrono vidua prope 20
elāguescat & periclitetur. Bene precemini stu-
diosi lectores animę hui⁹ de re literaria tā be-
ne meriti, q̄ ad hęc tū Oxonij, tū Cātabrigiæ
suis ip̄ēsis publicas lectiōes medicinæ studio-
sis p̄petuo futuras eāsq̄ honorificis salarijs su 25
stinēdas curauit, quo ars vna generi humano
maxime necessaria, iā diu p̄pe extincta, vete-
rē illū suū nitorē resumat & assequat. Vale.

CLAVDII GALENI
 PERGAMENI DE SYMPTO-
 MATVM DIFFERENTIIS LIBER
 VNVS, THOMA LINACRO ANGLO
 INTERPRETE.

Vinam & quot nume-
 ro morbi in vniuersum
 sint, tã simplices quàm
 cõpositi generatim mē-
 bratimq; diuidentibus,
 quot item cuiusque ge-
 nerandi sint causæ, alijs

commentarijs prodidimus. Reliquum est de
 symptomatis disserere, Quo de affectib⁹ qui
 10 præter naturam sunt, omnis nobis absoluatur
 disceptatio. Omnis igitur corporis affectus
 qui à naturali statu recessit, vel morbus est,
 vel morbi causa, vel morbi symptoma. Quod
 etiam ἐπιγενήματα Græcis nominare in vsu est.

Verum non admodum id vocabulum vsur-
 patum est, sed symptoma & pathema & pa-
 thos omnia id genus nominare solent. Sane
 non idem omnino significatur per iam dicta
 nomina, sed sicuti ipse distinguam, de omni-
 20 bus deinceps quæ propinqua inter se sunt, ad
 hunc modum disserens. Ergo dictū est mor-

bum esse corporis statū quendam præter na-
 turam, à quo functio læditur primū. Constat
 autem, & si eum esse affectum quendam præ-
 ter naturam dixerimus à quo actio læditur,
 idem dicturos. Siquidem omne quod est, siue ^s
 id sanum sit, siue ægrū, quodammodo affici-
 tur. Ab afficiendo vero affectus nomen est or-
 tum. Atque in hunc vsū nō ab antiquis mo-
 do philosophis, sed etiam alijs hominibus tra-
 ctum. Et affectus quidem tum eorum qui sa- ¹⁰
 ni, tum qui ægri sunt, tū neutro modo se ha-
 bentū omnium est cōmune: etenim & can-
 tus & harmoniæ & orationis & dictionis affe-
 ctio quædam esse videtur. Morbus autem sa-
 nitati contrarium. Dissidet ab vtrisque ~~veluti~~ ¹⁵
 Plato ipse definiens prodidit: quod græce pa-
 thos & pathema dicitur, latine passionem ap-
 pelles. Quicquid enim patitur quis, pathos si-
 ue passio est appellādum. Eoque arbitror sen-
 suum quoq; alterationes, pathemata siue pas- ²⁰
 siones appellauit. In visu quidem eas quæ ab
 albo, nigro, flauo, & cæteris coloribus fiūt. In
 tactu, quæ à calido, frigido, humido, sicco,
 molli, duro, cæterisq; id genus. Adeundem
 modū & in singulis reliquorū sensuum. No- ²⁵
 minat autem is & voluptatem passionē, om-
 nēmque in summa motum, quicūque ab al-
 tero fiat in alterum. Quippe agentis motus

actio est. Eius vero quod ab eo est affectum, passio. In summáque, ipsum affici, idem quodammodo quod pati est. Differtque ab affectu affectionéve, motu. Quippe cessante eo quod alterabat, alteratio quæ in passio iam remanet, affectus eius est. Ita scilicet vt in ipso verti & mutari & alterari & moueri, passio generationē habeat. In eo vero quod manet, & in subiecto corpore reseruatur, affectus constat. Iam ipsum quoque permanentem affectum græci passionem nominant, veluti etiã quod iam fecit, nec etiamnum facit causam. Quinquã neq; hoc absoluto sermone causa est, nec affectus qui manet, absoluto sermone passio. Sed exacte loquenti, affectus passio est iã facta, nō autem quæ adhuc fit. Quod autem græci sic nominare cōsueuere, in libro de medicis nominibus à nobis est mōstratū. Cuius memores, id agendum, vt (quod à nobis semper est dictū) de nominib⁹ quàm primū inter nos cōueniat, Ad res autē ipsas properemus, in ijsq; moremur. Verū plerique eorum qui hui⁹ doctrinā vindicāt, contrā faciūt. litigando enim de nominibus totā vitā conterūt. Quare ad finē artis attingere nunquam possunt. Quid nam igitur est agēdū ei qui veritatis est studiosus? Nempe res ipsas quæ inter se natura sunt similes, eōq; minus aduertūtur, ostendunt.

dere. Dein nomina ijs imponere, potissimum quidem si potis est, quæ maxime sint in usu. Sin hæc non nouit, apta fingere. Ante omnia vero singulis rebus singula: ne qua in sermone vel obscuritas ex homonymia nascatur, ⁵ indeq; sophismata oriantur, vel res vlla omitatur. Illud vero recte ne an nõ recte, & proprie an improprie nomen sit positũ, per longius ocium æstimare, cum res ipsas iam intellexerim⁹. Quippe in harũ cognitione successus operis consistit, non in nominibus. Ac nos quidẽ sicuti dixi tum consueta vulgo nomina rebus imponimus, tum res quæ inter se sunt vicinæ, distinguim⁹. Cæteris nominare quidẽ sicuti libet permittimus, rem aliquã ¹⁰ indefinitam relinquere, non permittimus. In ijs nanque ipsis quæ proposita nũc sunt, quoniam id quod in ipsa corporis conuersione & mutatione & qualicũque alteratione cõsistit, diuersum est ab eo quod iam factum est, & ²⁰ subsistit. Eius autem quod factum est, aliud naturalem actionem efficit, aliud eam lædit. Quod in ipso (vt sic loquar) fieri essentiã habet, actionem, passionẽmve nominauimus: Quod in permanẽtia ad aliquod tempus, sa- ²⁵ nitatem morbũmve. Passionẽ vero ab actione discreuim⁹, tanquam quod fit, ab eo quod facit, sicuti morbum à sanitate, veluti id quod

præter naturã est, ab eo quod secundum natura-
 turam. Rursus igitur integris horum oratio-
 nibus positis, deinceps quæ reliqua sunt per-
 sequamur. Sanitas est naturalis affectus, fun-
 ctionis effectrix. Nec interest an affectum sta-
 tumve, qui actionem efficiat, dicas, an actio-
 nis causam. Simili modo nec si illud naturale
 auferes, quicquã referet: adsignificatur enim
 in reliqua oratione. Ita sane & morb⁹, status
 10 corporis est extra naturam, vitiatæ actionis
 causa. Vel breuius ad hunc modum. Morbus
 est affectus præter naturã qui actioni officit.
 Passio motus in materia qui fit ab agēte. Ipse
 vero agentis motus, actio. Quod autē ex sua
 15 natura ei quod fit partē aliquam generationis
 confert, causa ipsius dicitur. Porro huius mul-
 ta sunt genera. Nam & materia & utilitas &
 scopus & instrumentū & vnde motus initiū.
 Singula enim horum, ei quod fit, perfectionis
 20 aliquid conferūt. Quæ vero nihil cōferūt, sed
 tamē ab ijs quæ conferūt seiungi nō possunt,
 hæc eius quod sine quo non, rationē obtinēt.
 Sane hæc cum ita se habeāt, fieri subinde po-
 test, vt causarū quæ se deinceps excipiant, se-
 25 ries quædam existat. Non aliter quàm si cal-
 culis aliquot deinceps positis, primum eorū
 moueat quis, ac primus secundum, & ille ter-
 tium, atque ita deinceps, vnusquisque eū qui

sibi succedat. In talibus autē omnib⁹ nisi quis
 id quod per se facit, ab eo quod ex accidēti fa-
 cere dicitur, distinguat, plurimi absurdissi-
 mique errores in disputatione contingent. Si-
 gnicat autē per se idem quod primū. Tam- s
 etsi Atticizantium quidā non ita particulam
 vsurpent. Ex accidenti vero idem quod secū-
 do loco. Igitur qui primo calculo digitum ad-
 mouet, Primum quidem hunc mouet, ex ac-
 cidenti vero ac secundo loco, eum qui illi suc- 10
 cedit, atque ad eū iam modum reliquos om-
 nes. Pari modo primus quoq; secundum qui-
 dem mouet per se, ex accidenti vero, tertium,
 & qui reliqui ab hoc habētur. Iam secundus
 ipse pro eadem ratione, primo siue per se mo- 15
 uet tertium, secūdo loco quartū & quintum,
 & si qui sunt deinceps. Quod si diligētius ad-
 huc distinguere libet (quippe ad exquisitiore
 rei notitiā sic præstat) quisque calculus eū qui
 sibi deinceps habetur, primū mouet. Secūdo 20
 eū qui post hūc, & tertio adhuc eum qui post
 illum, & quarto, eum qui huic est deinceps.
 His ita se habētibus ac definitis, quoniā mor-
 bus affectus quidem est præter naturam qui
 actioni incommodet, morbum autem ipsum 25
 præcedere potest affectus alter, qui etiā præ-
 ter naturā sit, non tamen secundū suam ipsius
 finitionē, actionem labefactet, sed morbi in-

teruentu, talem affectum non morbum, sed causam qui morbum præcedat appellabimus.

Quo loco diligenter animum ad eos aduertamus oportet, qui illum quoque affectum lædendam actionis causam dicunt. Non enim per se aut primum, sed ex accidenti, & secundo impediri offendique per eum actionem dicemus.

A morbo vero ipso primum & secundum ipsius substantiæ orationem. Ita cum dicitur morbus

10 est corporis affectus qui actionem vitiet, ijs qui statim subaudiunt quod primum & ex se ipso id facit, sufficiens est definitio. Si qui vero vel minus dextere vel contentiosius inaudiunt, ijs adiiciendum in oratione est, primum, quo

15 talis sit definitio. Morbus est affectus corporis, actionem aliquam vitians primum. Quotquot igitur affectus hunc præcedunt, ij morbi non sunt.

Quod si vlli alij cum ijs affectibus incidunt, qui ipsos veluti vmbre sequantur, nec hos morbos voca-

20 bimus, sed symptomata. Ita non statim quicquid est in corpore præter naturam, morbum vocabimus. Sed id quod primum actionem vitiat, morbum. Quod hunc præcedit, morbi causam, non autem morbum. Quod si quis alio affectu in corpore

25 morbum sequitur, is symptoma duntaxat dicitur.

Quinetiam actionis ipsius lesio, symptoma animalis est. Quicquid namque animalis præter naturam accidit, symptoma est. Ac nominum quidem vsus

C. GAL. P E R G.

ita se habet, quæ tamen mutare dūmodo res
 ipsæ (sicut prædictum est) maneant immotæ,
 ei qui volet licebit. Verbi gratia. Si cui nō pla
 cet symptoma vocasse, sed epigennema, quasi
 superueniens vel supergenitū dicat. Sympto= 5
 ma enim esse, quicquid præter naturam ani=
 mali accidit. Epigennema vero non omne sed
 quod solos morbos necessario sequitur. Verū
 nos (sicuti dixi) omnem alterationem que ad=
 huc fiat, passionem: omnia vero quæ in corpo 10
 re præter naturam subsistunt, nominauimus
 symptomata. Accidētque aliquoties eandem
 rem & passionem & symptoma nominari.
 Quod scilicet vtriusque significatum (quan=
 quam secūdum aliam atque aliam orationē) 15
 illi insit. Verbi gratia. Ipsum tremere, pati est,
 propterea quòd tum alterari, tū moueri par=
 ticulā aliter quàm pro suæ & naturalis actio=
 nis ratione contingit. Præterea tremor passio.
 propterea quòd talis mot⁹ alteratio est. Idem 20
 etiam tremor symptoma est: propterea quòd
 motus est præter naturam. Quod si alteratio
 solum esset, qualis in videndo, audiēdo, odo=
 rando, gustando, tangendōc̄ intelligitur, pas=
 sio tantū nominaretur. Non etiam sympto= 25
 ma. Symptomatis enim id propriū est, vt sit
 præter naturā. Quo fit, vt in formis omni=
 bus quæ à naturali statu sunt immutatæ con

sistat. Siquidem in figuris naturalibus & coloribus, & magnitudinibus, & actionibus, & passionibus, ubi corrumpuntur, existit. Estque hæc eius maxime propria finitio, mutatio à naturali statu. Quid igitur: nū & morb⁹ mutatio naturalis est stat⁹? An nō tantū mutatio, sed mutatio quædam? Symptoma vero tantū mutatio est? Quippe naturali in affectibus statu mutato, actionemque lædente, morbus existit. Duoque hæc quo morb⁹ sit omnino exiguntur, ut in genere sit affectus, & functionē lædat. Quorum neutrum symptomati necessario adest. Quippe quod licet neque affectus sit, nec actionē aliquam lædat, tamē eo solo quod præter naturam sit abunde definietur. Atque à morbo quidem ea ratione differt. A passione vero, eo quod hæc omnino sit in motu, interim vero & secundum naturam. Symptoma non solum in motu, sed etiam in habitu quodam & permanentia, omnino autē præter naturam. Erit igitur passio, alteratio motusve circa materiã, adhuc (ut sic loquar) fiēs. Affectus vero post manens. Symptoma, omne quod animali præter naturã, incidit. Quæ ratione morbus quoque sub generali symptomaticis appellatione veniet. Est enim is quoque ad quendam modum symptoma. Quinetiã præcedentes morbū in corpore animalis cau

sæ, sub generali symptomatis notione cadūt.
 Ac de ijs quidem iam dictum est. De proprie
 vero dictis symptomatis, in hoc opere dispu-
 tare paramus. Est porrò horū triplex differen-
 tia. Alia nanq; ipsius corporis nostri sunt affe- 5
 ctus. Alia functionū offensæ. Alia hæc ambo
 comitātia, idq; tum in excrementorū excessu,
 tū in his qui in ipso animali ædūtur sonitib⁹,
 tum etiā in reliquis quæ sensibiles sunt diffe-
 rētis omnibus. Sublæsionis autē siue offensæ 10
 nomine, nūc priuatio quoq; mihi inaudiatur.
 Nō enim difficultas modo motus, quā græci
 dyscinesian vocāt, neq; difficultas sensus quā
 dysæsthesian appellant, vitia quædam actio-
 num sunt, sed etiā immobilitas & insensibili- 15
 tas. Ad eundem modū nec mala solū conco-
 ctio, sed etiā cruditas. Atque hæc quidem ge-
 nera symptomatū sunt. In quibus æstimādæ
 sunt mēbratim differentiæ, quarum singulas
 prosequi sermone deinceps cōueniet. Illo pri- 20
 mum admonito, quod in libro de morborum
 differētis diximus. Nempe qui sanitatē non
 esse affectum corporis, vnde actio proficisca-
 tur, sed ipsas actiones putarunt, hos utique
 quam nos nunc doctrinā in symptomatis de 25
 actionū læsione tradimus, in morborum esse
 doctrina tradituros. Constatq; à nobis si mo-
 do nihil in ipsis rebus errabūt, de solis nomi-

nibus esse dissensuros. Oriuntur autē (vt sepe dictū est) huiuscemodi doctrinarū errores ex omittenda quapiā differentia. Itaq; si differē-
 5 tias omnes percensentes, nō esse eas sympto-
 matū, sed morborū dicant: in nomine tantū,
 nō re, à nobis dissentient. Ergo dicendæ diffe-
 rentiæ nobis iam sunt, disputatione ad princi-
 pium reuocata. Quoniā symptoma genera-
 10 tim quidē appellatur quicquid animali præ-
 ter naturam cōtigit, ita vt tū morbi ipsi, tum
 morborū causæ quæ scilicet intra corpus sub-
 sistunt, nō quæ extra habentur symptomata
 sint. Altera vero significatiōe ac veluti magis
 15 propria, detractis tum morbis tū eorū causis,
 reliqua omnia quæ præter naturā sunt, sym-
 ptomata nominātur. De quib⁹ nūc agere no-
 bis est propositū. Ergo repetita iā eorū triplici
 natura, deinceps omnia diuidem⁹: ab actio-
 nū lesione auspiciati: hæc ergo diuidēda est pri-
 20 mū in duo genera, propterea nimirum quòd
 actionū ipsarū duę sunt primæ differētia. al-
 tereę animæ, altereę natureę. Itaq; etiā appellant, ille quidē animales, hæc naturales. Rursus igit
 animales primū diuidētes, in sensibiles moti-
 25 uas, & tertias rectrices. (neq; enim incōmo-
 dū est ita clarioris doctriņę causa eas nominas-
 se): iterū earū quāq; in suas differētias diduca-
 mus. Sēnsibilis igitur animæ functio, quinq; in

totum habet differentias, visuas, olfactorias,
 gustatorias, auditorias, & tactorias. Motiua
 vero actio, continuatum sibi instrumentum
 vnum habet, motionisq; eius rationē vnam.
 Demonstratum enim id est in libris de mu- 5
 sculorum motu. Variatur autem in particu-
 laribus instrumentis, ita vt varias habere spe-
 cies videatur. Reliqua animalis actio quæ à
 reatrice parte procedit, in imaginatricē ratio-
 cinatricē & recordatricē diducitur. Ergo etiā 10
 noxæ omnium sentiendi actionum, commu-
 nes quidem insensibilitas & sensus vitiosus
 sunt. Voco autem nūc sensum vitiosum om-
 nem qui perperam obitus est sensum. In par-
 te vero quæ in quoque sunt sensu. In oculis 15
 quidem cæcitates, & visus obscuritates, & de-
 prauationes quasdam. In auribus surditates
 & auditus grauitates & obauditiones quasdā.
 Simili modo in lingua, naso, & tactu, tametsi
 propria nomina sortita non sunt, tamen re- 20
 spondentia prædictis ad portionem habentur.
 Quando vel prorsus nō sentiunt propria sen-
 sibilia, vel cum vitio sentiunt. Eritq; illud,
 cum vitio duplex, alterum diminute & con-
 fuse: alterum deprauate. porro tactus egre- 25
 giū præter cæteros sensus in actione sua sym-
 ptoma possidet, dolorem: qui etiā reliquis sen-
 sibus, sed tamen ab externis sensibilibus inci-

dit. Huic vero non solum ab externis, sed etiã multo magis ab affectib⁹ qui intra corpus cõsistunt: isq; subinde tam vehemens, vt non nulli cruciatu victi, sibi ipsis mortẽ cõsciscãt.

5 Ac sentiũt quidem & oculi ex lucis splendore dolorẽ quendam, & aures ex magno quopiam & aspero sono. Sic in gustu quoque & odoratu alij tales incidunt dolores, à proprio scilicet sensibili vnoquoque sensu male affecto. Maximi vero dolores tactus sensui contingunt. Quippe qui ex aurium phlegmone aliõve affectu vehemẽter nos angunt, ij proprij auditus dolores non sunt, sed tactus. Est enim is sensus omnium sensoriorũ communis, reliqui quatuor sui quisque solius. Ad eũdem modum in oculis non raro dolores immodici vrgẽt: tangẽdi scilicet in his sensu cõtristato. Nõ minus etiã in dentibus & crasso intestino. Iam pruritus quoque ex hoc genere symptomatũ est. Non est igitur quod per quodque membrum proprium nomen queras, qualia sunt cephalalgia, id est capitis dolor, & cardialgia id est cordis dolor, & otalgia, id est auriũ dolor. Non enim inuenies positũ, sed oratione omnia talia explicasse contentus eris: vesicæ & renũ & lienis dolores, item genuum & pedis, cæterorũque ad similitẽ modum dolores appellans. Ac talia quidẽ & tot

numero sensibilibus actionum sunt sympto-
 mata. Ad hæc etiã duo egregia, sopor & per-
 uigilium circa primum sensorium, quod om-
 nium sensuũ est cõmune, consistunt. At mo-
 tiuarũ actionũ prima symptomata sunt im- 5
 mobilitas & vitiosa mobilitas: huius autẽ alius
 diminutus infirmusque motus est, alius pra-
 uus. Praui autẽ, alius tremulus, alius cõuulsi-
 uus, alius palpitans, alius vibrans. Horũ sym-
 ptomatũ aliqua ubi in toto corpore cõstiterũt 10
 diuersam appellationem sunt sortita, veluti
 emprosthotonus & opisthotonus & tetanus.
 Quod si totius corporis nõ solum conuulsio
 sit, sed etiam reãtriciis partis actionum cohibi-
 tio, epilepsia dicitur. Sicut apoplexia cum est 15
 neruorum totius corporis resolutio, vnã cum
 reãtriciis partis functionibus cohibitis. Atq; hæc
 quidem motiuarũ actionũ sunt vitia. Quo-
 rum si quod proprium præter cætera nomen
 non habet, non est quod quisquam eius occa- 20
 sione deceptus, aliquod symptoma præteri-
 tum à nobis putet, veluti nec vel apnoean &
 dyspnoean, vel ischurian & dysurian, vel apho-
 niã & dysphoniã. Sed ipsi omnia talia in qua-
 que animalis actione sunt exploranda. Non 25
 minus etiam cuiusque eorũ differentia. Ver-
 bi gratia, cum dyspnoea vnũ sit animalis ope-
 ris, nempe respirationis symptoma, quot sint

in vniuersum eius differentia. quemadmo-
 dum in libro de dyspnoea est iudicatum. Aut
 cacophonias, quot item membratim habeant
 tur differentia, veluti in his quae de voce scri-
 5 psimus, est traditum. Sane non raro dubitaue-
 rit quispiam, cuius generis symptoma sit, ve-
 luti de pãdiculatione & oscitatione, sternuta-
 tionéque & tussi accidit. Verum de eiusmodi
 omnibus proximo libro, qui de symptomatũ
 10 causis aget, differetur. Proximũ est, vt rectri-
 cis actionis offensas narremus: ac primum
 imaginatricis. Est igitur huius quoq; alia, ve-
 luti paralysis siue resolutio quaedã, quã Græ-
 ci caron & catalepsim nominant. Alia velu-
 15 ti prauus quidam errãnsque motus, quod vti-
 que delirium vocant. Alia veluti deficiens &
 imbecillus, qualis in comatis & lethargis cer-
 nitur. Quinetiã ratiocinatricis functiõis quæ
 veluti paralysis est, anœa siue amētia dicitur.
 20 Quæ veluti deficiēs motio est, moria & mo-
 rosis siue fatuitas. Quæ veluti errans est pa-
 raphrosyne siue deliriũ appellatur. plerunque
 enim in vtrisque simul delirium cõsistit, tum
 parum probe imaginando, tum parum apte
 25 ratiocinãdo. Est enim aliquãdo in altero dun-
 taxat, quod genus Theophilo medico ægro-
 tanti contigit, cui reliqua quidem prudentia
 supererat, & disputandi, & præsentis exacte

noscendi, cæterum tibicines quosdam angu-
 lum domus vbi decubuit occupasse, assidueq̃
 sonare, tũ pulsare putabat, atq̃ hos se intue-
 ri rebatur, partim illic stantes, partim sedētes,
 adeoque sine intermissione sonantes, vt neq̃ 5
 nocte, neq̃ die vsquam vel minimum tem-
 pus quiescerent. Exclamare igitur non cessa-
 uit, ac iubere, vt domo eijcerentur, Atque hæc
 illi erat delirij ratio. Idem postquam plane cõ
 ualuit, à morbóque euasit, tum reliqua om- 10
 nia quæ ingredientium quisque dixisset fecif-
 sētve narrabat, tũ imaginationis de tibicinũ
 tedio meminit. Quibusdam vero nulla alie-
 na imaginatio visitur, sed perperam ratioci-
 nantur, ratiocinatrice animæ parte ijs affecta. 15
 Veluti phrenitico cõtigit qui fores sibi intrin-
 secus occlusit, ac singula vasa per fenestram
 promens, accedentes rogabat, num proijcere
 iuberēt. Hic enim singula vasa rectissime no-
 minabat. In quo se manifeste declarabat, nec 20
 in imaginatione circa ea lesum esse, nec in no-
 minum memoria. Quid igitur sibi vult quòd
 ab alto omnia proiecit ac perfregit? hoc scili-
 cet intelligere non poterat, sed opere ipso de-
 lirare se declarabat. Quod autē & circa me- 25
 moratricē animæ partem symptomata eue-
 niant, non ægrotantibus modo, sed ijs etiam
 qui ægrotare desierunt, id didicisse de Thu-

cydide licet. Qui nōnullos qui à magna illa Athenis peste cōualuissent, eatenus omnium quæ præcessissent oblitos prodit, vt nō solum propinquos, sed etiam seipfos ignorarent.

5 Quoniam autem quæ reſtricti animæ parti symptomata incidunt, dicta iam sunt, tempestiuum est ad alterū actionum genus quas naturales vocant tranſeamus. Fuerint igitur & in harum singulis, vel non obitis, vel male

10 obitis symptomata. In appetitu quidem, tum inappetentia, tum immodica cibi appetentia. In concoctione, cruditas, & concoquendi tarditas, & eiusdem operis prauitas. Pari modo in digestionē, & sanguinis generatione, vel nō

15 5 peracta vel non rite peracta, symptomata incidunt. Cuius generis symptomatum, & hydropum vitia sunt. Iam in nutriendi actione Atrophie quædam & tabes, frustrationes eius sunt. Leucæ vero & ophiasis & alopetia &

20 quicquid eiusmodi symptomatum genus habetur, à vitiosa nutritione prouenit. At asphyxiæ id est pulsuum priuationes, & Cacosphyxiæ id est pulsus vitiosi, circa pulsuum actionem sunt symptomata. In excrementorum

25 quoque separatione, vel omnino non peracta, vel nō rite peracta, symptomata fiūt. Aliqua nomine proprio vacãtia, veluti quæ circa nigram bilem eueniunt. Alia vulgo nominata,

veluti Icteros, siue Regi⁹ morbus. Methodus
 vero hic quoque omniū inuentionis est, natu-
 raliū facultatū cognitio. Eas in libris quos
 de ijs prodidimus, quatuor esse in quacq; cor-
 poris particula indicauimus, Attraētricem . 5
 Retētricem, Alteratricem, & Excretricē. Erit
 igitur in harum vnaquaque duplex sympto-
 ma: Alterum non rite obitæ actionis, Alterū
 prorsus non obitæ. Quare in quoque natura-
 li instrumēto, octo incidēt in vniuersum sym 10
 ptomata. Ergo si cui ex dissectionibus explo-
 ratus est particularum animalis numerus, hic
 breui, imò vero facile ex sese omnē sympto-
 matum multitudinem inueniet. Quippe quę
 naturæ tantum sunt instrumēta, octo solum 15
 symptomatis laborabunt. Quæ vero sunt ani-
 mæ, tum istis, tum his amplius alijs duobus.
 Monstratum enim paulo supra est, cuiusque
 animalium actionū duplex esse symptomatū
 genus, vel prorsus non peractarum, vel parū 20
 rite actarum. Dictū præterea est, non rite hoc,
 duplex esse. Aliud veluti ex defectu proue-
 niens. Aliud (vt sic dicam) ex vitio siue erro-
 re. Ita vtique vt si non duo tātum in quaque
 actiōe & facultate symptomata esse dicas, sed 25
 tria, Alterum scilicet priorū duorum in duo
 secans, duodecim quidem in quoque natura-
 li instrumento symptomata inuenienda sint.

Quindecim vero in ijs quę anime subseruiūt:
 porro prior diuisio, quę in duas facta est diffe-
 rentias, octo quidem naturalium, decem ani-
 malium actionū efficit. Si quod vero in ani-
 5 mali instrumentum tum sensus simul parti-
 ceps est, tum motiuum: huic ex secunda diui-
 sione decē & octo symptomata incident: ex
 priore duodecim. Montrato igitur quod dici-
 mus in vna alterave particula, quod nos in ijs,
 10 id in omnibus facere censemus, eum qui enu-
 merare symptomata studebit. Minime quidē
 nominibus attentū (neq; enim vbique vsita-
 tas appellationes inueniet) sed ipsam rerū na-
 turam spectantē. Est igitur ventriculus conco-
 15 ctionis instrumētū, quod trahit in se, vti dixi-
 mus, cōueniens nutrimentū. Excernit autem
 quicquid est alienū. Præterea quod attraxit, id
 retinet: & quod retinet, alterat. Cū igitur vel
 20 omnino nō trahere vel vitiose trahere illi con-
 tingit, duo mihi symptomata circa tractricē
 potētiā intellige. Scindēque alterū rursus in
 duo, nēpe quod vitiose oratiōe saltē quatenus
 utiq; licet, (tametsi nominib⁹ clare nō possis,
 quod scilicet his nullum impositū nomē est)
 25 interpretari tentās. Verbi gratia, quod etiam
 illud nō rite, aliud veluti imbecillū est, aliud
 veluti vitiosum. Imbecillum quidem, quod
 vix & ægre & longo tempore fit. Vitiosum,

quod veluti cū palpitando, tremendo, vel conuellendo, vel vibrādo agitur. In alteratrice vero, ventriculi facultate, aliud est vbi omnino alteratio nō fit, cū scilicet quales assumpti cibi sunt, tales in omni qualitate manent. Aliud s vbi imbecilliter, quod proprium nomen græce bradypepsian habet. Aliud vbi vitiosa est alteratio, cum in alienam qualitātē cibi mutantur. Quare tria in totum symptomata circa vnam actionem frustratam habentur. Vocatur autem ipsa actio, concoctio. Ea est ciborū in cōuenientē animali qualitātē alteratio. Bradypepsia vero siue cōcoctiōis tarditas, mutatio in eā qualitātē est, sed ægrè & spatio longiore. Alteratio autē in alterā qualitātē nō tamē in eā quæ secundū naturā est, apepsian nomināt. priuationē quoq; eius actionis æquiuocæ cū ea nominātes. Quamquā vtique clarior fuerat, hanc solā apepsian nominasse, illā vero vitiosē factā, dyspepsiā. Sicut imbecillā alterationē bradepepsiā, Cæterū vt plato testatus est, veteres cū plurimas rerū ignorarent, alias omnino non nominarunt, alias non recte. Non est igitur quod nomina nobis imponant, sed inspiciēda nobis est ipsa rerum substantia, Quod si fiet, inueniemus retentricis quoque facultatis actionem secundum naturam se habere, cum tempus complectendi ci

bi, cum tempore concoquendi exequat: ac ci-
 bos vndique prorsus cōstringit. Priuationem
 vero omnimodam eius actionis, cum prorsus
 non complectitur. Accidit autem id in liēte-
 5 rijs, siue intestinorū leuitate. Imbecillitatem
 vero, cum vel nō probe vndique amplectitur,
 vel non vsque ad cōsummatam concoctionē,
 vel cū ambo hæc simul incidunt. Cum enim
 retentricis & complectentis facultatis agendi
 10 probitas in ijs duobus constitit, vt tum nullū
 locum relinqueret inter ventrem & cibos va-
 cuum, tum complectendi tempus cum con-
 coquendi tempore exæquaret, vel altero tan-
 tum non probe actionem obibit, vel vtroque
 15 symptomataque cōsequentur, imbecillo quī-
 dem complexui, fluctuationes cū sonitu, quas
 Græci clydonas vocant & flatulentia. Iniusto
 aut complectendi tempori, excretio celeris &
 ciborum in inferiore ventre corruptela. Hoc
 20 loco illud aduertendū censeo, quod alteri sym-
 ptomati alterū nonnunquam succedit. Quip-
 pe imbecillum complexum, modo clydones
 excipiunt, modo inflationes. Iniustum vero
 complectēdi tempus omnino diminuta con-
 25 coctio. Deinceps vero vel celer ciborum exitus,
 vel eorum in ventre corruptela. Ac cele-
 ris quidem exitus inseparabilia symptomata
 sunt deiectionis humiditas, & digestio in cor

pus diminuta. Corruptelæ autem in alui quibusdam deiectionibus, graue olentia necessario, nõ necessario aut mordicationes aut inflationes. Sed interim neutrum eorum, interim alterum, interim vtrunque. Cur autem tum in istis, tum in ijs quæ prius sunt dicta, quædam necessario sequatur, quædam non necessario: proximo libro in quo de symptomatũ causis agemus, docebitur. In præsentia vero ad reliquam retêtrici facultatis symptomatũ differentiam est transeundum. Cum igitur circũ cibos venter se constringit, cæterum cum palpitatione quadam, vel tanquam conuulsione & tremore & vibratu, eiusmodi cõstriktionis opus vitiosum fuerit. Ac palpitationem quibusdam ventris clare sentimus. itẽmque cõuulsionẽ. Singultũ enim hoc symptoma nominant. Noxã vero eius quæ velut tremor sit, nõ clare. cæterum si ijs quæ dicemus animo eris attentus, id quoq; nõ magno negotio deprehendes. Ergo vbi à comedendo, nec clydon aliquis, siue fluctuatio cũ sonitu te infestat, nec inflatio, nec palpitatio vlla, nec singultus, sed difficultas aliã insueta, in vêtre sentitur, grauatũque is ac laborat, ac magis desyderat grauitatẽ infra deponi, quàm sursum: ferri accedit præterea ructus quispiã, tum displicentia quædã aliena nec facile interpretabilis in an-

Solutu

corruptelæ

sed veteri
 Equatundum
 intra quada
 molestia per

coyq; sic

cupitq; celeriter omni vel p supnas vel per inf
 nas partes abicere
 sequiturq; respiratio molesta ac difficilis et quæ
 tolerari possit

helitu adsequitur: existimabis vētriculū circa
 cibos constringi quidē, cæterū id veluti cū tre-
 more fieri. At qui veluti vibrās motus est, in *cōcussio*
 febrīū cōcutientibus rigoribus maxime est cō-
 5 spiciuus, omnes animalis particulas occupās.
 Ac de ijs quidē fusius in libris qui hūc sequū-
 tur agemus. In præsens ad quartā vētris facul-
 tatem excretricē propultricēque veniendū.
 Cuius quod quidē veluti priuatio est, in Ilei *volūti*
 10 quibusdā generibus cernitur. Imbecillitas ve-
 ro subinde in tardis excrementorū deiectioni-
 bus incidit. Qui autē eius veluti vitiosus mo-
 tus est, tum incidit, cū vel prius quàm absolu-
 ta cōcoctio est, ad actionē proruit, vel absolu-
 15 ta ea cessat ac tardat, vel vnā cū aliquo iam di-
 etorum symptomatū fit, aliterve quouis mo-
 do non rite, vel *no potest motum spectari modo rite* tanquam impos *inequalis* iui venter in
 cibos irruit, minime temperato moderatōve
 motu vtēs. Exēplo eorū qui in decliui currūt,
 20 nec sistere se valent. Ac ventris quidem vt in-
 strumentum concoctionis est, dicta sympto-
 mata sunt. Vt autem tum nutriri postulat, tū
 quod nutriat, non solū trahit, sed etiam eate-
 nus retinet, quousque alterauerit & superua-
 25 caneū excreuerit, aliū parem symptomatum *aqualem*
 numerū ceu simile corpus fortietur. Fortas-
 se igitur præstiterit omnia quæ circa nutritō-
 riā, actionē symptomata incidūt percurrere,

Et quæ vêtis corpori & quæ cæteris particu-
 lis omnib⁹ insunt cõmunia. Quippe clarior
 ita legẽtib⁹ disputatio fiet. Illustriusque doce-
 bit quod paulo supra est dictum, Symptoma
 symptomatis causam esse. Atrophiã enim cū 5
 vnũ symptoma sit, siue ea in toto fiat animali,
 siue in vna ei⁹ particula, multa præcedũt sym-
 ptomata. Cũ enim quod probe nutriendũ est,
 & trahere ad se conueniens nutrimentum de-
 beat, & id quoad tum alterauerit tum assi- 10
 mulauerit retinere, præterea quod superua-
 cuum est pellere. (Est autem id duplex gene-
 re, aut enim quantitate superuacaneũ est aut
 qualitate) necesse omnino est particulã quæ
 Atrophia laborat, vel vnus prædictorum ali- 15
 cuius occasione id pati, vel plurium. Nam si-
 ue diminute trahat, quo nutriat, siue nõ tra-
 hat, siue perperã trahat, Atrophia particulã
 cõsumet, siue id quidẽ quod nutriet, & quan-
 tum & quale esse oportet suppeditatur, cæte- 20
 rum symptoma aliquod in retentricẽ facul-
 tate incidet, simile his quæ in ventre sunt di-
 eta, atrophia tentabitur sic quoque. Quod si
 hæ facultates legitima fungãtur actiõẽ, excre-
 trix autẽ vis erret, plus scilicet quàm opus est 25
 vacuã, sic quoque gracilis nutrimentocq; pa-
 rum fruens, particula reddetur. Iam alteratri-
 cis virtutis symptoma, quod veluti priuatio

nõ alitur

*... Symptoma vero quod retentrici facultati accidit proprie
 Eriõne respondet ijs que de vetriculo diximus itidem
 Atrophia inducere potest*

est (eam autem aepsian siue cruditatem vo-
cant) liquido patet quòd particulã gracilẽ effi-
ciet. Quod vero eius veluti imbecillitas quæ-
dam est, quã bradypepsian vocãt, spacio qui-
5 dem lōgiore, sed tamẽ luculenter ipsum quo-
que aliquando gracilitatẽ inducet. Tertiũ ve-
ro symptoma, quod dyspepsia est simile, non
gracilem modo nutritionis desyderio, sed etiã
10 catis leucis & elephantiasi cernitur. Sane ad-
uertere hoc in loco animum, ac discernere cõ-
ueniet, Vtrũmne succo aliquo affluente, an
solidis ipsis ita affectis mutat⁹ color fit. Quip-
pe si ex affluente est mutatus succo, alterius
15 generis symptoma est. nec alteratricis faculta-
tis error. Si igitur tota particula per totã qua-
lem esse oporteat, talis non sit, alteratricis in
eo virtutis id vitiũ est. Fit enim & in arcua-
tis naturalis coloris mutatio, sed ea, nisi alte-
20 ratricis venarum virtutis vitiũ aliquando est,
separatricis actionis est symptoma. Vitiosus
autem in singulis priuatim particulis color,
si modo ex succo aliquo extrinsecus affluente
non proueniat, ex alteratricis & cõcoctri-
25 cis virtutis quam in se habet, vitiosa functio-
ne oritur. Ergo hãc atrophian, cum cacotro-
phia quædam, id est vitiosa nutritio dicenda
potius sit, à præsentis disputatiõe eximamus.

*no atropgia
aut rãan
affert f par
tionis forma
ta simital*

C. GAL. P E R G.

Ad eã vero quæ nutritionis omnino est pri-
uatio reuerſi, illud admoneamus, tum ipſam
ſymptoma eſſe, tum ſymptomatis alias alijs,
quæ vel in attractrice, vel retentrice, vel ſegre-
gatrice, vel alteratrice facultate incidunt ſu- 5
peruenire. Omnium vero horum ſympto-
matum, morbi ſunt cauſæ. Finge enim dimi-
nute in aliquam particulam trahi alimentũ,
ideoque eam nõ nutriri, omnino morbus ali-
quis diminutum hunc tractum præcedit. Di 10
ctum nanque eſt, particulam ipſam vbi im-
becillius in ſe nutrimentum trahit, omnino
incommoda temperie laborare. At ea mor-
bus eſt. Si autem particula commoda tem-
perie ſit, obſtructio vero aliqua in digeſtionis 15
inſtrumentis digeſtionem impediatur, obſtru-
ctio ipſa morbus eſt: digeſtionis impedimen-
tum eius ſymptoma. Non ſolum autem ſin-
gula ſymptomata percurrens, quæ ſcilicet læ-
ſæ alicuius actionis culpa proueniunt, in 20
telliges ea omnino morbum præcedere, ſed
etiam id ex ipſa rerum eſſentia licet, citra in-
ductionem colligas. Quippe ſanitatẽ actio-
nis cauſam poſuimus: morbum autem læſio-
nis quæ in actione eſt, cauſam. At vero ſym- 25
ptomata, de quibus nunc propoſita nobis di-
ſputatio eſt, actionum eſſe læſiones diximus.
Quare ex ijs propoſitis conſtat huius ſaltem

generis symptomatum morbos esse causas. Quod autem & duo quæ reliqua sunt genera, morbi præcedant, & causæ rationem respectu eorū obtineant, id quoque paulo infra docebitur, sed ubi totum de ipsis absoluerimus sermonem: auspicati rursus à symptomatis ijs quæ in corporis cōsistunt affectibus. Sunt porò eorum primæ differētiæ numero quatuor.

Alia enim sunt visibilia, alia odorabilia, alia ^{omittit an} gustu apprehensa, alia tangibilia. Ac visibilia ^{visibilia} quidem in coloribus qui præter naturā sunt consistūt. Idc̄q; vel totius corporis vel alicuius vel aliquarum eius partium. Ac totius quidē corporis, veluti in arcuatis se habet. Præterea in epatide & splenitide vocatis morbis. Ad hæc hydropū generibus quibusdā. Vnius vero particulæ, quēadmodum tū in lingua sola alien⁹ color subinde aspicitur, tū in particulis quæ abscessuum vitio vel nigricant vel liuēt.

Pari modo in carbūculis & erysipilate, & serpentinibus vlcerum, & gangrenis, naturales colores immutātur. Sane huius generis sunt vitiligo, leucæ, elephantiasis, aliæque id genus. Quippe hæc quoque naturalem colorem mutant. Iam in compluribus simul particulis vitiatum esse colorem in multis morbis videas. Idc̄q; vel circa crura magis, vel circa faciē, vel circa totum supernū corpus, vel circa totum

*Abscessus veluti bubones significat mēbra aq̄bus
germinat. Hippo 6 Epid part 2 apud 4°*

imum. Ac visibiles quidem differentia in ijs
 sunt contemplandæ. Odorabiles vero primū
 quidem in respiratu, ac difflatu. Voco autem
 quod circundantis nos aeris per fauces attra-
 hitur & rursus emittitur, respiratum. Quod
 autem per totum corpus exhalat, difflatū si-
 ue perspiratum. Ergo quæ ijs accidūt grauio-
 lentia, in symptomatum constituentur gene-
 re. Post has vero in auribus, naribus, alis & *ap. M.*
 quæcūque vitij cuiusquam occasione putre-
 scūt particulis, his ampli⁹ in ructu idem sym-
 ptomatum genus licet inuenire. Ipso scilicet
 vel fumosam, vel acidā, vel virosam, vel pisco-
 sam, vel aliam quampiam eiusmodi referen-
 te qualitatem. In gustabilibus vero qualitati-
 bus, laborantes, ipsi symptomata conijciant.
 Quippe sudorem defluentem in eos aliquan-
 do gustant, præterea eius quæ circa linguā est
 saluæ mutata[m] qualitatem, æque utique ut
 sanguinē, quibus is quoquo modo per os va-
 cuatur: alij quidem notabiliter dulcē, alij sal-
 sum, alij amarum sentiunt. Ad eundem mo-
 dum & quæ ex pulmone reiiciuntur, & quæ
 ex ventriculo euomūtur: alijs hæc acida, alijs
 falsa, alijs amara, alijs dulcia, alijs austra, sen-
 tiuntur. Porro sunt ex medicis non pauci qui
 etiam his aurium sordem gustu explorandā
 censent. Quippe ex hoc quoque aliquid con-

* *Emi tabe molestat si spiritū qd extraxerit quædam iniecit
 carbonibus & capilli a cap. deflunt lethali. 5 apf 11*
 000 *Aurium sordes sordis si dulces fuerint mortales, sin au-
 minime. 6 epid par 5 apf 19*

iectari. Iam tangibiles differentia, vbi naturæ
 modum exceſſerunt, in ſymptomatis nume-
 rande non minus ſunt veluti cutis dura, & di-
 ſtenta & præarida. Simili modo præhumida,
 5 vel rugoſa, vel alia quapiã differentia tali præ-
 dita. Ergo ex his quæ iam dicta ſunt, manife-
 ſtum eſt, hoc quoq; ſymptomatũ genus vni-
 uerſum à morbis ortum habere. Quippe co-
 10 lorum, halituum, & ſaporum differētias om-
 nes, ſolidorum ipſorum corporum tempera-
 menta ſequi, in naturalibus libris didicimus.
 Ad eundem modum & tangibiles: multo etiã
 magis quàm omnes quæ ſunt prædictæ, pro-
 pterea quòd cum actiuis qualitatibus conge-
 15 neres ſunt. vtpote quæ ad eiufdem ſenſus iu-
 dicium referantur. etenim mollities duritiẽs-
 que tactu iudicãtur haud aliter quàm effeetri-
 ces qualitates ipſis cognatæ. Quare quicquid
 in ijs alienum à naturali eſt, id intēperiei ac-
 20 ceptum fertur. Aequè vt quod naturale eſt, ex
 cōmoda temperie prouenit. At eſt omnis in-
 tēperies morbus. Quare omnia id genus ſym-
 ptomata, à morbis ſunt oriunda. Quæ vero
 25 ex influente quopiam humore cognata præ-
 dictis ſymptomata in particulis excitantur,
 alia obſtructiones vel compressiones ſequen-
 tia, alia trahentium & ſegregātium virtutum
 functiões male obitas, neceſſe eſt hæc quo-

que veluti fontem suæ generationis morbos
 habere. Ac iecinoris quidē obstructio, qui cō-
 positi & instrumentalis corporis est morbus,
 alieni coloris qui in arcuatis visitur est causa.
 Cuiusque vero similis partis intemperies, 5
 quæ ipsa quoque eiusmodi corporis morbus
 est, aliās aliam eius facultatē impedit, vel eam
 quæ trahit, vel eam que excernit, vel aliā quā-
 piam quarū occasione cum parum æqualiter
 ritēque humores in corpore fluant, particulæ 10
 aliās aliæ in colore, halitu, sapore, omnibûsq;
 tangibilibus differentijs alterantur. Quinetiã
 quodcunque reliquum est symptomatū ge-
 nus, siue id in vocibus fit & sonis qui in ani-
 malibus exaudiuntur, siue in ijs quæ à corpo- 15
 re excernuntur, in eóve detinentur, nihil nō à
 morbis natum est, vel ab ipsis continēter, vel
 symptomate aliquo interueniēte. In vocibus
 enim morbi qui in ore, faucibus, arteria, pul-
 mone & thorace sunt, symptomata faciunt. 20
 Clangoribus scilicet quibusdam tremulisque
 ac raucis edendis vocib⁹. In alijs vero anima-
 lis particulis sonit⁹ & murmura & trismi, id
 est dentium concussio, aliáque eiusmodi par-
 tim quidem ex instrumētorum angustia, vel 25
 indebito motu, partim ex flatuosi spirit⁹ abū-
 dantia, aliquando etiam ex horum aliquibus,
 omnibûsve simul coeuntibus ciētur. De qui-

bus plenius inter symptomatum causas age-
 tur. Quæ vero vel à corpore excernuntur, vel
 in eo præter naturam detinentur, eâ quoque
 in primas treis diducuntur differentias. Vti-
 5 que aut totis substantijs, aut qualitatibus, aut
 quantitatibus, à naturali statu egressa. Succe-
 dunt autem omnino morbis, vel cõtinenter,
 vel alijs symptomatis intercedentibus. Siqui-
 dem sanguinis profusio toto excretæ substãtię
 10 genere præter naturam est. Ea vero vel vul-
 nerato, vel perrupto, vel ore tenuis recluso, vel
 eroso sanguinis vase incidit. Porrò horũ vul-
 neratio, ruptio, & erosio, proprij similariũ
 partium morbi sunt: reclusio, instrumenta-
 15 liũ. Quæ ipsa modo ex complectẽdi functio-
 ne imbecilla, modo expultrice immodice cõ-
 citata, modo ambabus simul læsis, ortum ha-
 bet. Simili modo fluxus muliebris vel pro-
 pter iam dictarum actionum symptomata
 20 fiet, vel quòd totus sanguis tenuis serofusque
 est redditus. Est vero & id symptoma, cuius
 etiam multiplex habetur ortus. Est nanque
 vel sanguificæ virtutis, vel eius quæ tenue &
 serofum separat, vel idem excernit, operis fru-
 25 stratio. Incidere autem aliquando potest, &
 retentrice ipsa immodice opus suum vrgen-
 te, & cute ipsa spissata, & renibus occlusis.
 Ad eundem modũ & sudores immodice di-

geri vel indebite retineri, aut propter cutis,
 aut propter aliquem dictarum virtutum affe-
 ctum, aut ipsam humorum naturam necessa-
 rio cōtinget. Sane constat quòd in omni eius-
 modi fermone, disiunctiuis coniunctionibus 5
 utimur. Omnino enim cuique dictorū sym-
 ptomatum, vna quæpiam est causæ ratio. Ni-
 hil tamen prohibet duas, & tres, & simul om-
 nes vnà concurrere. Non latet autē nec quòd
 diffuria & ischuria & stranguria & diabetes, 10
 & quem Hydropem in vas vrinale, alij diabe-
 tem, aliqui diarrhoean in vrina vocant. ex hoc
 genere symptomatum sint. Iam quod eorum
 quæ excernuntur, & colores præter naturam,
 & odores, morbos necessario sequantur, nihil 15
 opus est ostendamus. Si modo nullum taliū
 sine intēperie prouenit. Patet autem & quod
 propositum à nobis est, clare esse demonstra-
 tum, omnem symptomatum naturam mor-
 bos præcedere. Fieri quæ nonnunquam sympto 20
 matum quæ deinceps sibi succedant, veluti se-
 riem quādam. A morbo quidem ipso primū,
 ab hoc vero secundum, dein rursus post hoc
 tertium, ac ab isto deinde quartum. Verū hic
 attendendum diligēter est, vt accurate distin- 25
 guātur ab operibus symptomata. Sæpe enim
 ita similia inter se sunt, vt & symptoma pu-
 tetur opus, & opus symptoma. Ac nisi quis in

hoc sano sit iudicio, ex ijs in quibus ipse fallitur, nostram disputationem calumniabitur.

Quippe si naturalium excretionum (sic autē vocant eas quæ sanis accidunt) vel quantitātē,

5 vel qualitātē, vel genus ipsum substantiæ, pro scopo sibi proponat, deinde huc intuens symptomata iudicet, subinde fallitur. Quippe sudor aliquando multo amplior quàm pro naturæ modo, vel alui deiectio, vel vrina valen-

10 tibus incidit, nō solum nulla actione læsa, sed etiam cum virtutis robore & prouidentia de animalis salute. Aliqua enim quanuis etiam toto genere præter naturā sint, veluti sanguinis per nares profusio, vel vomitus, vel sanguinis deiectio, vel hæmorrhoids vel aliud eius-

15 modi, tamen præter naturā adhuc non sunt, si modo tempestiue fiant. Fiunt autem tempestiue, cū id quod cōtristat, expellitur. Stāte igitur de quo inter initia cōuenit (nēpe quòd

20 symptomata actionū læsiones sint) nihil eorū quæ ad animalis cōmodū fiūt, ex hoc genere symptomatū est. Opus nanque naturæ vnū-

quodq; eorum potius est, quàm læsio aliqua. At alteri fortassis symptomatū generi, quod

25 scilicet præter naturā est affectuum, omnia talia subiiciat quispiam. Omnino enim diuisam esse in quacunque animalis parte venam aliquam, aut eatenus reclusam, quoad sangu-

GAL. DE SYMPTO. DIFFER.

nem quem prius retinuerat profundat, natura-
ralem affectū non esse. Quamquam hic quo-
que alui fluorem, aut vrinæ copiā docere nō
possit affectibus præter naturā omnino succe-
dere. Sanguinis nanque profusiones, & vomiti-
ones toto genere præter naturam esse, dicet
quis. Non tamen aut eā quæ per ventrē, aut
vesicam, aut vterū fit excretionē toto genere
præter naturam esse. Fortasse vero dubitave-
rit quispiam & de sudore ceu nec ipsæ naturæ 10
lege incidat. Quippe quod Diocles etiā doce-
re tentavit. Videtur autem dura esse opinio &
præter rerum euidētiam, tametsi eā maxime
probabiliter cōfirmet. Ac de talibus quidem
posthac aliquando fortasse agetur. Per pauca 15
enim sunt de quibus ambigitur. De reliquo-
rū vero symptomatū tota multitudine abun-
de est disputatum, finiendūque iam hic liber
est. Si quis enim exercitat⁹ in his quæ cōfessa
sunt fuerit, facilius de his quæ in dubio sunt, 20
iudicium consequetur.

CLAVDII GALENI
 PERGAMENI DE SYMPTO-
 MATVM CAVSIS LIBER PRIMVS,
 THOMA LINACRO ANGLO INTER-
 PRETE.

Ausas symptomatum in
 his libris cōtēplabimur:
 eundem sequētes dispu-
 tationis ordinē, quem de
 ipsorū differentijs propo-
 suimus. Sunt igitur sym-
 ptomatū genera in totū

tria. Quorū de eo primū disputauim⁹, in quo
 læsam esse actionē diximus. Ita nimirū intel-

10 ligere lectorē censentes, etiā si prorsus perijt.

Cum autē duplices genere actiones sint, aliæ
 naturales, aliæ animales, ab animalibus incæ-
 pimus. Eāscq; trifariā diuisimus, in sentientes,
 actiuas, & quas appellauimus rectrices. Ergo

15 in sentiēdi actionibus, triplex incidit sympto-
 matum differentia. Vna cum ipsum primum
 sensus instrumentum est male affectum, al-
 tera cum sentiendi facultas, & tertia cum ali-
 quid eorū quæ primo sentiendi instrumento
 20 subseruiūt, male habet. Veluti in oculo primū
 sentiēdi instrumentū, crystallinus est humor.

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS.

quippe quod solum à coloribus alterari mon-
 stratum est. Sentiens vero facultas, quæ à ce-
 rebro per neruum inde porrectū ad crySTALLI-
 num peruenit. Ad subseruiendum autē huic,
 reliquæ omnes quæ in oculo habentur parti-
 culæ sunt conditæ. Itaque etiam vno quolibet
 ex prædictis male affecto, vel male videbit ani-
 mal, vel prorsus non videbit. Ac crySTALLINI
 quidē humoris morbi in octo intēperamen-
 tis consistunt. Facultatis autem morbi, in eo 10
 quòd vel neruus, vel cerebrū male sit affectū.
 Sunt porrò & horum vtriusque, vt saltem si-
 milares particulæ sunt, octo morborum gene-
 nera, Vt instrumentales sunt, tum obstructio-
 nes, tum alienorum innixus, siue cōpressio- 15
 nes, aliæque quæcunque ex humorū influxu,
 molem præter naturā attollunt. Vnitatis ve-
 ro diuisio, super omnia quæ prædicta sunt, tū
 similarium, tum instrumentaliū particula-
 rum communis est affectus. Nō cerebro mo- 20
 do aut neruo, sed etiā crySTALLINO humori inci-
 dere potens. Huic autē transferri, ac sede mo-
 ueri, instrumentalis morbus incidit. Quan-
 quam trāslatio, siquidem ea versus angulum
 maiorē minorēve est facta, nihil quod æsti 25
 mandū sit, incōmodi affert. Sin fursum deor-
 sumve inclinatur, duplicia quæ vidētur omnia
 apparere facit. Atque hi quidem sunt, tū pri-

mi visus instrumenti, tum eorum quæ illi facultatē subministrant, morbi. Eorū vero quæ vsum aliquem ei conferunt, hi, Si vel in foramine rhagoidis, vel etiam eo qui inter hoc & 5 crystallinū est loco, humor spiritūsve tant⁹ cōstitit, quātus primo visus instrumēto ad internoscenda sensibilia sit impedimēto. Ad eūdem modum corneæ quoque tunicæ particula ea quæ pupillæ antestat, visum impedit, siue 10 ea per se, siue alia quapiam ratione à naturali habitu est remota. Ac foramen quidem rhagoidis, quatuor modis à naturali statu mutatur. Nempe vel ampliatur, vel imminutū, vel in aliquam partē detortum, vel ruptum. 15 Verū ampliatio siue à natali sit, siue post accedat, semper visui incommodat. Imminutio quæ utique à natiuitate incepit, acutissimi visus est occasio: quæ vero post incidit, mali. Reliquorum vitiorum neutrum, neque si à 20 natiuitate, neque si post incidit, quicquā quod æstimatione dignū sit, visui officit. Iam enim subinde vidimus ex parua rhagoidis procedentia, detortam pupillam, postquam cicatrice est inclusa, nec tamē hominis visum fuisse 25 impeditum. Vbi scilicet ante se corneæ particulam splēdidam habuit. Atque hæc quidem experiētia ipsa docuit. Sane causā propter quā amplitudo foraminis ad perspicaciam visus

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

semper sit noxia, angustia non semper, estimatione non indigna est. Videtur autē mihi nervus is qui à cerebro ad oculū pertinet, quem ideo porum, siue meatum Herophilus appellat, quòd eius foramen clare cernitur, sensibilis esse spiritus via. Eoque ubi altero oculo conuiemus, alterius pupillā dilatari contingit. Tanquam in vnum solum cōmeante spiritu, qui prius in duos est dispertitus. Itaque etiā hoc maxime signo intelligitur, an suffusi 10
compuncta suffusione visum recepturi sint, an non. Quippe quibus altero oculo conuientibus, alterius pupillam dilatari contingit ijs si compunctio administratur, recipiendi visus fiducia est. Quibus non dilatatur, horum ne- 15
mo vnquam reuidit, neq; si minimo cum dolore, ac commodissime ijs est administrata cōpunctio. Ex ijs omnibus liquet, confluere ad oculos à cerebro spiritū animale. Tum in
crystallinum ipsum humorem, tum vero lo- 20
cum omnē qui illi antestat, quem scilicet rhagoidis foramen determinat. Vbi igitur amplior reddita est pupilla, siue id ex prima statim formatione, siue postea contingit, parum commode tota animali spiritu impletur. Fun- 25
di igitur dissoluiq; ac dissipari cogitur. Sicut contrā in minore pupilla colligitur, cōstringitur, ac densatur. Atqui demonstratū in libris

de particularum vſu eſt, eius collectionem, ac
 conſtrictionem, ad ſenſus bonitatem illi con-
 ducere: cōtrā, diſſolutionem, ac diſperſionem
 ad ſenſus noxam cedere. Qui igitur fit quòd
 5 pupilla morbi vitio, non naturæ minor reddi-
 ta, multo deterior efficitur quàm mediocris?
 An quia vitioſos affectus ſequitur, quorū cul-
 pa neceſſario peius cernit oculus ſic affectus,
 non propter pupillæ anguſtiā. Quinam igi-
 10 tur hi ſunt affectus? nam hoc etiam diſputatio
 requirit. Vnus quidem ipſius rhagoidis tuni-
 cæ tantū, alter humoris tenuis, qui medio lo-
 co inter ipſam rhagoidem & cryſtallinū hu-
 morem habetur effuſi. Ac tunicæ quidem ſo-
 15 lius affectus, extenſio relaxatiōque ſunt. Qua-
 lis vtique in extrinſecus poſitis articulis ſub-
 inde cernitur. Cum ligamenta redundanti hu-
 more ſunt perfuſa. Humorū vitium in de-
 ſectu conſiſtit. Cuius occasione rhagoides va-
 20 cuato interno eius loco in ſe concidens, con-
 trahitur ac rugatur, atque idcirco pupillā im-
 minuit. Deterius ergo ex talibus affectibus
 cernere contingit, non vtique propter pupillæ
 paruitatem, ſed propter humoris deſyderiū.
 25 Monſtratū enim eſt in his quæ de viſu, tum
 in libris quos de vtilitate particularum, tum
 quos de Hippocratis & Platonis placitis ſcri-
 pſimus, cryſtallinum humorum munimen-

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS.

to aliquo indigere, quo externum splendore
 sine offensa sustineat. Vnum igitur munimen-
 torum eius is humor est. Cū eo etiam quod
 substantiæ crystallini humoris non nihil cō-
 ducit. Vbi igitur parcius redditus hic humor 5
 est & siccius efficitur ipse crystallinus, vtpote
 iam humore à quo largiter imbuatur defectus
 & rhagoides tunica in se concidens, spatium
 quod inter ipsam & crystallinum interest, an-
 gustius efficit. Itaque fit, vt cum cogatur cry- 10
 stallinus humor, paruo interstitio cum exter-
 no splendore cōmercium habere, persimilem
 patiatur affectum, ijs qui solem nictando con-
 tuentur. Horū enim aliqui occæcati sunt. Om-
 nes vero ita læsi, vt vix recuperarint pristinū 15
 visum. Quippe monstratū nobis est, fieri nō
 posse, vt splendidam lucem inoffense toleret
 visus instrumentum. Eoque factū esse vt rha-
 goides tunica quæ nigra simul & cærulea est,
 illi sit prætexta. Quod scilicet hi colores, vi- 20
 sum vbi à splēdida luce laborat, maxime cō-
 solentur. Atque hæc quidem causa est, cur im-
 minutus is qui in pupilla est humor, tum de-
 terius cernendi, tum foraminis rhagoidis tu-
 nicæ minoris reddendi sit occasio. Eoque ma- 25
 xime insanabilis est eiusmodi oculorū mor-
 bus. Alter affectus qui propter humorem rha-
 goidis minorem reddit pupillam, minus illo

est noxius. Difficilius nanque est similarium
 corporis particularum cuius, cum siccata est,
 humiditatem restituere, quàm eam cum hu-
 mecta est, siccare. Atque hæc quidem meden-
 5 di rationem quodammodo iam attingūt. Di-
 camus autem quod à primo est propositum.
 Mala quidem est pupillæ paruitas quæ præ-
 ter naturā accidit, bona quæ naturalis est. La-
 xitas autē eius nec quæ naturæ lege habetur,
 10 bona est, nec quæ non naturalis est. Cæterum
 minus mala est quàm angustia. Quippe laxi-
 tatis generandæ causa (vt sic dicam) coniūcta,
 tensio rhagoidis tunicæ est. Sicuti paruitatis,
 eiusdem relaxatio. Quoniam autem duplici
 15 ratione tenditur, cum utiq; ex suapte natura
 id patitur, vel siccata, vt corpus simile, vel
 humectata vt instrumentale: siccitas quidem
 eius difficile sanabilis est, humiditas non etiã.
 Siquidem phlegmonæ & scirri, siue durities
 20 sensu carētes, & abscessus, & alij id genus mor-
 bi, instrumentaliū sunt partium, ex superua-
 cuis humiditatibus oriundi. Quos omnes si
 in rhagoide cōsistant, peritus medicus nō ma-
 gno negotio superabit. Sane accedit rhagoide
 25 nonnunquam etiã ex accidenti tensio. A mul-
 titudine, scilicet subiectorum humorum na-
 ta. Quippe cum veluti vter vesicæ, ijs quæ
 inter ipsum & crySTALLINū humorem aceruã-

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

tur est impleta, in omnem partem distendi-
 tur. Quoniã autem nõ solum qui in forami-
 ne rhagoidis sint, morbos disputatio percen-
 sivit, sed etiã aliquos ipsius rhagoidis comme-
 moravit, superque qui tenuis sub ea sint hu- 5
 moris, sequẽs fuerit, quæ reliqua in ipsis sunt
 persequi, quorũ vitio vel impeditur visus, vel
 omnino aufertur. Ergo ex ijs qui in tunica rha-
 goide consistunt, ac visui obsunt, vnus adhuc
 morbus restat, tam similariũ quàm instrumẽ 10
 talium partiũ cõmunis. Is est vnitatis diuisio.
 Quæ vtique in hac particula, tum vulnus est,
 tum vlcus. Cum igitur tale vitium magnum
 est, ita vt & valenter diuidatur rhagoides, &
 profundatur extra eam tenuis humor, ac iam 15
 corneam contingat, necesse est incidant hoc
 casu incõmoda duo. Tum vt concidat super
 crySTALLINũ humorem tunica rhagoides, tum
 vt spiritus à cerebro in pupillã totus nõ per-
 ueniat, quoniã per vulnus effluat. Quod autẽ 20
 non solum ambo hæc coeuntia impedimento
 visui sint, sed etiã eorum alterũ, ijs qui prædi-
 cta non negligenter legerũt, manifestũ arbi-
 tror. Mihi vero tempestiuũ iam fuerit ad te-
 nuem humorem conuerti, de quo supra, di- 25
 ctum hæctenus saltem est: quod siue eius plus
 siue minus iusto est, visum impedit. Quod
 autẽ etsi aut crassiori aliquando sit consisten

tia, aut colore quodammodo alieno; sic quoque
symptoma aliquod circa videndi actionem ex-
citabit, id dictum prius non est. Sed iam eius
dicendi est tempus. Ergo hic humor si crassior
5 quam prius erat, est redditus, tum perspicaciam
visus adimet, tum ne longinque videatur effi-
ciet. Ita ut nec quae longe posita sunt cernan-
tur, nec quae prope sunt admota exacte per-
spiciantur. Sin vehementer crassus est factus,
10 veluti in suffusionibus euenit, utique videre ho-
minem prohibet. Quod si totum foramen a
crasso illic consistente corpore obtenebratum
non sit, sed aliqua pars eius pura supersit, uti-
que per illam, quae extrinsecus sunt, singula per
15 se sola nihilo deterius quam ante videbun-
tur, non tamen similiter vno tempore multa.
quod scilicet angustior quam ante factus sit
visus conus. At si in pupillae centro exigua suf-
fusio constiterit, partibus quae circa sunt pu-
20 ris, omnia ijs qui sic sunt affecti, veluti fene-
stras habere videntur. Quippe quod in me-
dio non cernitur, quasi excisum videtur. Iam
si diuulsa, nec inter se coniuncta crassa corpo-
ra in iam dicto humore fluitant, ijs qui sic se
25 habent, tanquam culices quidam foris obuer-
sari videantur, imaginatio praebetur Saepenu-
mero vero ex crassiore quoque humoris con-
sistentia, tanquam idolum aliquod sibi appareat,

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS.

imaginantur, porrò eiusmodi idoli apparitio
 postquam à somno surgitur, plerunque inci-
 dit, potissimum pueris, & ijs qui plusculū bi-
 berūt, aut aliàs capite sunt impleto. Quòd si
 colore immutatus sit humor, qui inter cry- 5
 stalloidem, & rhagoidem habetur, siquidem
 ad fuscū inclinēt, veluti per nebulam fumūm
 ve hominem videre faciet. Sin ad alterum vl-
 lum colorem vergat, eius nimirum phan-
 tasiā visibilibus impartietur. At si inēquali- 10
 ter vel à naturali consistētia, vel colore rece-
 sit, quæcunque eius pars sic affecta, ad pupillę
 locum peruenerit, similem etiam sibi imagi-
 nē in visibilibus representabit. Quippe illius,
 tunc colorem, tum consistentiam, tum figu- 15
 rā foris se videre homo putabit. Ex hoc sym-
 ptomatū genere, sunt, tum ea quæ suffusi
 imaginantur, tum quæ de ijs quibus vel san-
 guis ex naribus profluxurus est, vel qui vom-
 turi sunt, ab Hyppocrate sunt scripta. Iam ve 20
 ro quibus adeo perfectus syncerūscq; visus est,
 vt eum ne vel minimum sensibile fugiat, ex-
 halationes vero quæpiam à ventre ascendūt,
 potissimum vbi non probe concoxerunt, si-
 milia ijs quæ suffusis symptomata incidunt. 25
 Quippe purior natura crystallin⁹ humor ijs
 est. etiā hic ipse aquosus de quo nūc agimus.
 Magnitudo autem symptomatū in his, pro

magnitudine passionis semper respondet. Nō
 solum in ijs de quibus paulo ante agebam, sed
 etiam in omnibus quæ prædicta sunt. Verbi
 gratia. Similarium partium intēperies si par-
 uæ sunt, paruam noxam actioni afferunt. Sin
 maiores habentur, actioni ad portionem no-
 cent. Sicut quæ plurimum à naturali statu ex-
 cesserunt, omnino actionē tollunt. Aequè ve-
 ro & quæ de qualitate, & consistentia & calo-
 re aquosi humoris sunt dicta, si paululū à na-
 turali statu sunt mutata, paruam etiam actio-
 ni afferunt noxā. Sin longius recesserunt, pro
 modo vitij sui etiam actioni incommodant.
 Sicuti cū plurimū à naturali sunt aliena, om-
 nino actionem adimunt. Ad eundem modū
 & quæ de rhagoidis ruptura, & pupillæ magni-
 tudine sunt dicta, vel paululum aliquid actio-
 nem impediunt, vel amplius, vel omnino. Si-
 mili modo & animalis spiritus vel ad vnguē
 purus est, qualis æther, vel nebulæ ritu humi-
 dus ac turbidus. Præterea in modo substantiæ,
 vel plus eius habetur, vel minus. Ac si quidem
 multus est & æthereus, etiam quæ longissime
 absunt, videt, ac perfecte discernit. Sin paucus
 est, & purus, quæ prope sunt exacte dignoscit,
 quæ procul absunt non videt. Quod si humi-
 dus simul multusque est, longissime quidem
 videt, sed non exacte. Sicuti etiam si humidus

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

simul exiguusque est, nec exacte nec longissi-
 me videt, Et de hoc quidem, vt ad rem propo-
 sitam, hæc abunde. Corneæ vero tunicæ pars
 quæ pupillæ antestat, & cū crassior, & cū spiss-
 sior, & cum humidior est facta, visionem im- 5
 pedit. Ad eundem modum si colorem suum
 mutauit, & si vlcus maiusculū in se habet, & si
 quid eorum quæ extrinsecus illi præiacent in-
 auctum, obscuritatem affert. Ac crassior qui-
 dem & spissior cornea hebetudinē visus creat. 10
 Humidior autem siue vt instrumentum est,
 siue vt simile corpus, non solum visus he-
 betudinem affert, sed etiam vt quasi per caligi-
 nem, vel nebulam, vel halitum quempiã, vel
 fumum cernatur efficit. Si vero humores non 15
 multi, sed colore mutato sint, pro eorum na-
 tura error in visu respondet, proinde qui regio
 morbo laborāt, pallida omnia videre se putāt.
 Quibus autem ex plaga ruptę recenter sunt
 in prima tunica venæ, rubra. Vlcus vero ma- 20
 iusculum, non solum eo quod superuacuum
 contrahit humorem visionem lædit, sed etiã
 quòd exiguo interstitio crystallinū cum ex-
 terno lumine committi cogit. At si descendat
 introrsum, quod ante pupillam est vlcus, etiã 25
 aliquid aquosi humoris foras effundit. Pro-
 inde is qui sic est affectus, in summum cæci-
 tatis discrimen adducitur. Eoque fit vt qui in

parte corneæ quæ pupillæ præ tenditur, vul-
 nus acceperūt, si id vulnus introrsum descen-
 dit, magna ex parte occēcentur. Cæterum in-
 credibile quiddam nec fieri vulgo solitum in
 5 puero vidimus, qui stilo in pupillæ loco fue-
 rat compunctus. Nam cum statim effluxis-
 set aquosus humor, tum pupilla ipsa minor
 est reddita, tum tota cornea apparuit rugo-
 sior. Cæterum sanatus, postea recte vidit, col-
 10 lecto scilicet paulatim eo qui effluxerat hu-
 more. Verum hæc rara sunt. Cæcitates autem
 eiusmodi vulneribus plerunque succedunt.
 sicuti etiam omnibus iam dictis causis: vbi
 scilicet plurimum sunt inauctę. Nam siue ve-
 15 hementer spissa, siue ad summum crassa, si-
 ue immodice humida, cornea est effecta, om-
 nino tenebram visioni offundit. Ita vt qui
 sic est affectus, prorsus non videat. Et quid
 quæso miri si prædictorum singula cum in-
 20 aucta sunt, visum animali adimunt? Vbi ip-
 sa sola cornea rugata aliquando similem no-
 xam affert. Incidit hoc vitium, ijs qui ad vl-
 timum peruenere senium. Sane consyderan-
 da hoc tēpore diligenter est pupillæ magnitu-
 25 do. Quippe quæ si minor est facta, etiã aquo-
 sus humor in ijs est imminutus. Sin æqualis
 sibi permanet, corneæ solius vitium est. Ver-
 rum eiusmodi discrimina præsens opus non
 d. ij.

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS.

requirit. Corneæ vero tunicæ morbi, si ma-
 gni sunt, prorsus visum impediunt. Et ma-
 xime cum vel phlegmone vel suppuratione
 laborās, vel insensibili duritie obsessa, aliudve
 tale quippiā passa, veluti instrumentalis pars, s
 humoris morbis afficitur. Ac corneæ quidem
 tunicæ morbi qui visum vitiēt, tales & tot in-
 cidunt. Membrana vero quæ super hanc ha-
 betur, vbi phlegmone laborat, ex accidenti vi-
 sus actionem impedit. At in ijs quæ græce 10
 vocantur chymoses, præterea in pterygijs, nō
 ex accidenti, sed iam ex prima ratione, pupil-
 lam obtenebrat. Ad eundem modum magnæ
 palpebrarum phlegmonæ tumorésque, si qui
 super has præter naturā orti, eò magnitudi- 15
 nis venerunt, vt pupillæ vmbra offundant.
 Atque hæc omnia aut non videndi, aut male
 videndi, sunt causæ. Et de oculis quidem satis
 hæc funto. Quippe exēpli magis causa, quàm
 vt singula membratim persequeremur, de his 20
 disputauimus. Cum sit mihi institutū ad præ-
 sens per generales sermones, methodum in-
 dicare, qua vsus quispiam, symptomatū cau-
 sas inueniat. Quoniam autem non solū me-
 thodos ipsas nouisse oportet, sed etiam mul- 25
 tifarum in particularibus exercitari, quod fa-
 cere omnibus in promptu nō est, idcirco qua-
 lem fieri modum exercitationis oporteat, in

oculis nunc ostendi. Ergo ad eius exemplar,
reliquæ sentiendi potentiæ sunt adeundæ, æsti
mandæque, in vnaquaque, tum primum eius
instrumentum, tum cætera quæ illi vsum ali
s quem præstent. Ad hæc discernendū, ceu pau
lo ante est dictum, quinam ipsius potentiæ la
borantis sint morbi, quinam instrumento
rum cuiusque, cuius culpa lædi functionem
cōtingit. Siquidem audiendi grauitas, & sur
10 ditas, aut propter aurium ipsarū particulam
aliquam, aut propter neruum, qui in has à ce
rebro pertinet, aut propter cerebrum ipsum,
in ea scilicet parte læsum, vnde neruus exori
tur, animali incidēt. Atque in neruo quidem
15 & cerebro vitia sunt, similiter ijs quæ in oculis,
Quæ vero in reliquis particulis sunt, ad por
tionem quidem, non tamen omnino simili
ter lædent. Quam enim habet in oculo cry
stallinus humor rationem, hanc habet in au
20 ribus audiendi meatus finis, vbi neruo dilata
to cōiungitur. Omnia vero quæ extra hūc in
anfractu meatus sunt, ijs quæ prædicta in ocu
lo de rhagoide sunt ad portionem se habent.
Itaque etiam morbos eorum huc trāfferri ex
25 illis conueniet. Similarium quidem corporū,
qui in intēperie & continuitatis solutione cō
sistunt. Meatus autē ipsius, obstructions, siue
hæ tumoris alicuius ipsarum particularū non

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

naturalis occasione, ipsum meatum obstruāt,
 quemadmodum abscessus, & phlegmone, &
 insensibilis durities, & œdema, siue propter
 tumorem aliquem acquisititium, vel deniq;
 quisquis præter naturam sit, qualis in meatu
 sæpe oritur, porosa quapiam in eo carnosave
 substantia enata. E numero eorum quæ mea-
 tum obstruunt, & sordes sunt quæ in auribus
 colligi solent. Tanquam igitur in ijs particu-
 larum ratio symptomatum indicauit causas, 10
 ita & in lingua & naso indicabit. Modo in ijs
 quoque tum primam sentiendi particulam,
 tum reliqua, quæ totum instrumētum com-
 plent, nouerimus. Monstratum enim est lin-
 guam eo quòd duabus facultatibus, sensui vo 15
 luntatique subseruit duas quoque actiones ha-
 bere. Nunc autem eam veluti sentientem cõ-
 sideramus. Odoratus vero sensorium ipsos ce-
 rebri esse ventriculos indicauimus. Ac gustan-
 di quidem sensus symptomata sunt, tum om 20
 nino nihil saporum sentire, tum non legiti-
 me sentire. Cum autem non legitime senti-
 re (vt monstratum est) dupliciter intelliga-
 tur. Aliàs cum diminute & confuse sentitur,
 aliàs cum vitiose, confuse quidem gustare, in 25
 visu amblyopiæ, id est visus hebetudini in au-
 ditu, Barycoiæ, id est audiendi difficultati, por-
 tione respõdet. Vitiose autem gustare, est ve-

luti cum oculis, colore, figura, magnitudine, vel situ mutata videntur. hoc in auditu, obauditio nominatur. Porrò morbi prædictorum symptomatum, vel quæ in gustandi actione, 5 vel quæ in potentia incidunt, partim in simili linguæ substãtia & tunica qua inuoluitur sunt, partim in nervis mollibus, partim loco cerebri, illo præsertim, vnde hi nervi originẽ habent. Ac reliqui quidem prædictorum om- 10 nium morbi in manifesto sunt. Lingua vero vitiose sãpores sentire solet, cum extraneo humore est impleta. Quo casu quæ gustantur omnia vel fãlsa videntur, vel amara, vel alia quãpiam aliena qualitate dicibili indicibili- 15 ve affecta. Tanquam enim in suffusis visiva vis foris se cernere iudicabat, ea quæ in ipsis oculis inerãt, itidem gustandi facultas ea quæ sunt in lingua, sensibilibus imputat. In arcuat- tis quidem bilis amarorem non linguæ esse 20 ipsius, sed eorum quæ gustat deputãt. In alijs vero quibusdam affectibus falsuginẽ acorẽm- ve edulijis ipsis inesse imaginãt. Scilicet succo qui extrinsecus accessit, vitiosũ linguæ succũ, qui prius quieuerat, excitante mouentẽque. 25 Gustãdi autem vi non eũ qui accessit, sed eũ qui in se redundat sentiente. Raro sane acci- dit, sed tamen aliquando, vt lingua ex gustã- di perfectiõne priusquam aliquid gustet, succo

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

cos quos in se habet, sentiat. Simile huius symptomata est, ubi in stomachicis affectibus, suffusionis imaginatio oculis incidit, vel sonitus auribus cum nihil extra sonet sed motus ipse circa cerebri membranas imaginatiões creet, s vel odoris in naribus, ab succo aliquo in his cōtēto. Sed quoniā de naso meminimus, qui duplici facultati veluti lingua subseruit. (Quippe qui & odoratus instrumentorum & respiratus veluti finis quidem est) non alienum sit 10 de hoc quoq̄, sicut de prędictis egisse. Si enim accidit in eo morbus aliquis, qui eius meatum vitiet, aut deterius sentiet odores odoratrix vis, aut omnino non sentiet. Ergo si vel vehementer sit contusus, vel polypto vel tumore 15 re aliquo pręter naturā laboret, spiritus viam occludet. Huius generis est & si qua circa internam eius membranā incidit phlegmone, Quinetiam quęcūque in aliqua parte ossium colatoriorū, aut etiam in cerebri inuolucris, 20 aut ipsis ossiū foramentis obstruūt, hęc quoque odoratricem vim impediunt. Atque hoc magis si in processibus cerebri, qui ad has perueniūt particulas fiant. At in catarris & corryzis & denique ijs quibus ab æstu, frigore, 25 vel humore oppleti priores cerebri ventriculi sunt, non locorum modo qui istic habentur obstructio fit, sed etiam tum spiritui ipsi qui

in ventriculis est, tum cerebro quòd hos con-
 tinet intemperies quædam accedit. Iam com-
 pressiones & diuisiones notabiles cuiusuis præ-
 dictarum particularum, tum non legitimum
 § odorabilem sensum, tum odoratus priuatio-
 nem inducunt. Vitiosus vero erransque sensus
 hoc loco fit, propter vitiosum aliquem qui in
 eo continetur succum. Qui scilicet mali odo-
 ris aliquid exhalans, ascendentes ab admotis
 10 corporibus ad odorandi facultatē halitus ob-
 turbat, Talēque est in hac facultate hoc sym-
 ptoma, quale arcuatis in gustatrice accidere
 est dictū. Quoniam autem de sensibus qui in
 proprijs & sibi addictis animalis partibus ex-
 15 ercentur, abunde diximus, age nūc de eo qui
 omnibus qualitercunque sentiētibus est com-
 munis (quem vtique tactum vocāt) agamus.
 Sunt igitur huius quoque ad aliorum portio-
 nem symptomata. Vtitur autem is non pro-
 20 prijs appellationibus, sed communibus. Sicut
 etiam prædictorum aliqui. Neq; enim aut in
 gustatrice, aut in odoratrice vi, tale aliquod no-
 men habemus, qualia sunt in visiva virtute,
 amblyopia id est visus obtusus & cæcitas &
 25 parorasis quædam id est visus prauitas. In au-
 ditrice vero, barycoia, id est grauis auditus, &
 surditas, & obauditio. At Hæmodias siue den-
 tium stuporis, tum nomen, tum symptoma

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

vnius tãgendi est virtutis. Cæterum hoc tam
 in ore quàm in dentibus post acidos & acer=
 bos cibos, incidere maxime consuevit. Tor=
 por vero qui ex tam motus quàm sensus diffi=
 cultate est compositus, in toto corpore & ma 5
 xime in artubus, manifeste videtur à frigo=
 re & compressione neruosorũ corporum inci=
 dere. Ad hæc etiam à torpedinis marinæ con=
 tactu. Si autem sua spõte nulla tali causa præ=
 cedente incidat, omnino vita deses, & ciborũ 10
 vel crassorum, vel lentorum abundantia, vel
 consuetæ alicuius vacuationis suppressio ne=
 cessario antecessit. Ac continens quidem hu=
 ius symptomatis causa est, talis quispiam in
 neruo affectus, cuius oecasione à principio ad 15
 ipsum virtus trãsmitti prohibetur. porrò pro=
 hibetur, siquidem meatũ aliquem neruus hæ=
 bet, qualem qui ad oculos descendunt mani=
 feste habere cernuntur, vel ex obstructione,
 vel compressione. Sin aliter, ex constipatione 20
 vel frigore. Atque quod animalis quidem vir=
 tus, siquidem meatum aliquem tanquam cer=
 tam viam à cerebro per neruum habet, hoc
 obstructo impediatur, cuiuis arbitror pateat.
 Quinetiam quod compressio extrinsecus ner 25
 uo, angustia meatui eius continget, ne id qui=
 dem vllum lateat. Quod autem & si nullus
 sit meatus, sed tãquam per aquam vel aerem

folis radij trāseunt, sic principij vis per ipsum corpus neruorum permeat, cum hi ad crassio- rem habitum sunt mutati, transitus impe- dietur, nec id mihi longis probationibus ege- re videtur. Recordanti præsertim ea quæ in aqua & aere eueniunt. Quippe in aere nebu- la, & fumus & nubes: in aqua lutum & li- mus, solis splendorem, quo minus per ea syn- cerus procedat, impedimento sunt, ac vetant.

10 Ad eundem igitur modum & neruus, si cras- siore habitu & duriore quàm pro sua natu- ra sit redditus, virtutis transitum prohibebit. Sane crassiore habitu erit, si vel glutinosis, vel crassis alatur succis, vel violento frigore sit sti-

15 patus. Si autem à duro aliquo corpore quod illi extrinsecus innitatur pressus sit: ne sic qui- dem virtutis transitum non morabitur. Pro- inde nerui qui vel funiculis, vel manib⁹ sunt constrieti, & qui ab externo aliquo, quod vel phlegmone sit obsessum, vel cum sensus no- xa duratum (scirrum vocant) premuntur, & qui aut luxatis aut fractis ossibus angustantur, omnes principio quidem torpent. Postea ve- ro omnino sensus motusque expertes fiunt.

25 Et vocatur quidem eiusmodi neruorum vi- tiū græce paralysis, id est neruorū resolutio. Quæ cū in eodem genere cū torpore sit, ma- gnitudine certe ab eo differt. Ac si in omnes

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

incidat nervos, ilico totum corpus sensu mo-
 tūque priuat, ac mortem celerē respiratus pri-
 uatione infert. Si autē spinalis medullæ prin-
 cipiū sit læsum, particulis quæ in capite sunt
 solis quoad uiuit homo, tum sentit, tum mo- 5
 uetur. Sin in cerebro ipso læsio incidat, statim
 omnibus partibus impotens insensibilisq; effi-
 citur. Viuit autem vteruis horum tãto tēpo-
 re, quãto viueret si angina premeretur. Qui-
 buscunq; vero spinalis medulla infra neruorū 10
 exortum, qui pectus dilatant est læsa, siue ver-
 tebra aliqua loco suo mota, siue etiam aliter,
 si magna quidē est læsio, insensibiles immobi-
 lēsq; omnibus quæ infra sunt partibus statim
 fiunt. Sin parua est noxa, torpent hi, non ta- 15
 men moriuntur propterea quòd respiratio ijs
 illæsa manet. At brachiorū sensus ijs quibus
 spinalis medulla circa quintam vertebam est
 vitiata, totus simul cū motu amittitur. Qui-
 bus autem circa sextam, nō totus. Quippe pri 20
 mæ brachij partes illesæ perstant. Iam multo
 etiam minus eius desideratur, si circa septimā
 vertebam male sit affecta. Quod si circa octa-
 uam sit læsa, q̄ minimum eius requiritur. Ac
 si quæ post hanc habetur, iniuriam est passa, 25
 prorsus nihil mali brachijs accedit. Cæterum
 quibus spinalis medulla in collo est vitiata,
 ijs omnibus vox adimitur. Quibus circa dor

si vertebrae est laesa, ijs utiq; non tota. Verum quantum eius, secundum vnamquamque, definitum in ijs est quae de voce scripsimus. Nunc enim mihi videor plura quam pro instituto dixisse. Neque enim omnia symptomata membratim persequi, hoc opere est propositum: sed ea in generales causas reducere. Illud ergo generatim mihi de omni sensus laesione sit dictum, quod a quibus nervis valentibus suppeditata sibi vim habent, ab iisdem male affectis leduntur. Quod si quis cuiusque nervi nosse vim studet, eorum qui ad respiratum conducunt, in libro qui de respiratione inscribitur vim discat. Eorum vero qui ad vocem, in opere quod de voce habet titulum. Ergo de his alibi scrupulosius est proditum. Qui autem colli, capitis, abdominis, brachiorum, & crurum partibus, nervi subministrant, non alij modo ante nos non incommodum prodiderunt, sed ipsi quoque in libris de dissectione administranda scripsimus. Ac propositus quidem nobis sermo erat, de symptomatis quae sensus comitantur. Quoniam autem partes quae per nervum aliquem voluntarie moventur, eadem protinus sensum quoque per eundem possident, duplicem ijs noxam ex nervi iniuria necesse est accedere. Alteram sensus, alteram motus. Qui igitur fit, quod videtur particulae quaedam ad voluntas

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

rias quidem functiones resolutæ esse, & tamē
 sentire? Rursus aliæ moueri quidem, minime
 autem sentire? Sane in lingua & oculis nulla
 fit dubitatio. Propterea quod hæc duplici ner-
 uorū genere sunt prædita. At in quibus mem- 5
 bris duri tantum nerui sunt, in ijs distinguē-
 dus sermo ad hūc modum est. Si cute ablata,
 subiectus ei nudus musculus immobilis appa-
 reat tangentem tamen sentiat, parua illi noxā
 incidisse est putandum. Vtpote per quam mi- 10
 nime stetit quin tantū animalis virtutis cape-
 rit, quantū ad sentiendum quidem esset satis,
 ad musculum mouendum nō satis. Consistit
 enim in patiēdo magis, quā agēdo, tan-
 gendi sensus. Itaque etiam parua virtute per- 15
 fici potest. Musculorum motus, cum agēdo,
 non autem patiēdo obeatur (totum nāque
 corpus ab hoc trāffertur) multa eget animali
 virtute. Contrā vero nunquam deprehendas,
 musculū vllum moueri, vt idem non sentiat. 20
 At si superiacens musculo cutis sensum ami-
 sit, ipse autē moueatur nihil est quod mirere.
 Veluti nec si duorū musculorū alter mouea-
 tur, alter moueri nō possit, aut altero sentiēte,
 alter sit insensibilis. Sicut enim in ijs alteri⁹ læ- 25
 sum neruū esse, alterius integrum licet. Sic is
 qui in cutem dispergitur, iniuria affectus esse
 potest, qui autē in musculū, minime esse affe-

Etis. Contraque qui in cutem spargitur nullã
esse passus iniuriã, qui in musculo est, nõ esse
noxæ expers. Ac de propositis symptomatis,
hæc satis. Delectatio autẽ & dolor omnibus
5 sensibus cõtingunt, non tamẽ pari euidencia.
Sed in oculis minus quàm in cæteris euiden-
ter. In tactu autẽ & gustu, maxime luculẽter.
Ab ijs deinceps in odoratu, & post hinc in au-
ditu. Quãnã igitur est tũ omniũ cõmunis, tũ
10 cuiusq; causa ppria? Sane cõmunis ea est, quã
Plato in Timeo reddit sic scribẽs. Violẽta pas-
sio quæ præter naturã est, cũ simul multa &
celeriter fit, dolorem affert. Ediuerso, quod ad
suã naturã vniuersim & celeriter redit, iucũ-
15 dum est. Quod autẽ sensim & paulatim fit,
sensum latet. Atque ita quidem Plato. Hip-
pocrates vero eo antiquior: Iis inquit quibus
natura alteratur & corrũpitur, dolores fiunt.
Quippe illud, Corrumpitur, celeritatẽ simul
20 ac magnitudinem mutationis indicat. Sane
tactui accedunt magne mutationes naturæ, à
frigidi, calidiq; violento cõtactu. Præterea ab
ijs quæ quassandi vel secãdi, vel distendendi,
vel exedendi vim habẽt. Quippe humidum
25 & siccum, si absint calefactio & refrigeratio,
citra violentiam corpus contingunt. Id quod
opus de simplicibus medicamentis qui reuol-
uet, facile discet. In his enim illud monstra-

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

tum est frigidū alia ratione oblectare, quā
 calidum. Quinetiam ipsum in substantia, di-
 uellendo, dolorem afferre. Videntur autem &
 quæ quassant, & quæ tendunt, dirūpendi cor-
 poris periculum afferendo, dolorū causæ esse. §
 Non secus autem & quæ pungunt, & quæ di-
 uidunt. Neque enim postquam aliquid diui-
 sum ruptūve est, dolorē infert: sed in ipso
 (vt sic dicam) fieri, talia omnia doloris causæ
 euadunt. Nisi tamen ex accidenti aliquo, eos 10
 qui sic affecti sint, dolor sequitur. Aliās quidē
 acri humore exulceratum corpus mordente:
 aliās phlegmone superueniente. Quæ ipsa
 quoque nunquam non distendendo cōtristat.
 Non raro vero etiā caloris iniuria, vel humo- 15
 rum acrimonia. Diuellitur autem & gustus
 instrumentū, quatenus vtique tactus est par-
 ticeps, à iam dictis. Quatenus vero gustus est
 propriū, ab acutis, amaris, acerbis, & acribus
 succis. Propterea quòd horū singuli, sicut mō 20
 stratum est, continuitatem diuidunt. Contri-
 stant vero & olfactum, qui à iam dictis succis
 exhalant halitus. Quod hi quoque continui-
 tatem distrahūt. Auditū vero infestant, vox
 aspera & maxima & celerrima. Quibus etiā 25
 in magnis tonitribus in idem coeuntibus, ali-
 qui auditus sensu omnino sunt priuati. Ipsius
 scilicet instrumēto soni violētia diuulso. Iam

vero ipsum visum maximi splendoris nimia
 secretione, nō infestant modo, sed etiam cor-
 rumpunt. Est autē ipsa quoque secretio ex di-
 uidentium genere. Videturque omnibus sen-
 sibus cōmune, infestantem passionem ex se-
 cretione ac diuisione continui vnitique corpo-
 ris tū excitari, quū ea vel vniuersa vel magnis
 portionibus & celeriter quod græci athroos di-
 cūt, incidit. Hoc autem & Plato profecto vo-
 luit: Cum dixit doloris sensum, ex passionis
 tum violentia, tum quæ magnis portionibus
 cum celeritate sensibilibus corporibus incide-
 ret, prouenire. Nec refert tristem an grauem
 aut dolorificum sensum appelles atqui perspi-
 cuū est Platonem ipsum pro eadem re dictis
 nominibus omnib⁹ promiscue vsum & in Ti-
 meo & in Philebo, præterea in alijs libris sic
 ubi de ipsis sermo incidit. Quod autē & Hip-
 pocratis opinio eiusdem sit tum in nomi-
 nis ipsis, tum rebus sententiæ, non solum ex
 his constat quæ paulo supra sunt dicta, sed etiā
 ex omnibus libris quos scripsit. Ac quod con-
 tristat quidem, in omnibus sensibus ad hunc
 modum prouenit. Iucundū vero quod illi est
 contrarium, contrarijs ex causis. Quippe eius
 quo diuelli periclitabatur, reditus ad naturā
 simul & celeriter factus, voluptatē affert. Id-
 circo oculis iucundissimum spectrū ceruleum

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

est. Sicuti ediuerso, grauissimū tristissimūque quod splēdidum simul albūmq; est, quē admodum sol. Proxima ijs sunt, inter ea quidem quæ contristant, album, inter ea quæ delectāt, fuscum. Illud quidem quod substantiā eius segreget simul ac resoluat, hoc quod citra violentiam congreget. Neque enim profecto sola congregatio satis est: cum sic nigrū quoque iucundum esset, nunc autem sic non est. Cum enim visus substantiæ sit contrariū, violentius eam cogit, quā vt eam ad naturam reducat. At vero quod nigerrimū est, eo quod splendidissimum est, minus infestat. Nō utique quod contrarium minus sit triste, quā excessus qui est in genere cognato. Quippe hac ratione magis contristaret nigrū, quā quod est splendidissimum. Sed quod visus instrumentum sit splendidum. Talis vero substantia omnis, subtilium sit partium. Nigrum vero semper crassarū. Est autē perpetuo quod tenuium est partium, magis actiuū natura, quā id quod est crassarum. Ergo cū inter se cōmittūtur quod tenuium partiū est, & quod crassarum, remissius agit quod crassum est, in id quod tenue, quatenus scilicet id à tenui potius pati est natum. Ita igitur & sol visum offendit, quod cum magis tenuis substantiæ sit, facile eum segreget. Ac cognatione quidem

substantiæ, minus cōtristat, quàm ea quę sunt
contraria. sed cum actionis vehemētia sit vio-
lentior, hoc ipso celeritatem quoque ad visus
noxam obtinet. Quod enim in minimo tem-
5 pore visus noster à solis splendore patitur, id
non nisi in plurimo sentit, vbi omnino nullū
splēdorem vidit, sed in profundis tenebris est
versatus. Quippe is quoq; ad lucem reductus,
videre non potest, eo quòd extinctus ad quē-
10 dam modū crassatusq; sit, ac tenebrosus effe-
ctus. Iucūdiſſimus igitur merito gratiſſimúſ-
que, ceruleus color visui est. Si tamen is à so-
le non est digestus. Huic enim cum vtique la-
borat, contrarium remedio est. Sicut ei qui la-
15 borauit quidem, sed iam sanus est, ceruleum
aut fuscum saluberrimū est spectrum. Vt po-
te quod nec eum segreget, veluti tum album,
tum splendidum, nec cogat & extingat, velu-
ti nigrū. Ac fuscū quidem ex albo & nigro si-
20 mul mixtis efficitur : ceruleū vero ex albo ac
splendido tum coeuntibus, tū in futurum ni-
grū incidētibus. Sic enim nos Plato de ambo-
bus docuit. Ergo hi colores ex contrarijs im-
modicisq; mixtis, medijs ac mediocres fiunt.
25 qui & excessum vtrunque, quo visus læditur,
declinēt, & mediocres ipsius fatigationes re-
creent. Nō secus quàm morbos qui ex segre-
gatione proueniunt nigrum. Sane voluptas

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

quæ ab ijs prouenit perinde euidens non est,
 ac in alijs fit sensibus. propterea scilicet quòd
 nec dolor par erat. Quippe substãtiæ tenuitas
 in visu necdum segregatur, propter substan-
 tiæ cognationem, violentum aliquid patitur, s
 quando ad quod ducitur, ipse per se prior pro-
 perat neque dum congregatur, propter mu-
 tationis imbecillitatem. Mõstratum enim est
 quod tenuis substãtiæ est, id ab eo quod cras-
 sum est, languide cogi. Atq; ita quidem in vi- 100
 su se habēt voluptas, & dolor. In auditu vero,
 iucundissima vox est, quæ lenissima tardissi-
 máq; est. Propterea quòd ediuerso infestissi-
 ma est, quæ asperrima celerrimáque sit. Verũ
 hæc sano integróque sensui iucunda tristiáq; 150
 sunt. Ei vero qui ægrotauit, ea grata fit quæ
 præter lenitatem & tarditatem etiã parua est.
 At ei qui iam ægrotat, quæ simul & lenissima
 & tardissima, & maxime exilis est. Atque hac
 etiam magis, quæ numerosa est. Quippe om- 200
 nimodum silentiũ simile quid in auditu est,
 atque tenebra in visu. Vnde etiam in quæ-
 stionem venit, cõtrariũmne luminis tenebra
 sit, an eius priuatio: sicuti vocis silentium, &
 motus quies. Voluptas autem euidentiore in 250
 hoc sensu est, propterea quòd substãtia est cras-
 siore. Sicut in odoratu adhuc manifestior est
 delectatio, propterea quòd eius substantia est

magis crassa. Quantum enim aer splendore est crassior, tantū aere crassior est halitus. Est vero splendoris quīdem sensus visus, aeris vero auditus, halitus odoratus. Aequē scilicet vt
5 humidæ naturæ gustus, & solidi corporis tactus. Quoniam autem cognati generis cū gustu odoratus est, sola substātiæ tenuitate ab eo dissidēs. (est enim halit⁹ humor attenuatus) de ambobus simul agemus. A gustu claritatis
10 gratia incipientes. Gratissimi igitur huic succi sunt, cū naturaliter se habet, omnes qui dulces sunt & pingues. Hi nanque omnes monstrati sunt, corporis substātiæ maxime cōsentientes. Recenter autem ab aliquo quod con-
15 tristabat affecto, pingues. Quippe qui exasperatum eum maxime leniunt. Iam vero laborāti, qui ijs qui affligant, sunt cōtrarij. Crassis quidem, qui attenuāt: tenuibus, qui crassant: glutinosis, qui diffecant: exasperātibus qui le-
20 niunt. Ad eundem modum calidis, qui frigidis sunt: frigidis, qui calidi. Sicut siccis, qui humidis, & humidis, qui sicci. Dictū autē de horum natura est, in quarto de simplicium medicamentorum viribus. Legendusque nō negli-
25 genter is liber est. Vt qui tum ad cognitionē, tum curationem sit utilis. Siquidem vēter visceribus venisq; subseruit. Itaq; & quales hęc succos requirūt, tales appetit. Porro huic pro-

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

discernendi instrumēto lingua prostat. Iis scilicet succis maxime gaudens, quos ventriculus desyderat. Huiusce autem societatis, tunica qua vestitur maxime est causa. Ac delectatur quidem lingua diuersis in temporibus, ex succis qui sibi extrinsecus admouentur sane alijs atque alijs. Delectatur autem nonnunquam etiam dulce quod habet in seipsa, sentiens. Porro dulcis hic succus pituitæ species est. Quoties autē effusum à venis sanguinē, lingua vt dulce sentit, tale quid patitur, quale ab extrinsecus admotis. At in odorandi facultate, externorum quidem, tum iucundorum, tum tristium sensus perinde se habet, vt in gustatrice. Halitus vero quos in se habet, graue olentes quidem, vt dictum prius est, aliquando sentit. Bene olentes aut in summa iucundos, non sentit, veluti nec visus nec auditus. Hi nanque sensus cum tenuis substantiæ sint, nulla in seipsis valida passione afficiuntur. Tactus vero & gustus vehemēs quidem tale aliquid, nec ipsi sentiunt: confusum tamen eiusmodi aliquid nonnunquam patiuntur. Lingua quidem (vt dictum est) à dulci in se pituita. Quam Praxagoras & Philotinus speciali magis nomine dulcem succum appellant. Tactus vero ipsum motum in se non raro sentiens, quando scilicet ijs quæ

ipsum exasperant vel concoquendis, vel dif-
 flandis, vel sensibilibus excernendis ad natu-
 ram suam reuertitur. Quinetiam qui lassitu-
 dine laborant, vbi molli frictione, vel in bal-
 neo loti, ab ijs quiescunt, euidentem sentiunt
 voluptatem. Iam magis etiam sub iam di-
 etis motibus, in lassatis ipsis particulis, dum
 ad statum naturalem redeunt, oblectantur. Sa-
 ne non solum lauando, & molliter cum lar-
 go oleo fricando, voluptas lassatis partibus ac-
 cedit, sed etiam in maioribus doloribus per-
 tractatio quæ mollis blanda & lenis sit, sola-
 tium quoddam non exiguum affert. Cæterū
 talia externa sunt, dicendumque de ijs omni-
 bus deinceps. Quippe de odorabilibus nihil
 opus est pluribus disseramus, quum, se cum
 gustabilibus ad portionem habeant. Delecta-
 mur igitur in hoc sensus genere (vt vno ver-
 bo dicam) dum ad naturalē statū reducimur.
 Cōtingit autē id nobis semper per contraria.
 Modo saltem prout consentaneum est cōtra-
 riū quis accipiat. Est autem consentaneum in
 omnibus talibus id accipere, quod primū, &
 secundū se, nec per alterum interpositū finis
 sit causa. nō quod græce *πρὸ κατὰρχου* & *πρὸ*
κατὰρξικόν latine externā causam vocat. Id
 quod Hippocrates tū in alijs multis nos ad-
 monere videtur, tum cū ait. Est vbi in tetano

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

quod citra vlcus sit, iuueni bonæ habitudinis
 seu quadrato, frigida, æstate media, largiter
 affusa, repercussum caloris facit. Calore autē
 hæc liberantur. Quippe si quis de ijs inconfy-
 deratius iudicet, putabit aliquid eorum quæ s
 præter naturã sint, aliquando per similia per-
 curari. Veluti tetanum à frigida lauatiōe. Se-
 cus tamen se habet veritas. Cum perpetuo ta-
 lia omnia ad naturalem statum per contraria
 redeāt. Sicut etiam tetanus per caloris reper- 10
 cussum. Ac si quidē simul & celeriter id fiat.
 Sanatio cum delectatione perficitur. Sin pau-
 latim, insensibilis erit ad naturam reditus. Si-
 militer autem de abitione à naturali statu ad
 non naturalem est sentiēdum. Quæ enim si- 15
 mul multa & celeriter fit, & violenta & cum
 dolore omnino est: quæ paulatim, insensibi-
 lis. Proinde cū non naturalis affectus qui pau-
 latim in nostris corporibus contrahitur, nul-
 lum sui sensum excitet, eius ad naturalē sta- 20
 tum reditus, cum vniuersim & celeriter per-
 ficitur, non solum sentitur, sed etiam delecta-
 tionē secum affert. Potissimūmq; qui à maxi-
 me nobis cognatis efficitur. Cuiusmodi sunt
 in gustu quidem, dulcia: in odoratu, quæ ijs 25
 proportione respondēt. Vocantur autem odo-
 rata siue odorifera. Egregium vero proprium
 quiddam habet generatricium particularum

sensus. Propterea quòd etiam facultatem ha-
 bent valentissimam: in mari quidem, seminis
 expultricē. In foemina vero, tum hanc ipsam
 in testibus & feminalibus vasis, tum attractri-
 cem in toto vtero. Coniunxit enim natura &
 cum seminis effusione, & cum eius conceptu,
 ingentem cupiditatem simul ac voluptatem.
 Cæterum offensa redundantis & intus manē-
 tis seminis, quod paulatim multo tempore,
 10 ac idcirco plus colligitur, quanquam magno-
 pere infestet, sicut alibi dicemus: impar tamē
 est magnitudini voluptatis, quæ in venere sen-
 titur. Offendentis enim expulsio simul & ce-
 leriter facta, etiā delectatiōis magnitudinē ce-
 15 leritati reditus ad naturā, proportionē respō-
 dentem habet. Reliquum autem fuerit de ijs
 symptomatis quæ circa os ventris contingūt
 (cor vulgo appellant) differere. Sūt enim hæc
 quoq; ex tactorio genere. Cæterum nullum
 20 membrorum aut ita exactum habet sensum,
 aut ita vtrunque principium vnà secum affi-
 cit, sicut os ventriculi. Nominatur autem in
 consuetudine non vulgo solum, sed etiam à
 medicis stomachus. Quæ nanque stomachi-
 25 cæ vocātur syncopæ, huius particulæ sympto-
 mata sunt. Quemadmodū & cardialgiæ, quæ
 ab altera eius appellatione nomen sunt forti-
 tæ. Inducit præterea & dispnoæas & apnoæas

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

& demorsus & epilepsias & deliria & melan-
 cholias. Atque hæc quidem omnia societatis
 ratione. Inappetentias vero & diminutas vi-
 tiosasque appetentias. per seipsum voco autē
 inappetentiam cum quis nihil omnino ap-
 petit. Diminutam vero appetentiam eam quæ
 imbecilla est. Porrò vitiosarū, aliæ ad immo-
 dicam cibi & potus sumptionē sunt deditæ,
 aliæ ad alienarum qualitatū desyderiū pro-
 pensæ. Dicendum ergo ordine de omnibus, 10
 initio à proprijs eius symptomatis sumpto.
 Sequuntur hæc ipsas naturales particulæ fun-
 ctiones, quarum utique gratia maximos à ce-
 rebro requirebat nervos. Propter quos etiam
 excellentiam hanc sensus præter cæteras par- 15
 ticulas possidet. Nam quoniam cute tenus
 vnumquodque animal in ambientem aerē di-
 geritur, accidit ut mēbra quæ sub ea sunt, pri-
 ma vacuentur. Quorum ingenita vis (vt in
 opere de naturalibus facultatibus à nobis est 20
 monstratum) ex proximis sibi alimentū tra-
 hit, id scilicet quod vacuatur reficiens. Dein-
 de rursus illa, ex ijs quæ sibi sunt proxima: si-
 cut quæ tertio loco sunt posita, ab ijs quæ sibi.
 Atque ita semper per continuū, veluti in cho 25
 ro quopiā translatione celerrime facta, ad ve-
 nas quæ ad ventriculum pertinent, vacuatio
 peruenit. Hæc vero & solent pariter, & nata

sunt ex ventriculo nutrimentum trahere, per
 inde ut stirpium radices quæ in terrâ sunt di-
 missæ, ab ea. Cum enim hoc opus vniuersum
 naturale sit, non animale, similiter in stirpi-
 5 bus, & animalibus perficitur. Ac in stirpibus
 quidem, terra perpetuo paratum largumque
 alimentum rigantis ritu subministrat. Quã-
 diu cælitus temporum status pro natura se ha-
 bet. Quando si ex terra squaloris excessu, sic-
 10 catus est humor, stirpes nutrimenti penuria
 marcescunt. Animalibus autem, utpote terræ
 non affixis, præter utique pauca quædam, na-
 tura ventrem pro nutrimenti veluti penu fa-
 bricauit, quemadmodum stirpibus terrâ. De-
 15 dit autem animalibus & penuriæ sensum. quo
 scilicet ad cibum potionemque proritata, in
 tempore expleantur. Vocaturque eiusmodi
 implendi desiderium appetentia. Fit autem
 ex penuriæ sensu. Cum scilicet venæ ex ipso
 20 ventriculo, veluti emulgētes sugentēsq; ali-
 quid trahunt. Non ferens autem eum su-
 ctum ventriculus, sed veluti diuulsus, offensæ
 eius medelam cibum comparat. Quippe ve-
 næ hoc pacto ad obiectos cibos conuertuntur.
 25 Atq; ex ijs nutrimentū trahunt, nequaquam
 ex ventriculo. Fitq; post cibi sumptionem, ut
 & venæ simul ad cibos se conuertant, & ven-
 triculus ex ijs, quātum prius per venas est ex-

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

haustum, in seipsum trahat. Ac suctus quidem ipsius sensus, fames est. Reliquorum duorum, alterum venarum suctum præcedit, vocaturque appetentia homonymos cum altera. Est autem naturale opus, non animale. Talem vero appetentiam vacuatio præcedit. Existuntque in totum quinque symptomata, ordine quodam sese deinceps sequentia. Quorum primum vacuatio est: Secundum vacuatorum appetentia naturalis: Tertium, ventris suctus: Quartum eius sensus: Quintum appetentia eius animalis, quæ omnium est ultima. Itaque etiam huius actionis amissio, aut eo accidit, quod sensus suctus sit amissus, aut eo quod suctus non fiat, aut eo quod corpus non vacuetur. Ad eundem modum exiguæ & languidæ appetentiæ erunt, non perditis ijs quæ diximus, sed prope ut pereant perductis. Vitiosæ vero appetentiæ quæ quidem in quantitate modum excedunt, vocanturque à quibusdam Caninæ, tum existunt, cum vel acidus quispiam vitiosus succus ventriculū mordet, vel totum corpus immodice digestum, inops alimenti redditur. Vitiosus nanque succus, qui frigidus est, similem suctui morsum infert. Appetentiam vero proritat, naturalis affectus similitudine. Alimenti autem non potus desiderium excitat, propter frigus. At

vitioso succo qui salfus & biliofus fit, vētrem
 mordēte, potio magis quàm cibus appetitur.
 Præterquam enim quod calefiat, ficcetūrque
 ab eo ventriculus, quæ vtique fitis caufa eſt,
 § etiam liquari fundiq̃, tum in eo, tum venis
 succos contingit. Fundendorum autem suc-
 corum ſymptoma, ea quibus continentur im-
 plet: quemadmodum (arbitror) frigiditas va-
 cuat. Itaque etiam non parum ad eſuriem, fri-
 10 giditas eorum quæ in ventre habentur, con-
 fert. Cum & corpora eorum tunicasque va-
 cuet, & cogendo conſtringendoque ad appe-
 tentiã irritet. Non eſuriendi vero continēs in-
 primis caufa eſt caliditas. vt quæ ſolida corpo-
 15 ra laxando reſoluat, atque ad tractum, imbec-
 cilliora reddat. Liquida, liquãdo amplius ex-
 tendat. Atque vna quidem caninæ appeten-
 tiæ caufa eſt, vitioſus is ſuccus qui acidus eſt.
 Altera (vt dictum eſt) amplior per totum cor-
 20 pus vacuatio, quæ vel caloris robore, vel re-
 tentricis facultatis imbecillitate ſit illata. Pro-
 inde in priore affectu accidit, vt plurima ſum-
 ptorum incidat deiectio. In ſecundo, ceu qui
 ex vacuatione habitus ſit conflatus, alimen-
 25 tum in corpus deduci. Atque immodicæ qui-
 dem & appetentiæ & fames ob hæc fiunt. Vi-
 tioſas autem qualitates concupiſcunt hi, qui-
 bus vētris tunica vitioſum aliquod excremē-

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

tum imbiberunt. Solet id maxime mulieribus, quæ vitiosi sint succi, cum grauidæ sunt incidere. Vocaturque affectus græce citta, picationem aliqui latine appellarunt. Appetunt autem sub hoc affectu, acuta maxime acerbæque. Aliquando vero acria, sicut nonnunquam vel terram cimoliam, vel testas, vel extinctos carbones, talève aliquod alienum edulium. Porrò sic afficiuntur earum pleræque, vsque ad secundum & tertium mensem. In quarto vero desinunt, partim vomitione, vacuato vitioso succo, partim tempore concocto, Scilicet muliere ipsa præ cibi auersione, exigua comedente, partim etiam abundantia ipsa humorum vacuata. At primis duobus mensibus partim sanguinis in foetum attrahitur. Vtpote adhuc minimum, cum scilicet quod in utero est hoc tempore, nec embryon græce vocetur, sed cyema adhuc, siue vteri gestatio. Hoc tamen auctius redditum, tum ipsum ampliore nutrimento utitur, tum non solum quidquid optimum in venis est, id attrahit (ceu prius dixi) sed etiam quia plus indigeat, eius quod vitiosum est, aliquid unà contrahit. Atque ita totum corpus, tum plenitudine laborare desinit, tum minus vitioso est succo. Ipse autem foetus alimenti quod attrahit excrementa, in duplicibus membranis reponit. Ac fit quidem

magna ex parte ipse quoque & vitiosioris succi,
 & intemperatior, utpote ex vitioso nutritus
 sanguine. Nisi si quæ eum gestat in reliquo ge-
 stationis tempore, salubribus utatur alimen-
 5 tis. Verum hoc nihil ad rem propositam. Vi-
 tiosæ autem qualitatis appetentia, de qua di-
 sputans picationis memini, aliquando in viris
 quoque incidit. Cum scilicet ijs quoque in ven-
 tris os, similis aliquis vitiatus succus procu-
 10 buit. Atque hæc quidem circa cibi appetentiam,
 symptomata fiunt. In potionis autem appe-
 tentia, altera totidem ijs similia. Quæ quidē
 veluti priuatio desiderij potus est, cum cor-
 pus vel propter excessum humoris & frigoris
 15 omnino potione non eget, vel veter offensam
 ex desiderio in se non sentit. Quæ vero dimi-
 nuta est appetentia, cum eadem ipsa remissiora
 sunt. At quæ vitiosa est, ad portionem se ha-
 bet, cum ea quæ circa alimentum est praua.
 20 Aliquando quidem immodicum postulans
 potum, utique cum in ipsis ventris tunicis,
 malus quispiam succus falsus aut biliosus con-
 tinetur. Aliquando autem naturali humido
 in eo veluti feruente. Alieni vero desideran-
 25 tur potus, perinde utique ac cibi, pro domi-
 nantis vitiosi succi ratione. Atque hæc quidem
 in longo tempore ijs qui vitiosa victus ratio-
 ne sunt vti superueniunt. Inexplebili vero no-

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

uimus cruciari siti, ex qua etiam perire, tum
 eum qui viperā comederat (erat autē fortasse
 dipsas) tum mellores, qui vinum in quo talis
 serpens fuerat mersa biberant. Tum eum qui
 vetus vinum vsq; ad ebrietatē hauserat. Non
 minus eū qui pertinaciter sustinere sitim sibi
 imperauerat. Ad hæc alios in nauigio cui de-
 ficeret aqua dulcis, quorum qui ausi sunt ma-
 rinam bibere, cum immodice supra cæteros
 sitirent, quidam etiam eorum & fluxa essent
 aluo, nec id sine morfu vehementi, celerius q̄
 alij perierūt. Vidi autem & ex ijs qui ardenti
 feбри laborarāt, quendam cum morbus inua-
 lesceret: & frigidā impudenter bibere, nec vn-
 quam quoad moreretur expletū. Ac talia qui-
 dem & tot numero circa ventris appetētiam
 sunt peccata. Superc; cardialgia, quod oris vē-
 tris infestum est symptoma, & ad sensum re-
 fertur à succis mordentib⁹ proueniēs. Præter
 hæc est quod bulimos græce dicitur. Est autē
 symptoma ex indigētia simul imbecillitatēq;
 & refrigeratione huius loci ortū. Nec est mi-
 randum si eius dolores, tum animi deliquia,
 tum virium defectus comitātur. Vbi enim ex
 digiti ad aliquid offensione, videntur aliqui
 animo linqui, mirum profecto nō est, ex sto-
 macho id pati, & propter eximium eius sen-
 sum, & quod situs sui vicinitate, duo princi-

pia promptius in societatem doloris asciscere
 possit. Maximáq; symptomata maxime sen-
 sibiles stomachos ingerere deprehendas. Ut
 pote qui magis quàm alij, ex quolibet infe-
 5 stante cōtristentur. Eisdem etiam vtriq; prin-
 cipio suam offensam transmittere inuenias.
 Cum autem vniuersum quoq; neruorum ge-
 nus in quopiam magis sensile, magis' ve pa-
 tibile est, tum vtriq; vel maxime ipsa quoque
 10 principia in societatem noxæ promptius tra-
 huntur. Cum vero, siue ex affectu aliquo, siue
 etiã natura infirmiores nerui sunt, si quatuor
 simul confluant, maximum necesse est fieri
 symptoma. Quatuor intelligo, tum affectũ,
 15 qui stomacho nocet, cū scilicet vehemens est,
 tum sensum eius, quū maxime est acer. tum
 neruorum arteriarũve genus, quum est im-
 becillum, ad hæc etiam vel cerebrum ipsum
 vel cor infirmum. Ita nanq; & comitialibus
 20 morbis, & caris, & comatis, & catalepsi, & de-
 lirio, & melancholijs, quidam ex stomachi vi-
 tio corripuntur, vtriq; cum principium quod
 in cerebro & neruis est, simul afficitur. At quæ
 cardiaca vocãtur syncopæ, tum incidunt, quū
 25 quod in corde & arterijs prícipium habetur,
 cum stomacho laborat. Ad eundem modum
 & pulsus priuatio, itémque tum paruitas eius
 tum prauitas. Apnoæa vero, id est respiratio-

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

nis defectus, cum vtrunque principiū in ma-
 gni doloris societatem est adductū. Sane dys-
 pnoæ etiam duplici ratione proueniāt. Aliās
 transuersi septi angustia, aliās vtriusque prin-
 cipij sympathia. Sunt autem occasiones quæ
 animal ad eiusmodi symptomata ducunt, nō
 pauca. Nā & valida refrigeratio, interim qui-
 dem ipsa per se, interim vero ex pituita, quæ
 admodum sit frigida. (Est autem talis maxi-
 me quæ fuso vitro colore ac consistentia sit si- 10
 milis, quem vitreum succum Praxagoras &
 Philotinus nominant) Non minime vero ex
 spiritu qui flatuosus sit idēque frigidus, aut
 ex potu, aut cibo, aut medicamento aliquo,
 quod valde sit frigidum, nō solū ipsum os vē- 15
 tris perfrigerat, sed etiam vnā cū ipso per ner-
 uos quidem cerebrū, per magnā vero arteriā
 cor ipsum frigidum reddit. Neruosi quidem
 generis societate cerebrum: situs autē vicini-
 tate cor. Postquā enim maxima arteria à cor- 20
 de exorta, super spinam descendit: primū qui-
 dem gulæ, tū iungitur, tum per membranas
 annectitur: post hanc vero, & sub os ventris,
 & ipsum ventrem per longitudinem porrigi-
 tur, infrāque procedit. Ac per hanc quidem 25
 arteriam quæ & maxima est, & ex ipso corde
 nascitur, alterum principiorum cum ore ven-
 tris simul afficitur: per neruos autē cerebrum.

Nihil igitur miri est, ex eius ægritudinibus,
 maximis & vehementissimis symptomatis
 animal torqueri. Ac quis quidē cuiusque sym-
 ptomatis generandi sit modus, in sequētibus
 5 dicetur. Ad præsens occasiones ipsas dicere sat
 habeo. Hæ sunt fungi quidem, & buprestes, &
 cerusa, & gypsum, & lac concretum, & vteri
 perfrigeratio in viduis, & ijs quæ non purgan-
 tur, præterea quæ in viris ad horum portionē
 10 fiunt. Dicetur etiam alibi de respiratus priua-
 tione seorsum. Ac tum de sensorijs omnibus,
 tum quæ in his sunt facultatibus, iã mihi ab-
 soluta disputatio videtur. Nunc ad ipsam eo-
 rum originem, & quæ ex se veluti fonte mem-
 15 bratim ijs vires transmittit, conuerti tempe-
 stium videtur. Est autem ea, id quod primū
 sentit. Quippe cuiusq; sensus alteratio quæ à
 sensibilibus infertur, in singulis instrumentis
 perficitur. Eius autē sentiendi vim habet, ipsa
 20 quæ alteratur particula, ex eo quod à cerebro
 delatam ad se per neruum virtutem recipit.
 Ipsum nanque cerebrum sentiēs organum à
 natura conditū non est, sed quod ea quæ sen-
 tiāt sentire possit. Quod autē per nervos sem-
 25 per sentiēdi vim omnibus animalis particulis
 trāsmittat, inde maxime liquet quod præciso
 neruo quolibet, ilico particula in quā disper-
 gitur, sentiēdi vim amittit. Liquet autē nō se-

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

cus, & quod in somno aut omnino ferientur
 sensus, aut exiliter & obscure agant. Ratio=
 nabile ergo est exiguū virtutis à principio in
 singulos tum confluere. Et profunde quidem
 ac non profunde dormire, sicut vulgo loqui=
 mur, ex quātitate influentis virtutis cōtingit. 5
 Cum tanto minus eius influere sit credibile,
 quanto somnus est profundior. Igitur in toto
 eo tēpore videtur animalis vis quiescere, na=
 turalis autem vehementius operari. Id autem 10
 inde adeo coniectet quis, simul quod fatigata
 prius, postquam dormitū est, vires recipit, po=
 tissimum vbi post mediocrem cibum est dor=
 mitum, simul quòd dormientibus nobis nu=
 trimentum non in ventre modo, sed etiam in 15
 tota animalis mole concoquitur. Est alioqui
 nō incredibile illud quoq; membrū quiesce=
 re, in quo rationalis animæ principiū residet.
 Quippe cor breuib; intermissionibus vide=
 tur hoc facere. Ita vt multo tēpore ad requiē 20
 non indigeat. Cerebrum autem non ita, sed in
 vigilijs semper exercetur, in somnis quiescit.
 Eoque fit, vt qui liberalius se exercitarunt, eos
 altior somnus premat. Tanquam multæ ijs
 vires cum laborarent, à principio defluerint. 25
 Igitur cerebrum, tum propter virtutis quam
 transmisit absorptionem, tum propter fati=
 gationē, qua propter multos labores est affe=

Etum, & requie simul & refectione eget. Ve-
 luti autem ab exercitationibus & promptius
 & profundius dormitur, sic & à sumpto nutri-
 mento. Quantoque id humidius natura fue-
 rit, tanto magis somnū conciliat. Idemque acci-
 dit & ijs qui plusculū vini biberunt, & qui ca-
 put liberaliter in balneo calido lauarūt. Quip-
 pe omnia talia videntur cerebrū humiditate
 implere. Qua utique indiget, vbi in multo ne-
 gotio & fatigatū est, & siccātū. At vero quod
 caput impletum somnū afferat, monstratum
 ab Aristo. abunde est. Nec est quod de ea re
 nos nunc quicquā agamus. Qui enim libros
 eius de somno & vigilia leget, tum hoc ipsum
 quod capite repleto somnus animali superue-
 niat, clare perspiciet, tum quod apud eū in ser-
 mone claudicat, intelliget. Quamquam enim
 & ad ratiocinandum sit vehementissimus, &
 ad disceptationem quocūque velit probabili-
 ter perducendam maxime potens, tamē cur
 capite repleto primus sensus, si is (sicuti ipse
 existimat) in corde sedē habet, quiescat, nihil
 potuit probabile inuenire. Multo enim pro-
 babilius sit, ex pulmonis humiditatibus som-
 nos fieri. Quē natura ob nihil aliud cordi cir-
 cundedit, quā vt illi ministraret. Quis ve-
 ro aut medicorū qui cōtrariæ sunt sententiæ,
 aut qui à nuda experientia procedunt, in caris

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

& lethargis & comatis, denique omnib⁹ præ-
 ter naturã somniferis morbis, non accedit ad
 caput, illudq; perfundit, ac super cataplasma
 imponit, raditq; & cucurbitas affigit, omniã-
 que molitur, tanquam hic morbi radix consi- 5
 stat. Ad eundẽ enim modum & cū deliria &
 phrenitides, omnes deniq; quæ præter naturã
 sunt vigilias, curant, præsidia capiti admouēt.
 Verũ de ijs alibi pluribus est disceptatũ. Ad ea
 vero de quibus nũc agitur, illud ad rem per- 10
 tinet, quod cerebrum vbi requiescere pluscu-
 lum ab actione vult, naturalẽ somnũ animali
 inducit. Quod etiam magis facit, cum nutrix
 in eo virtus largum quo fruatur humorẽ ha-
 bet. At cum à multo humore frigido graua- 15
 tur, eum qui in comatis & lethargis cernitur,
 somnum affert. Aliosque similes ijs morbos,
 quorũ caput, humiditas ac frigiditas sunt, vel
 alterutra per se solam in eo cõsistens, vel am-
 bæ simul iunctæ. Talia igitur sunt cum medi- 20
 camenta omnia, quæ verè somnifera sunt, tũ
 quæ sic quidem vocantur, inferunt autem nõ
 somnũ modo, sed etiam coma, & caron, & to-
 tius corporis torporem. Ac quæ quidem dun-
 taxat humectãt, omnia merito somnifera vo- 25
 cantur. Quæ vero perfrigerãt, nec somnum,
 nec indolentiã afferre recte dicuntur: sed pro
 somno, coma & caron, pro indolentiã, ob per-

frigerationis excessum, vel prorsus insensibi-
 litatem vel certe sensum diminutum. Porrò
 dictum prius est torporis vitiū, sensum mo-
 tūque diminutum neruosarū esse partium,
 5 fierique (vt dictū est) tum ex alijs causis, tum
 ex intemperie. Veluti post medicamenta quæ
 perfrigerant. Atque ita quidem somni & co-
 mata, & cari, & torpores fiunt. At siccitas im-
 modica & calor quales in phrenitide propter
 10 succum aliquem mordentem & calidum spe-
 ctantur, irritationes & vigilias quæ quidē tri-
 stitiæ vel curarū occasione non consistant, in-
 ferre solent. Tanquam autē talia symptoma-
 ta toti corpori cōmunia fiūt, ex eo quòd prin-
 15 cipium est affectū, sic alia omnibus volunta-
 rijs functionibus, ob principiū affectum inci-
 dunt. Nam & apoplexiæ & epilepsiæ propter
 cerebrum affectū, fiunt. Est tamen apoplexia
 eiusmodi vitium circa voluntariam actionē,
 20 quale est in sentiendi actione, altus somnus.
 Aliud vero tale est in epilepsijs cōuulsio, qua-
 le in sentiendi functione vigilia. Ambo enim
 hæc, vitiosi motus cerebri sunt: ideóque etiā
 partium sigillatim omnium. Reliqua vero
 25 duo, actionum eius, tum cohibitiones, tum
 quietes. At in conuulsionibus totius corporis
 quæ sine delirio sunt, vel caro, morbus spina-
 lis in collo, medullæ est. Quemadmodum

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

vbi vel brachium, vel crus, vel musculus vnus
 tenditur, ac violenter conuellitur, vnus semper
 nerui qui particulam mouet, vitium est.
 Quæ vero omnino morbi causa sit, cuius oc-
 casione partes contrahantur, difficile dictu est. 5
 Aequè vt palpitatiõis, & tremoris, & eius agi-
 tationis quæ græce homonymos cū vehemē-
 tis frigoris sensu, Rigos dicitur. Est autē in-
 æqualis totius corporis concussio ac vibratio.
 Vocetur si libet concutiēs rigor. Quippe quæ 10
 omnia musculorū genus, vel solum, vel ma-
 gis quàm cæteras partes tētare videntur. Ex-
 actius autem id sciemus, si prius eorū notio-
 nes distinxerimus. Ad presens enim quatuor
 memorauimus appellationes, cōuulsionē, tre- 15
 morē, palpitationem, & quod Rigos græce di-
 citur. Qualia vero singula symptomata sint,
 quæ hæc vocabula signent, à nullo me priorū
 definitū inuenio. Sed alij ad mēbrorum sub-
 stantias quibus superueniunt, statim se confe- 20
 runt. Alij ea distinguere aggressi, in interpre-
 tationibus suis falluntur. Quod facile intelli-
 get, qui lectis quæ à nobis traduntur, euolue-
 re libros eorū volet. Neque enim difficile est
 vbi veritatem noueris, quæ parum recte sunt 25
 dicta, deprehēdere. Ergo de his omnibus pro-
 ximo agetur libro.

CLAVDII GALENI
 PERGAMENI DE SYMPTO,
 MATVM CAVSIS LIBER SECVNDVS,
 THOMA LINACRO ANGLO INTER-
 PRETE.

Onuulsio igitur & tre-
 mor, & palpitatio, & ri-
 gor, qui scilicet toti⁹ cor-
 poris est cōcussio vibra-
 tiōque, præterea horror,
 & singultus, & tussis, &
 ructus, & sternutatio, &

pandiculatio, & oscitatio, & dentium ex con-
 cussu strepitus, trysmon Græci vocāt: omnia
 10 motum illegitimum pro cōmuni genere ha-
 bent. Dissident inter se, vno primōque potissi-
 mum, quòd alia eorū naturæ sunt opera, quæ
 tamen à morbosa quapiã causa violenter mo-
 uere sit coacta: alia morbosos comitantur af-
 15 fectus: natura ad eorum generationem suppe-
 tias minime ferente, alia fiunt vbi ad opus
 efficiendum simul coeunt & morbus & natu-
 ra. Nature nomē in hac disceptatiōe pro om-
 ni facultate quæ animal siue voluntatis nutu,
 20 siue citra hunc, regat, intelligas velim. Quip-
 pe hoc loco omni causæ nō naturali cuius vi-

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

tio læditur & corūpitur animal, totū illud facultatum genus, cuius beneficio seruatur, ex aduerso opponimus. Eiusmodi ergo facultatis opera sunt, sternutatio, tussis, oscitatio, p̄diculatio, & singultus. Vnius autē morbi opera sunt, palpitatio & cōuulsio. Sicut amborū, morbi facultatisque coeuntium, tum torpentium omnium motus, tum cæteri quos ædūt ij, quorum nerui adhuc resoluūtur, nondum autē sunt resoluti. Quibus etiam adnumeratur tremor. Atque hæc quidē nunc nobis propositi symptomatum generis primæ differentiæ sunt : quarum cuiusque propriæ quædam deinde habentur, de quibus nunc agendum, à motibus ijs quos naturalis aliqua vis ciet, au-
 spicatis. Sane societas quædam istis est, cū ijs qui omnino pro naturæ lege se habent. Quã
 utique, vt quæ sit eorū generatio doceam, necesse est prius exponam. Igitur cū quatuor facultates sint, quibus omne nutriēdi munus in nutritis corporib⁹ administratur. Prima quæ ad se, quod vtile est trahat. Altera quæ id retineat. Tertia quæ alteret. Quarta quæ quod excrementū est, expellat: quãdiu pro naturæ lege animalis actiones obeuntur, nullus earū motus symptoma est. Cum vero subsistit in corpore aliquid quod alienū à natura sit, vbi id expultriciū virtutum aliqua abijcere ni-

titur, aliquãdo insensibiles omnino earũ mo-
 tus sunt, aliquando sensibiles euadunt. Ac de
 insensibilibus quidem post agetur. De sensi-
 bilibus vero quoniã cum voluntarijs consor-
 5 tium habent, cõmunis à me doctrina trade-
 tur. Ergo volũtariæ functionis læsiones sunt,
 neruorum resolutio, conuulsio, tremor, & tor-
 por. Variant autem horum singula in particu-
 laribus instrumentis, non speciem modo, sed
 10 etiã nomen. Quippe spirandi instrumentorũ
 paralytis, apnoea vocatur. Eorum vero qui-
 bus vox fingitur, aponia. At linguæ paraly-
 tis nullum nomen habet. Ipsa tamẽ nihilo se-
 cius loquelam, quæ voluntatis non leue est
 15 opus, prorsus adimit. Contrã vero ischuria,
 apnoeã, atque aponiã simile quid iudicare
 videtur. Cæterum volũtariæ actionis amissio
 nõ est, sed naturalis. Quippe quòd lotiũ præ-
 ter voluntatem fluat, voluntariæ actionis est
 20 noxa. Simile quid ac in vrina, in deiectionib⁹
 quoque accidit. Retentio enim eius, natura-
 lis actionis est culpa. Inuolũtarius effluxus
 actionis voluntariæ. Porrò demonstratũ vbe-
 rius de ijs est, in libro de Muscul. motu. Atq⁹
 25 ita quidem paralytes varia specie sunt. Con-
 uulsiones vero ad hunc modum. Dentiũ in-
 uita concussio trysmos græce dicta, musculo-
 rũ mandibularium est cõuulsio. Quam verò

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

illosin græci vocant, præterea strabisimi, eorū
 qui in oculis habentur. Veluti etiam gonorrhoeas alia est differentia siquidem rigido pene fiat velut quædam cōuulsio est, si nō rigeat penis ad retentricis facultatis imbecillitatem 5
 referri debet. Non desunt & quibus videantur
 tum singultus, tum duplex inspirandi aeris refractio, aliquando ex conuulsione musculorū,
 qui inspiratum faciunt, prouenire. Est & respiratus species quædam ex conuulsione proueniens, quæ musculorum qui respiratū efficiūt, conuulsionē sequitur. Appellat hanc Hippocra- 10
 rat. spiritum inter exeundum offendentem.
 Quòd autem & apoplexia totius corporis sit paraly- 15
 sis, & epilepsia totius corporis conuulsio, supra est dictum. Nec minus quod torpor leuis quædam sit paraly- 20
 sis. Sane torpore laborantium particularum, non parua in excessu defectūque differentia est. Propterea quòd id
 symptoma ex morbo & facultate est mixtū. 25
 Quippe si morbus virtutem prorsus superat, omnino membrū sustinere non valet, si virtus vincit, haudquaquā impeditur. At si veluti pugna eorum est, mouetur quidem membrum, sed ægre. Ac si iubeas, cum læsum mē- 30
 brum extendunt, vt id extensum seruent, nequeunt. Decidit enim naturali pondere propter imbecillitatē sustinētis id virtutis, deor-

sum. Quod enim attollit ac sustinet virt⁹ est.
 Quod deorsum fertur, ipsum brachij crurisve
 est corpus. Causa vero huius rei reddita prius
 est, vbi de sensibilibus actiōibus egimus. Ostē-
 5 dimūsq; neruum vel frigore densatum, vel
 crassis & lentis humoribus obstructum, vel à
 quapiam extrinsecus causa pressum, in torpo-
 rem & paralyfim adduci. At conuulsio in eū
 situm neruos musculōsq; ducit, in quem si
 10 pro naturæ lege se haberent, ab animali vir-
 tute ducerentur. Siue scilicet ad principiū ten-
 sis, siue flatus influxu musculis impletis, vo-
 luntarij motus essent obiti. Hæc autem in cō-
 uulsione accidant, tum spiritu flatuoso in mu-
 15 sculis gigni potente, tum multis qui tensionē
 creent (ē quorū numero phlegmone est) affe-
 ctibus. Quorum caput (sicut Hippocrates di-
 xit) duplex est, impletio vacuatiōq;. In phle-
 gmonarum generis vitijs, impletio: in arden-
 20 tissimis siccissimisq; febribus vacuatio. porrò
 quod impletis vacuatisq; plus iusto neruosis
 corporibus, tendi eis omnibus contingat, do-
 cent nō in postremis quæ in instrumētis mu-
 sicis intentæ sint chordæ. Quippe quæ siue in
 25 humidam & humectā, siue in siccam & squa-
 lentem domum tentæ sint repositæ, rumpun-
 tur. Ideoque eas artifices, priusquam reponan-
 tur, laxāt: propter hoc igitur dictum est con-

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

uulsionis motum ex solo fieri morbo, immo-
 bilitati quæ in paralyfi uisitur, non dissimili-
 ter, ut quæ ipsa quoque morbi occasione inci-
 dat. At naturalis animalium tam motus quam
 immobilitas, ubi sublatum quis brachium im- 5
 motum seruare potest, uterque ab animali fit
 potentia. Quod si sanum brachium super so-
 lidum aliquid reclinas omnem musculorum
 relaxet actionem, nec propter morbum, nec
 propter virtutem eo casu quiescit brachium, sed 10
 quod animalibus naturale est, pōdere. Ita triū
 quietū, ea quidem quæ in paralyfi cernitur, à
 morbo fit, obligata (ut sic dicam) eo tempo-
 re virtute. Quæ uero in membro, cum extē-
 sum est, habetur, à potentia : quam uero vl- 15
 timo loco posui, à neutro. Non ignorantibus
 scilicet nobis que in libris de musculorū mo-
 tu de extento brachio sunt dicta, talem ha-
 bitum ipsa re uera ex actionum motuumq;
 esse genere. Motum præterea hunc tensuum 20
 à nobis nominari. Ac talis quidem habitus,
 alio quidem modo motus, alio immobilitas
 dici potest. Reliqui duo nullo modo partici-
 pes sunt motus. Aequè ut reliqui duo motus
 & conuulsiuus & uoluntarius, nullo modo ad 25
 immobilitatem attinent. Præterea dictū est
 porrectū extentūq; brachium ex duobus ad-
 ministrari motibus, uirtute scilicet id sursum

attollente, & naturali pondere contra pessus
 trahente. Ad eundem modum tremor quoq;
 ex duobus constat motibus, & eo qui ponde-
 re brachiū deijcit, & eo quem virtus attolens
 5 contra opponit. Ac in valente quidē brachio,
 ne vel minimū quidem vincitur virtus à pon-
 dere, sed superior mēbri deorsum nutu, susti-
 net id, tantūmq; in sublime attollit, quantū il-
 le deorsum trahit. In tremore vero inuita vir-
 10 tute, membrū ruit deorsum: licetque liquido
 cerni eorū pugnam, nec virtute membrū de-
 cidere sinente, veluti in paralyfi, nec pondere
 permittēte virtutem id sublatū seruare: ita vt
 cum valens erat. Inuicem igitur vincente vi-
 15 ctāque potentia, mutuōq; semper contrarijs
 succedētibus motibus tremor efficitur. Estq;
 compositus motus, qualis est arteriarum pul-
 sus. Verum in his sensibiles motuum quietes,
 dilatationem à contractione dirimunt. Si ta-
 20 men non adeo frequens pulsus est, vt in ijs,
 qui propterea quòd formicarum motū æmu-
 lantur, formicantes dicūtur. hic enim nullam
 inter contrarios motus sensibilem quietem
 inuenias. Neque enim vicissitudo motus, ab
 25 vna perficitur natura, sed ex pugna virtutis
 & ponderis corporis. Cæterum vt maxime
 hūc motum alteri cuiquam qui in corpore ha-
 beatur assimiles, formicantis pulsus est non

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

abfimilis. Tanquam enim in hoc arteriæ mo-
tus, in minima spacij intercapedine agitur, sic
in tremore animalis particula, quæcūque ab
imbecilla virtute mouetur. Patet ergo huius
quoque symptomatis generatio & quòd om- 5
nino cum conatu sit mouendi, & cum virtu-
tis infirmitate. Sunt qui putent voluntatem à
tremore non esse inseparabilem. Videntes vi-
delicet totum interim caput tremulo motu
agitari, sine voluntate mouendi. Sed hi igno- 10
rant quòd etiam in custodienda quauis parti-
cula recta, tum voluntas agit, tum tenduntur
ab ea muscoli, non aliter quàm in alijs actio-
nibus tenderentur. Sane hoc in lib. de Muscul.
motu à nobis demonstratum est. Sed & nunc 15
non exigua ponemus indicia, & quòd volun-
tas in tremoribus agat, & quòd imbecillitatis
culpa rectam custodire partem non valet. Il-
lum enim cui caput tremit, si super molle ali-
quid supinum reclines, non amplius tremet. 20
Ad eundem modum si quis scribēs secānsve
aut aliud quippiā factitās tremit, si manus ab
opere abstineat, tremere iā desistet. Pari mo-
do si quis cruribus cū ingreditur, sit tremēs,
si ingredi desinet, nō tremet. Videas enim nō 25
raro robustissimos iuuenes, vbi maximū ali-
quod onus humeris imposuerunt, cū progre-
diuntur, cruribus tremere, vbi progredi desie-

runt, aut onus abiecerunt, statim à tremendo
liberos. Quippe cū graue leuēque ad aliquid
referantur, fuerit nimirum & onus adeo ma-
gnum, vt etiam fortissimo sit graue. Ac vali-
dam quidem virtutem maximum onus vin-
cit. Quæ vero valida non est, hanc non maxi-
mum modo, sed etiam paruū superat. Quod
si adhuc sit infirmior, ipsum ei⁹ naturale cor-
pus oneris ritu graue erit. Eoque fit, vt senes
omnes si quando maximarum virium opus
moliuntur, statim particulis his quibus agūt
tremant. Sic etiam qui ad præaltum aliquem
præruptūque accedit locū, cruribus tremit.
Deicit enim virtutem timor. Non secus etiā
serpentem quis conspectum fugiens, tremens
redditur. Quid qui formidabilem magistratū
adit, nonne toto corpore tremit? quem si lo-
qui iusseris, ne vocem quidem nō tremulam
edet. Tanquam igitur animi affectus, vbi de-
bilitatem motrici facultati intulit, tremulos
facit, sic & corporis morbi cū vires labefactāt,
tremoris symptomata inducūt. Ac primum
quidem maximēque virtutem lædunt, mor-
bi qui in intemperie cōsistunt. Quippe cū se-
nium quoque propterea quòd intēperies que-
dam est, ad frigidius sicciūsque conuersa, tre-
moris affectibus facile tentetur. Corripiuntur
ijs nō minus & ex iuuenibus hi, qui vehemē-

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

ter sunt refrigerati & qui vino meraco se ampliter impleuerunt, vel multis cruditatibus laborarunt, vel longo tempore cibis repleti, in exercitati ociosiꝫ omnino exegerunt. Sūt & qui ex frigida intempestiue hausta tremebūdi sunt redditi. Quippe talia omnia frigidam intemperiem creant, non raro quidem, in toto corpore, & ipso neruorū principio. Interim vero, in quibusdā partibus, quæ scilicet & imbecilliores natura sunt, & ad noxam cæteris magis opportunæ. Iā crassi glutinosiꝫ succi, cum virtutis viam sic obstruūt, vt parciore influat, tremoris causæ fiūt potissimū cū prorsus obstruxerunt ac neruorū aliquorum partes vllas resolutas laxasque reddiderūt. Quippe reliquæ fibræ valenter musculum intendere non valent. Vbi tamen humores qui virtutis vias per neruos obstruūt, non penitus sunt impacti, sed concuti & dimoueri virtute violentius se ingerente possunt: eiusmodi motus existunt, quales in paralyfi incipiente nonnūquam accidere prius diximus. Membro scilicet, aliquando exaltato, statimque decidente. Siquidem cū excitata collectaque virtus vehementius se iniiciens, neruorum obstructions amolita fuerit, membrū mouetur. Rursum autem humoribus in priorem locum cōfluētibus decidit, immotūmq; manet, quoad

rursus secūdo virtus vniuersa irruens, humores qui eius vias occuparant, dissipet. Verum de ijs haftenus abunde. Palpitatio autem dilatatio quaedam præter naturam in particula est. Fit autem in omnibus corporis particulis in quibus dilatatio distentióque accidere possunt. Nõ enim profecto os cartilagóve vnquã palpitant, propterea quòd dilatari nõ possunt. Ergo in cute sæpe incidit, nonnunquam vero etiam in subiectis illi musculis. Non in postremis autem in ventriculo, vesica, vtero, intestinis, iecinore, liene, & septo transuerso. Vnóque verbo in omnibus quæ distendi dilatariq; possunt, ita vt tum arterijs tum cordi ipsi videatur incidere, aliúsque in his præter pulsuum motus esse. Est igitur passio hæc neque voluntariæ virtutis propria, nec instrumentorum ad hanc spectantium. Cuiusmodi sunt tremor & conuulsio. Sed ceu modo dictum est, omnibus corporibus quæ dilatari possunt incidit. Porrò ea sunt omnia quæ naturaliter sunt mollia, ita vt tum dilatationem sui tolerare, tum rursus in se sidere possint. Sane causam huius symptomatis ab ijs quæ manifestissime apparent indagari conueniet. Nempe palpitationibus ijs, quæ in palpebris, supercilijs, fronte, malisque contingunt. Cernitur enim in ijs cutis exaltari inflarique, ad eum

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

modum quo arteriæ dilatantur. Ergo quod in
ijs quæsitum est, utrū ne ex sese dilatata, vnà
cum dilatando contrahant quod se implebit,
veluti fabrorum folles, an vtrium ritu cum
implentur dilatantur, idem primum definisse 5
in palpitantibus quoque particulis cōueniet.
Videtur autem quæstio genere quidem simili
esse, ei quod in arterijs quæritur, facilitate
autē inuentionis dissimilis. Neque enim sicut
arterijs, quæ semper & naturaliter pulsant, ra- 100
tionabile est vim aliquam inesse naturalē quæ
id efficiat, ita etiam particulis quæ palpitant.
quippe & semper ijs inesset, & cū sane essent
præcipue. Quando itaque talis vis neque sem- 155
per neq; bene habentibus inest, liquet eas ex se
ipsis nō dilatari. At vero si non ex se omnino
ab aliqua quæ in ipsas influat substantia. Por-
rò hanc vnam è duabus esse credibile est, vel
succum quempiam vel aereā aliquam natu-
ram. Ac quo minus succus sit, repugnat pal- 200
pitationis tum motus, tum solutionis celeri-
tas. Vt quæ & ilico fiat, & statim desinat. Suc-
cus autem nullus aut ita celeriter influit, aut
refluit, potissimum in ijs quæ modo memo-
raui circa faciē partibus. Vtpote in quibus cu- 255
tis super nuda prope modum extēditur ossa:
ita necesse est causam vnde palpitatio exori-
tur, aereā esse substantiā. At vero si hæc tum

exigua, tum subtilium esset partiū, facile per
 corpus transflueret. Nō alienum igitur à ra-
 tione est, substantiam quandam crassarū par-
 tium halituosāque esse, tū quantitate, vt ad
 5 locum in quo cōsistit semper satis magnam.
 Ergo dilatat (vt verisimile est) attollitq; ac in-
 flat partem, quoad trusa & compulsā ad sui ge-
 neris perspiret substantiā: simili scilicet effe-
 ctu, ei qui dum coquuntur succi, visitur in bul-
 10 lis. Nisi quòd bullæ hic rumpuntur, palpitās
 corpus ob firmitudinē non rūpitur, sed attol-
 litur quoad flatus per id extrudatur ac trāseat.
 Decidit rursus in pristinam sedem, vbi totus
 vacuatus est, & exiuit. Rationabiliter autem
 15 ijs quibus perfrigerata est aliqua particula, pal-
 pitatiōes accidunt. Quippe quod ab ea sub na-
 turali ipsius statu attenuatū, omninóque per
 naturalem animalis calorem concoctum, ef-
 fluxit: id nūc vbi ea propter frigus reddita est
 20 imbecilla, & halituosius & crassiorum partiū
 efficitur. Ita nec facile sicut pri⁹ perspirat, sed
 cohibetur à cute, & trāsitus angustia impedi-
 tum, in via tardatur. Quòd si ipsa quoque cu-
 tis sit densata, vtique duplabitur symptoma:
 25 scilicet ad crassitudinem transfluentis substā-
 tiæ, angustia quoque viarum accedente. Atq; ita
 quidem in palpitationibus distenditur cu-
 tis. Simili autem modo & muscoli, cum non

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

diffimile in ijs excrementum colligitur, dila-
 tari aliquando totum membrū attollunt. Di-
 stat tamen manifestissime is motus à motu
 conuulsionis, quod mēbrū neque prorsus ex-
 tendit, neq; inflectit. In palpitationibus enim
 membrum, nec quod notabile sit, extenditur,
 nec inflectitur. Concutitur autē quodammo-
 do huc atque illuc, quoad musculus palpi-
 tare cesset. Ad eum sane modum motu obito,
 quo etiam in tremore. Eo autem differente, 10
 quod per magna fiat interualla, cū tremor in-
 cidit per exigua. Siquidē palpitans musculus
 cum satis notabili magnitudine est, dum dila-
 tatur, totum sæpenumero membrū secum at-
 tollat, dum cōtrahitur, veluti rei inanimi de- 15
 orsum ferri permittit, ita vt totus motus præ-
 ter naturam sit. Non autem sicut in tremore,
 mixtus quodāmodo & cōpositus. Sane qua-
 lis est palpitantium membrorū motus, pau-
 cus simul tardusque & rarus: talis ijs qui con- 20
 cutientem rigorē patiuntur, numerosus den-
 susq; ac celer incidit. Intelligo numerosum,
 ipso motu numero: celerem autē ipso motu
 impetu: densum, ipsa breuitate quietū. Est au-
 tē motus hic non utiq; sicut palpitatio & cō- 25
 uulsio totus præter naturā, sed alio modo, nē-
 pe quo tremor. Est igitur ipse quoq; mixtus
 quodāmodo ex causā quę præter naturā sit, &

animalis virtute: habeturque in hoc virtutis
 plus quam in tremore. Imò vero (si fateri ve-
 rù oportet) motus omnis insitæ illius est vir-
 tutis, quam nos excretricẽ & expultricem no-
 5 minare solemus. Quod hanc virtutẽ ad vio-
 lenter mouendũ proritat, & cogit, id causa est
 præter naturam. Quisquis igitur huius virtu-
 tis functiones, dum sanũ integrumq; animal
 est, nouit: estq; alioqui prudens, huic longiore
 10 sermone opus nõ est. Qui nec illas nouit, &
 mētis est hebetioris, huic suaserim, siquidem
 ei veritas omnino cordi non est, ab hoc libro
 abstineat: sin veritatis est cupidus, eamq; ma-
 gniñcat, vbi naturalium virtutum cõmentarios
 15 prius adierit, & se affatim in ijs exercuerit, ad
 hunc librum se conuertat. Si enim nihil horũ
 fecerit, nec demonstrationẽ eorũ quæ à nobis
 dicentur intelliget, nec eorũ quæ prius dicta
 sunt, quod sine vlla demonstratione est positũ
 20 aduertet. Ac mihi quidem statutũ est, nullã in
 hoc opere opinionẽ refellere. Licet autẽ ei qui
 volet vigesimo quarto Athenæi libro perle-
 cto, causas, quas priores eo tã medici q̃ philo-
 sopheri de affectu quem nos cõcutientẽ rigore
 25 cū venia vocamus, attulerunt, q̃ absurdæ fue-
 rint intelligere. Refellit enĩ eos omnes Athe-
 næus, licebit sane & ipsam Athenæi opinionẽ
 examinet. Quæ vt probabilior superioribus

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

est, ita nec ipsa vera est. Verum cui veritas est
 curæ, is hæc scio quemadmodum exposui fa-
 cere tentabit. Ego vero veluti cū ijs agam qui
 ea quæ de naturalibus facultatibus scripsim⁹
 legerūt, pauca loquar. Sed si prius ad memo- 5
 riam reuocauero quæ de vtero, vētriculo,
 intestinis, ac vesica in ijs demonstraui. Siqui-
 dem monstratum est vteros nullo alio modo
 ad foetum edendum se comparare quàm per
 expultricis facultatis actionē. Quippe qui tū 10
 foetus grauitatem, tum sui distentionem no-
 uem mensibus pertulerunt, atque ita ad vn-
 guem toto hoc tempore conuiuente ore fue-
 runt, vt ne stili quidem mucronem reciperet,
 ij absoluto in ipsis foetu, ad eius expulsionem 15
 se comparant, diuersa omnino constitutione
 affectus. Etenim collum eorum quod prius se
 constrinxerat tantū aperitur, quanto foetui fa-
 cilis præstetur exitus. Tunicæ autē quæ quàm
 maxime prius fuerant distentæ, vndique con- 20
 trahunt, ac foetū extrudūt. Ita vt quàm celer-
 rime per vteri ceruicē excidat. Sane eadē vir-
 tus quæ sic de foetu est sollicita, vt nouē men-
 siū spacio eius sustineat pondus, atque vt ab-
 solutus tuto emittatur, prouideat: si circa ter- 25
 tium quartūve, aut aliū mensem foetus est
 corruptus, statim eum eijcit. Tum quoque si-
 militer collum adaperiens, sicuti cum parien-

di tempus instabat, aperuit. Quippe præfinitū
 illi claudendi se aperiendiq; tēpus est, nō cer-
 ti alicuius temporis circuitus, sed ipsius vsus
 occasio. Ad eundem modum mōstratum est
 5 ventriculum quoque inferius os suum post ci-
 bos claudere, nihilq; finire abire, priusquam
 plane sit concoctū. Si tamen eum nihil aliud
 intermittere actionē cogit, quemadmodum
 vterum foetus corruptela. Quippe similis affe-
 10 ctus ventriculo incidit, vbi cibi in eo sunt cor-
 rupti. Imò vero non raro simulac sunt deuo-
 rati. Si scilicet ita vel vitiosi sunt, vel copiosi,
 vt eos ferre nō possit. Atque idcirco quæ qui-
 dem in se fluitant, per vomitiones eijcit, quæ
 15 deorsum vergunt, ad exitum qui illic habe-
 tur detrudit. Sed & citra cibos ventriculi vis
 sæpe impetum ad vomitum capit, aut bili vr-
 gēte, aut mala pituita, aut alio quopiā eiusmo-
 di succo saniēve infestāte. Est enim in quaque
 20 animalis particula facultas, quæ, quod præter
 naturam in ipsa est collectum expellat, velu-
 ti in propria de eiusmodi facultate discepta-
 tione est demonstratum. Satis nanque est ad
 præsentis disputationis claritatem, ea demum
 25 ex huiusce facultatis operibus retulisse, quæ
 de vtero & vētriculo sunt dicta. Quippe qua-
 lis est cum euomitur, expultricis in ventre fa-
 cultatis actio, talis est cum tussitur, in pectore

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

& pulmone. Sane nullū animal aut nauseare,
aut vomere, aut tussire docetur. Imò lōgo sæ-
pe à naturali vsq; spatio integra sanitate fruē-
tia, tam alia complura animalia quàm homi-
nes, nec vomitū experti sunt, nec tussim, & ta-
men vbi contristans aliqua causa, vel os ven-
tris, vel spirit⁹ vias occupauit, ilico & tussiūt
& vomunt. Et in vomitu quidem sic moue-
tur ventriculus, sicut in partu vterus. In tussi
vero aliter fit motus. Neq; enim potest pul- 10
mo tali motu quod contristat expellere, sed
inuenit sibi natura aliud remediū, magna so-
lertia. Quippe cum externus aer in asperā ar-
teriam trahatur, quæ & cartilaginea duraque
est, nec contrahi circa id quod cōtinet potest, 15
incitatum hunc excogitauit spiritus exitum,
quam vocant tussim. Cuius generis & sternu-
tatio est, ad persequenda protrudendaque ea
quæ nares offendūt instituta. Quæ ipsæ quoq;
respiratus sunt viæ à natura inuentæ. Quip- 20
pe expurgat spiritus sibi ipsi violēter & cum
impetu delatus vias, nō aliter quàm tibias &
fistulas expurgant harum opifices. Ac qualis
quidem mouendi modus fit, quo hoc fiat, in
progressu docebitur. Quod ad rem propositā 25
est vtile, iam accipiamus. Nempe quod eius-
modi motus naturæ quidē opera sunt. Sed ta-
mē propter causas quæ naturā moueri sic co-

gunt, symptomatis quæ præter naturã sunt, adnumeratur. Atq; intestinorũ quidẽ & vteri & vesicæ expultricis facultatis similes motus sunt, siue quid eorũ quæ secundum naturam, siue quæ præter naturã sunt, expellitur. Quominus symptomata ab ijs clare discreta sunt. At quæ in tenesimis, & dyssenterijs, & lyenterijs excernũtur, symptomata sunt, veluti (arbitror) & quæ in strangurijs & in urinæ diarrhœis. Quod si quis exacte loqui velit etiam ventris crepitus & dentiũ concussio, quæ tryfmos græce dicitur, & ructus & ventris murmur, aliãque id genus, de quibus etiam proxime dicitur. Verũ in ventre manifestius est, id quod in vomitibus cernitur. Multiq; hos non esse naturæ opus, sed symptomatis dicũt. In tussi vero & sternutatiõẽ, clarius quidẽ est quod in tussi notatur. Sternutatio vero non similiter videtur præter naturam esse. Cæterum sunt non hæc modo, sed etiam tussis, & vomitus, & diarrhoiæ taliãque omnia ex illo symptomatum genere, in quibus causã aliqua quæ præter naturã sit, ad tales actiones naturã extimulat. Quãquam mouendi modus nec in omnibus idem visitur, nec ab eadem facultate fit. Sed circum ea quæ ab vtero, intestinis, ventre, vesicãve excernũtur, ipsæ particulae se cõtrahũt. Ad eũ modum id quod in se

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

cōtinent, extrudentes, quo manus nostræ ali-
 quid exprimunt. Facultas autem quæ motū
 ijs præstat, vna è quatuor naturalibus est. Ve-
 rum cum in aspera arteria cōtineatur corpus
 quoddā cartilagineū, duræq; substātiæ, quod
 idcirco cōstringi circa id quod intra se habet,
 non valet: natura spiritum cum cōcitato im-
 petu extra deferri subigit, ac tussim mouet.
 Ea fit per eadem instrumenta, per quæ ma-
 gnæ & vehemētes spiritus expulsiones (quos
 flatus nominat) efficiuntur. Sic vt tussis nihil
 sit aliud, quàm vehementissima quædā effla-
 tio. Quo plurimus simul celerrimēque foras
 actus spirit⁹, attrahat propellatque suo impe-
 tu, quæ vias suas obstruūt. Cūmq; primo ag-
 gressu pellere quod offendit nō valet, bis tē-
 que se iniicere in id non grauatur. Fitq; voti
 plerunque compos. Vbi scilicet tum spiritus
 ipse, cum vehementia defertur, tum quæ ob-
 struunt cōtumacia ad propellendum nō sunt.
 Talia sunt quę nec aquosæ, nec glutinosę sub-
 stantiæ sunt. Aquosa nanque propter tenuita-
 tem, potius à spiritu dissipantur, quàm vltra
 deferūtur. Glutinosa pertinaciter arterię adhe-
 rent. Quoties igitur spiritus cū eiusmodi hu-
 moribus contendit, omnino sæpe violenter se
 iniicit. Fiuntque aliquibus ex eiusmodi hu-
 moribus plurimæ tusses, & vehementes, nec

sine magno nixu. Porrò eos humores qui in arteria contumaciter herent, & qui difficulter reijciuntur, magis expediunt sternutationes.

Utpote in quibus maior etiam est spiritus impetus, quàm in tussi, Causa vero generationis altera. Quippe ppter ea quæ in naso, nõ propter ea quæ in arteria offendunt, emittitur in ijs spiritus vehementer. Emittitur autem cū eo, etiam ex prioribus cerebri ventriculis aliquid. Atque idcirco tusses quidem, caput nihil iuuat. Sternutationes (si tamen ex catarro nõ fiunt) maximum remedium capitis halituum repleti sunt. Nec mirum vno impulsu tum à pulmone, tum à capite spiritum emitti. Mõstratũ enim est, vbi de ijs disseruimus, caput quidem, pectori motus principiũ tradere, pectus autem pulmonem & dilatare & contrahere. Cum igitur quæ in naso, offendunt, persequi properat, vtriusq; emittendi spiritus vijs simul vtitur. Altera quidem ea quam ipsum per se facit, altera quam per neruos, veluti per quædam longa brachia, quæ in pectus descendunt. Quippe per hos id contrahit. Halituosum autem spiritum per colatoria ossa, ipsum per se exturbat. Atque hæc quidem symptomatica, volũtariæ sunt facultatis. Vomitõ autẽ quanquam ad portionem horum se habet, naturalis facultatis est symptoma. Veluti autẽ

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

vomitiones nausæ præcedūt, ita tussim, quod
 Cerchnos græce dicitur. Est autem non tuf=
 sis, sed exiguus quidem ad tussendum impe=
 tus. Præterea sicuti nonnulli nausæarūt, nec ta=
 men vomuerunt, ita nōnullis symptoma mo 5
 do dictum incidit, nec tamen tussis propter
 causæ paruitatē est sequuta. Quippe interim
 ex parua faucium aspredine: interim vero ex
 tenui aliquo exiguoq; prorsus humore cōtin
 git. Perpetuo enim spirit⁹ quicquid illi sit ob= 10
 staculo, reijcere id per tussim conatur. Est au=
 tē id vel humor aliquis à capite descendēs, fi=
 cut in catarris, vel in asperis arterijs aliquid
 collectum. Veluti in peripneumonia, & pleu=
 ritide, & gibbi iecinoris phlegmone, vel fau= 15
 cium asperitate. Extra enim hæc sunt ad por
 tionem eorum quæ à capite defluunt, quæ bi=
 bentibus edentibusve nobis in arterias dela=
 buntur. Est & aliud tussis genus ex instrumen
 torum spirandi ortum intēperie. Quod agno 20
 uerunt quidem etiā pneumaticæ sectæ pro=
 batissimi, quorum est & Athenæus. Necessi=
 tatē tamē propter quam ex intemperie tussis
 oriatur, alij eorum omnino ne conati quidem
 sunt reddere, alij in seipsum impingere spiri= 25
 tum aiūt, alij etiā obscuriore quàm hoc, ver=
 bo vfi, putant se aliquid dixisse. Sūt autem nō
 tam quòd causam ignorarūt accusandi, quàm

quòd pulchrum theorema & suo studio dignū inuenerunt, laudandi. Fit igitur ea tussis spirādi organis perfrigeratis, nihilq; in ea ex-
 5 puitur nec est omnino violenta, sed adeo para-
 ua ac sine vi, vt eā cohiberi & generationem
 eius, vel plurimum, vel omnino prohiberi li-
 ceat. Ac violētę tusses spiritus cohibitione nō
 vincūtur. Porrò cuiusmodi res sit spiritus co-
 hibitio, sæpe mihi in alijs est dictum. Tussim
 10 autē ex intemperie nō solum in præsens fieri
 spirit⁹ cohibitio prohibet, sed etiā eam sanat.
 Modo ne admodū sit magna. Augetur nāq; in
 spiritualibus, spiritus cohibitōe, calor, per-
 meātque spiritus violenter à pectore pressus,
 15 ac cōpulsus per omnes angustos meat⁹. Qui-
 bus vtriscq; peractis, æquātur omnia, atque in
 similitudinem temperamēti veniūt. Cur autē
 ex inæquali spiritaliū intēperie tussiat (id
 enim dixi nō admodum cōmode à pneuma-
 20 ticis medicis doceri) ipse reddere tentabo. Or-
 sus sicuti cōgruum est ijs qui aliquid cum de
 mōstratione dicturi sunt, à rei substantia. In-
 temperies igitur aliās ex nudis prouenit qua-
 litatibus, ipsis corporib⁹, aut calidioribus, aut
 25 frigidioribus, aut siccioribus, aut humidiorib⁹
 redditis, aut etiā ex horū cōiugatione affectis.
 Interim vero vnà cū disperso in ijs roris spe-
 cie, aliquo intēperato. Atque æqualis quidem

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

intēperies omnino sine dolore est. Veluti indicant & hecticæ febres, & multi frigidi affectus, vbi æqualiter particulas occuparunt. Fit enim talis intēperies singulis qui sic sunt affecti, velut acquisititia quædam natura. Nullū enim corpus offenditur à propria natura, Veluti enim Hippocrates dixit, his quibus mutatur corrūpiturque natura, dolores fiunt: nō quibus corrupta iā est & mutata. Inter enim ipsum mutandum & à sua natura recedendū. 10
 Quemadmodum in priori libro demonstratum est, corpora dolent. Cum igitur in aliquo sensibilibium corporum intemperies inæqualis gignitur, tanta est doloris magnitudo, quanta est intemperiei. Atque in acutissimis & vehementissimis febribus dolore afficiuntur solidæ partes, dum à calido quod præter naturā est, mutantur atque alterantur. Præterea incipientibus morbis plerique homines priusquā febricitant, sentiunt interdum in tota corporis mole inæqualitatem quandam. Quam tamen, qualis sit, explicare verbis nequeunt. Ac miramur quidem si quis eorū qui hos libris reuoluerunt, ita fuit fortunatus, vt ipse symptoma hoc nūquam senserit. Quippe profundus quidem fit sensus in tota corporis mole, ceu dispersæ per eam naturæ cuiusdam alienæ. Id autem quod dispersum est, aliquando

quidem veluti subcalidū esse videtur, aliquādo mordax citra calorem, aliquando vtroque modo afficiens, aut sine ijs leuiter omnes carnes distendens. Atque in omnibus eiusmodi symptomatis, tum inæqualitatem quandam sentire se aiunt, tū pandiculantur, omnes corporis particulas naturæ quodam instinctu distēdentes. Qualem scilicet dudum diximus, omnibus animalis partibus ad salutē statūque earū conseruandū à natura datum. Maxime autem distenduntur post somnum: cum in carne halituosum excrementum sentiunt. Quod & ex cōcoctione nutrimenti & per cessationem ab eiusmodi motibus est collectum: atquæ id vel minimi pueruli sine doctore faciunt. Verum ad talem motum animalia impellit ipsa natura, eū perspiratum halituosis excremētis molitur. Diuersum ab hoc tristis sensus genus est, quod in lassitudinum affectibus sentitur, siue id post multos labores, siue sua spē incidit. Ac triplex quidē est in lassitudinibus sensus vtique putantibus qui ijs laborant vel conquassatū sibi aliquid pulsatumque, vel tendi sibi vndequaquē corporis molē, vel tāquam multa vlcera in ipsis quoties mouentur sint dispersa. Ac cū tendi quidem corporis putatur moles, si citra exercitationem id incidit, lassitudo tensiua spontanea nomi-

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

natur. Fit autem maxime ex plenitudine quæ
 corpora in quibus cōtinetur distendat, nec ab
 ijs cōtineatur, sed transmittatur. Ac cum vl-
 ceroso sensu afficiuntur, fit quidem & is, mo-
 tis magis quàm quiescētibus, nisi si admodū s
 magna lassitudo est. Pungi vero, ceu multas
 spinas habeant infixas se putant, cum à mor-
 daci humore symptoma oriatur. Tertia lassi-
 tudo, sub qua se ostocopo, id est ossium dolore
 laborare loquuntur, ne minimum quidē mo 10
 tū sustinet. Sentiunt tamen quos ea male ha-
 bet, manifestū calorem, vnā cum demorsu, &
 tensione: vitioso humore in totam animalis
 molem ampliter transfuso. Eorū vero qui hac
 laborant, nemo pandiculari tentat: vt qui om 15
 nem motum formident. In reliquis duabus
 lassitudinibus, quarum alteram vlcerosam, al-
 teram tensiuam nominare solent, fit etiam ta-
 lis aliquando motus: cum videlicet vel exi-
 guæ omnino sunt, vel ex flatuosis & halituo- 20
 sis excremētis proueniunt. Quippe si vlcerosa
 lassitudo maior euasit, ne qui ea laborant, mo-
 tum vllum sustinent. Sed dolorem veluti vl-
 ceris per corpus sentiūt horrētque. Quod si
 augetur symptoma, ad horroris affectū pro- 25
 pe perueniūt. Quippe sub hoc horrent prius
 quàm etiā moueantur. Tanquā autē cū vlce-
 rosus fit sensus, quoties mouentur horrēt, ma

gisq; si vehementius, sic horroris affectus, cū
 in motum agitur, concutientē rigorem affi-
 cit. Hæc nanq; omnia ex mordacibus oriūtur
 excrementis. Differūt inter se, tū excremento-
 5 rum multitudine, tum motu. Præterea quod
 excrementorū, alia magis sint mordētia, alia
 minus: & quod corpus laborantis vel non fa-
 cile afficiatur, vel imbecillum sit, vel acuti na-
 turaliter hebetisve sensus. Nam quod acu-
 10 ti sensus est, & imbecillū, etiam ex leuissima
 causa dolet. Contra quod valentissimum nec
 facilis sensus est magnā causam ad talis sym-
 ptomatis generationem requirit. Vtrūne
 igitur in ijs solis, an etiā in mouendo aut nō
 15 mouēdo: præterea quod mouetur, in eo quod
 vel celerius, vel tardius mouetur, plurima est
 in symptomatis differentia? Ac mihi quidem
 sic videtur: eundēmq; hominem sicuti quie-
 scentem quidem solam inæqualitatē sentire,
 20 ita motum, horrere, & exercitatum rigore cō-
 cutiente vrgeri. Ideoq; & medici ijs qui ita la-
 borant, experientia docti, consulunt, ab omni
 motu abstineāt. Iam aliquos qui cruditate la-
 borāt, scimus cum quieuisent nullo affectos
 25 dolore, cum balneum fuissent ingressi, aut in
 sole stetissent, horruisse. Atque hoc magis, si
 se exercitassent. Nam & sol, & balneū & ex-
 ercitatio, excrementa quæ prius quieuerant,

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

calefaciendo, attenuando ac in spiritū vertendo, ad motum excitāt, quemadmodum & ex animi affectibus ira. ex quibus & ad motū excitentur excrementa quæ prius quieuerāt calfaciendo, attenuando, ac in spiritū vertendo. 5
 Nec mirū corpus, cum excrementa quiescūt, minus dolere: cū mouetur, & magnopere angigi, & vibrari, & concuti, horrens scilicet ac rigens, & febricitans. Quando etiam dura corpora quæ oculis incidunt, cōniuentibus nobis 10
 palpebras, & particulā sub quiete habentibus, vel parum omnino, vel nihil cōtristant. Mouentibus, vix tolerabilem afferūt cruciatum. Sed & citra exēplum, ex ipsamet re inuenias licet, motam causam, quiescēte magis esse in- 15
 festam. Quoties videlicet agitur per corpora sensibilia, veluti in oculis est propositū. Neq̄ enim de succis qui in venis, & arterijs fluunt, est disputatio: sed de ijs qui in carnibus sunt, & toto corporis habitu. Quoties igitur ali- 20
 quid per hæc violenter agitur, ac ad cutim defertur, necesse est dum carnem cutimq̄ permeat, omnia in quæ incidit pungat, stimulet, diuidat, ac vulneret. Quòd autē omnis mordax & dimota causa, siue ea calida siue frigi- 25
 da sit, animal in horrorem ac rigorem ducit, primum quidem ex talibus intellexisse licet. Si sano corpori feruentem aquam subito in-

fundas, aut ignis scintillas in cutias, statim hor-
 rore vexabitur. Iam cū vlceratæ particulæ cau-
 sticum medicamentum imponitur, primum
 quidem horrent, deinde rigent, mox etiã fe-
 5 bricitant nōnulli. Quid quòd tertianæ febres
 quæ omnium febrium maxime biliosæ cali-
 dæq; sunt, omnino maxime horrore infestan-
 tur? Quantòq; synceriores tertianæ sunt, tã-
 to etiã rigor in ijs incidit vehemētior. Quin-
 10 etiam eum qui ardenti feбри laborat, rigor su-
 perueniens à morbo liberat Hippocrates ait.
 Quoniam scilicet bilis quæ prius in venis er-
 rabat, à natura decretorie per carnes ad cutim
 truditur. Ergo motus eius delationisq; quæ
 15 per sensibilia corpora agitur, simul & sym-
 ptoma & signum, rigor est. Quin etiã sudant
 deinde qui ita obriguerunt, vacuatãque ijs bi-
 li, à febre liberãtur. Interim vero, vbi nō ad cu-
 tim, sed ad interna loca bilis impetum cape-
 20 scit, per vomitiones simul & aluum vacuatur.
 Non raro autẽ simul intro forãsque, eodem
 die est delata. Ita vt & sudata sit, & vomita, &
 deiecta. Quicumque vero rigorem profligan-
 dæ ardentis febris salubrẽ esse causam propter
 25 frigus putant: (quippe contraria contrario-
 rum esse remedia) omnino falluntur. Iam pri-
 mum enim si id verũ esset, liceret ipsis rigo-
 rem excitare. Partim quidem frigida aqua in-

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

sperfa, aut affusa. Partim ægro ipso nudo in
 frigidum aerem delato, aut in frigida aquæ
 labrum demisso. Deinde si per mutationē ad
 contrarium habitum, ijs qui in ardenti febre
 obriguerant, solutio accidit morbi, debebant
 post morbum febricitare desistere, quod ta-
 men non faciunt. Adeo enim cum rigent
 febricitare non desinunt, vt etiam multo gra-
 uiore febre post rigorem vrgeantur, quàm an-
 te. Sed postquā largiter sudarunt, aut flauam 10
 bilem vomuerūt, aut per intestinum deiece-
 runt, tum febris cessat. Quippe ex valentiore
 bilis motu, vehemētiorem accendi febrim est
 rationabile. Ac quòd homines non solum ex
 frigidis causis rigore tententur, sed etiam cali 15
 dis, iam monstratum est. Verum quam ob
 causam, occasionibus maxime contrarijs, idē
 symptoma succedat, deinceps docebim⁹. Sed
 admonitis prius quæ de expultrice facultate
 monstrauius. Non enim ea quæ in amplis 20
 instrumentorum capacitatibus sunt expellit,
 veluti quæ in ventriculo sunt, & vtero, & vtra-
 que vesica, & intestinis, & pulmone, & naso,
 quæ vero in ipsis corporibus excrementa col-
 liguntur negligit; sed ab ijs quoque quotidie 25
 quicquid superuacaneum est, citra vllam ani-
 malis offensam insensibili perspiratu eijcit.
 Vbi scilicet lege naturæ animalis functiones

administratur. Verum vbi mordēs aliquid in
ijs constitit, ac potissimum quod vehementi
agatur motu, & angitur, & id expellere festi-
nat. Eo modo quo maxime licet ex ipso mē-
s brorum corpore aliquid eijci, scilicet particu-
lis ipsis sese contrahentibus, atque constrin-
gētibus. Mox vnaquaque earum partem ex-
crementi quod in se habet protrudente. Verū
si omnes hoc motu simul motas intelligas,
40 cōcussionē vibratūmque totum corpus con-
prehendere intelliges, quales id in rigoribus
cōprehendere cernuntur. Quippe necesse est
musculis omnibus vibratis, articulos quoque
cum ijs vnā vibrari. Quibus sic agitatis etiam
15 extentiones quasdam inflexionēsq̄e præter
voluntatem incidere. Est tamē hic motus di-
uersus ab eo qui in conuulsiōe palpitationē
que visitur. In conuulsione nanque similiter
quidem, non tamē ab eadem saltem faculta-
20 te, motus ciētur. In palpitatione nō similiter,
sed sicuti prius est dictum. Nempe quod mē-
brū vnā cū musculo qui à flatuoso distenditur
spiritu, exaltatur. At cū concussu rigentibus,
ceu dudum est dictum, mouetur omnis par-
35 ticula, musculo seipsum expurgāte. In illarū
vero motu, tot⁹ musculus cōcussus vibratūf-
que articulum in quē inseritur, vnā secum vi-
brat. Talis etiam motus & pectoris musculis

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

sub intemperie inæquali accidit. Eamque ob
 rem leuis quidã tussiēdi impetus, quē Græci
 Cerchnon vocant, ijs superuenit. Concutiun=
 tur enim muscoli, dum student ea quæ con=
 tristant, à carne sua per pulmones & arterias
 expellere. In cæteris autem tussibus vehemen=
 ter eos pulmoni se iniicere est monstratum.
 Quo scilicet multum simul & celerem effla=
 tum moueant. Iam etiam vehementius huic
 se in sternutatione incutiūt, cum qui in naso 19
 est spiritum simul vniuersum expurgare ni=
 tuntur. Id quod nonnulli qui infirma erant
 virtute cum intelligerēt, expuendūmque per=
 pectus & pulmonem aliquid haberēt, sternu=
 tationē sibi nares laceffendo mouerunt. Quo 15
 scilicet quod per tussim eiicere non valuerūt,
 huius motus violentia educerent. Verum de
 eiusmodi tussi diligēter prius est dictū. Quæ
 vero ex spiritualium instrumentorum intem=
 perie incidit, ex eodem est cum concutienti=
 bus rigoribus horroribúsq; genere. Differt 20
 autem eo, quod celerior eius sit sensus; nunq̄
 scilicet quiscētibus spiritualibus organis. Mō=
 stratum nanque prius est, quòd motus, etiam
 in toto corpore eiusmodi affectiones maxime 25
 prodit. Ac cum humida quidem natura sunt
 quæ offendunt, violento hoc concussu, ac vi=
 bratu, qui in tussi & cōcutiēti rigore cernitur,

ab excretiua facultate trusa, vndique ad loca
 cedentia feruntur. Quædam supra, quædam in
 imum ventrem, quædam foras ad cutim. Ita
 vt sensibilis eorum vacuatio sit. Cū vero fla-
 5 tuosa tantum sine humore substantia vel iu-
 sto calidior vel frigidior per corpus permeat,
 vtique horrent tunc quoque, aliquando etiam
 & cum concussu rigent, eadem ex causa. Ni-
 hil tamen sensibile his vel vomitur, vel su-
 10 datur, vel infra deijcitur. Vtpote cum aerea
 sint quæ expultricē vim laceffunt. Sic in bal-
 neis præcalidis, si subito præsertim & confe-
 stim minime præcalfacti ijs accessimus, sta-
 tim horrentes reddimur. Aequè vt cū in fri-
 15 gidum aerem confertim transferimur. Aut si
 non confertim, saltem si diutinam in eo mo-
 ram facere cogimur. Quemadmodum in iti-
 nere agēdo accidere aliquādo cōsuevit. Eius-
 modi rigoris remedium calfactio est non su-
 20 dor, vomitusve, aut alui deiectio. Quoniam
 autem (vt dictum est) & frigida causa & cali-
 da cōcutientē rigorē creat, ad calidā quidem
 quæ scilicet aerea est, refrigeratio satis pro re-
 medio est. Humidam vero febris necessario
 25 comitatur. Sanatio vero eius vacuatio est. At
 frigida quæ aerea sit, calfactio remedium est.
 Ei vero quæ humida est, aliquando sola con-
 coctio sufficit. Aliquando vacuatio desydera-

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

tur. Est vero quando ambo cōpetunt. Ac ve-
 tus quidem sermo est, rigori febrē semper suc-
 cedere. Non tamen est in totum verus, etiam
 si quis eum cōmode determinet. Id quod etiā
 facere par est, amice potius veterum dicta in-
 terpretantibus, quā maliuole arguentibus.
 Verūtamen ne sic quidem verus eorū sermo
 est. Ne si determinans dixeris, qui circa exter-
 nā occasionē ex corpore nostro concutientes
 rigores oriuntur, hos febris necessario sequi- 10
 tur. Quippe nō nobis modo, sed etiam mul-
 tis qui nos præcesserunt, iam visi concutiētes
 rigores sunt, sine febre. Non tamen ita validi,
 ac qui legitimas tertianas quartanāsve præce-
 dunt, aut qui ardentis febres finiūt. Solent fa 15
 ne eiusmodi rigores vitiosam sequi victus ra-
 tionem, cū homines in desidia se repleuerūt,
 ac sæpe à cibo se lauarunt. Cum vero ipsæ ci-
 borum qualitates frigidioris sæpe ac pituito-
 sioris tēperamenti sunt, promptissime qui sic 20
 sunt affecti, rigoribus qui ægre recalfiāt capiū-
 tur. Nihil igitur miri est, antiquos medicos
 nullum eiusmodi rigorem vidisse. Homini-
 bus qui tunc viuebāt, nihil perinde ac qui nūc
 viuunt in salubri victu peccantibus. Sed nec 25
 balneorum vsu tam frequenti. Cæterum (si-
 cuti dictum mox est) eiusmodi rigores hor-
 ridi magis sunt, quā cum vibratu concutiē-

tes. Primum enim quod ex vitiosis excremētis sentimus inæqualitas est. Cū vero acria fuerint, mordicatio. Secundo loco horror exiguus, deinde maior, post magnus, ita vt iam rigoris aliquaten⁹ sit particeps. Deinde rigor ipse solus, qui dimoueat concutiâtque particulas. Hic rigor à frigidis succis nunquam creatur. Omnino enim eiusmodi succi præ crassitudine sua concitato motu non mouentur.

10 Quòd si aliquando attenuãtur, rigorem quidem excitant, non tamen vehementē. Neque enim potest eandem recipere tenuitatē, attenuata pituita, quam attenuata recipit flauabilis. Ac talem quidem rigorem nō admodū

15 norunt antiqui medici. Qui autē in letalibus incidit febribus, hunc norūt. Ait igitur Hippocrates in sententijs. Si rigor in febre non intercisa incidit, ægërque infirmis sit viribus, letale est. In talibus enim rigorib⁹ incipit quidem natura persequi quod offendit. Sed vi-

20 ãta, cōcidit atq; extinguitur, eòq; mortale est symptoma. In quartanis autē mixtus rigor ex calido frigidòq; est. Nigra namq; bilis, frigidus natura succus est: sed cum putredinē sibi

25 adiunxit, cuius causa febrem accendit, tantum possidet caloris, quātum etiā putredinis. Ac quòd rigores quidē calidis etiā causis succedant indicauimus. Quod autem in talibus

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

quoque omnibus perfrigerantur, ac sanguine
 deficiuntur, maxime quidem extremæ corpo-
 ris partes, cum his vero tum cutis vniuersa,
 tū quæ proxime sub ea sunt, & quam ob cau-
 sam id accidat deinceps æstimemus. Est igi- 5
 tur ex primis, ac (vt sic dicam) qui maxime
 principalis sint notæ motibus, ipsa naturalis
 calor̃ intro forasque delatio. Multas animi
 perturbationes passionēsque sequēs. Simul au-
 tem cum ipso spiritus quoque ac sanguis, aliās 10
 intro & ad ipsum principium feruntur, ac cō-
 trahuntur, aliās foras tendunt, & funduntur.
 Ipsius nāque animæ substantiā, vel alio quo-
 uis opere definisse fortasse sit audacia. In eo
 vero quod nunc proponitur, non solum auda 15
 cia, sed etiā superuacuū. Videtur tamen quæ-
 cūque ea fuerit, duorum alterum, vel primis
 ad omnem actionem instrumentis spiritu
 sanguinéque præterea calore, tum qui in al-
 tero, tum qui in utroque est vti, vel in his ipsis 20
 esse, licet autē motus ei⁹ euidēter contēplari,
 cū in alijs multis, tum maxime in ipsius per-
 turbationibus. Timor enim intro & ad prin-
 cipium, tum spiritum, tum sanguinem vnā
 cum refrigeratione eorū quæ in summo cor- 25
 pore sunt abducit, ac contrahit. Ira vero & fo-
 ras agit & fundit & calefacit. Quæ vero cō-
 posita ex ambobus est, quam Græci agonian

dicunt, inæquales habet motus. Itaque etiam
 pulsus tum arteriarum, tum cordis ijs qui ti-
 ment minimi ac maxime imbecilli sunt. Ira-
 tis contra maximi & vehementissimi. His
 5 autem qui cōposita ex ijs passione lahorant,
 inæqualis. At in verecundia, primum qui-
 dem intro agitur animalis potentiaē motus,
 deinde rursus foras celeriter vniuersus.
 Quippe cum nisi redeat, timor sit non vere-
 10 cundia. Siquidem verecundia de repente fit,
 omnino nihil expectante malum animali fa-
 cultate: sed (vt sic dicam) præ mollitia & timi-
 ditate naturali, cum homine longe meliore
 versari non sustinēte. Sed refugere, etsi possit
 15 à cōspectu subducere properante. Ideoque ve-
 luti refugiēs tantū, citra vllam perfrigeratio-
 nem in profundum recedit. Ratione vero pa-
 tibilem partē animi, id est quæ terretur & ve-
 recūdatur, excitante atq; inhortāte, redit, ex-
 20 trorsumq; mouetur. Simillimo motus modo
 atque cum ex frigida lauatione caloris fit re-
 percussio. In timore vero, cum ratio patibilē
 animi partem nec excitet, nec inhortetur, ma-
 gis magisque extinguitur calor: ita vt etiā ri-
 25 geant eorum nonnulli. Quod autē in timore
 semel & confertim, id in tristitia paulatim pa-
 tiūtur. Dissidētibus scilicet inter se passionib⁹
 ijs non toto genere, sed magnitudine & vehe-

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

mentia . Itaque etiam ex subito timore non
 nulli iam interierunt. Cū scilicet animulus eo-
 rū naturaliter imbecillus semel & confertim
 extinctus est & suffocatus . Quippe extingui
 eum accidit propter affectus ipsius naturam. §
 Vt cuius generatio infrigerando cōsistat. Suffo-
 cari autem, eo quòd totus sanguis vnà com-
 meet, atque ad principiū deferatur. At ab ira
 nemo interijt, vtpote nec calore perfrigerato,
 nec eius robore soluto. Ex gaudio tamē ingē- 10
 ti, nōnulli pusillanimes perierūt, æque atque
 ex timore. Non enim vnà cum robore & fer-
 uore mouetur extrorsum animalis facultas,
 sed contrā siquid prius habuit roboris, id nūc
 remittit ac resoluit. Ergo cum plurimum re- 15
 laxata resolutaq; extrorsum fertur, digeritur.
 Dolor autem cum animum cōtrā cogat mo-
 ueri, similia maximo timori affert sympto-
 mata. Quippe sub eo & color abit, & perfrige-
 rantur tremuntq;, ac pulsu sunt paruò, demū 20
 moriuntur. Similiter ijs qui perterrētur. Re-
 fugit enim in his quoque ad principium in-
 natus calor, resoluiturque pariter & extingui-
 tur. Cum autem mortem afferant eiusmodi
 perturbatiōes passionésque nihil profecto mi- 25
 ri est, si animi excitant deliquia. Quo minus
 etiam mirum est, si reliqua quæ animi deli-
 quia sequuntur symptomata inuehant: cum

cætera, tum excrementorum præter volun-
 tatem exitum. Cæterum pluribus in his mo-
 rari præsentis occasionis non est: sed ad pro-
 positum redeundum. Cum concutiens rigor
 5 à calidis & mordentibus succis excitatur, mi-
 rû non est, si frigerantur omnes externe par-
 tes, animali virtute vnà cû sanguine in pro-
 fundum commeante. Sentiût enim hoc tēpo-
 re qui sic rigent, externarum partium frigus,
 10 non earum quæ sunt in profundo. Quippe
 cum sitiant sensibiliter eo tempore nonnullis
 tanquã calore ijs in internis seruato. Quod
 autem talia rationabiliter rigētibus accidant,
 licet inde colligi. Si enim in vna quapiã parte
 15 dolor vehemēs infixus, tum animi deliquia,
 tum perfrigerationem infert: mirum nō est,
 eum qui in toto sit corpore, etsi non animi
 deliquia mortēmq̃, certe perfrigerationem
 efficere. Sunt enim dolores rigentiũ, eiusdem
 20 cum cæteris omnibus doloribus generis. De-
 ficiunt autem ab ijs qui interimût, magnitu-
 dine in tēpore. Quippe cum & minores mul-
 to sint & breuius temporis. Coli nanque siue
 pinguis intestini dolor, sæpe duobus cōtinuis
 25 diebus torset. Rigor quanto est vehemētior,
 tanto breuioris est temporis. Est enim qui in
 eo habetur motus non ei qui in timore, sed ei
 potius qui in verecundia ac frigida lauatione

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

videtur similis. Pugnat enim virtus ac certat
 cum ijs quæ offendunt: quoad excusserit pro-
 fligaueritq; omnia. Ergo tum ex valido eius
 in ea quæ offendunt impetu, tum quòd vbi in
 profundo corporis est collecta, cum magno 5
 calore reuertitur, febrim post rigores accedit.
 Materiam scilicet habens ad magnitudinem
 eius coadiutricem. Si quando autem certans,
 prius fatigatur, quàm quæ infestant profliga-
 uerit (sit enim hoc vel ob virtutis imbecillita- 10
 tem, vel causæ magnitudinē) necessario mors
 sequitur, ceu prius est dictum. Ergo quando
 huc in disputatione promouimus, impona-
 mus illi finem, non solum quæ iam dicta sunt
 omnia breuibus summis cõplexi, sed etiam 15
 quæ reliqua sunt adiectis. Tussis quidem, ster-
 nutatio, & singultus, & rigores, expultricis
 virtutis validi motus sunt, pãdiculatio, & osci-
 tatio, eiusdē quidem virtutis motus sunt, sed
 mediocres. In horrore vero etiam magis me- 20
 diocres quàm in prædictis motus sunt. Ac
 multo magis adhuc ijs mediocres sunt, quos
 inæqualitas ciet. Ita vt eiusmodi motus dixe-
 ris propemodū mot⁹ nō esse, sed tātū sensus.
 Cuiusmodi scilicet sensus in vlcerosa lassitudi 25
 ne aduertuntur. Atque hoc etiã magis in pru-
 ritu. Quippe in quo symptomate prurituoso-
 rum excrementorum est tantum sensus. Ne-

que enim aliter ea nominare datur. Nisi quis
nitrosa ea & falsa, vel amara, nominare velit.
Talis nanque natura eorum est. Licet autem
id intelligas, tum per ea quæ extrinsecus ha-
5 bentur, veluti vrticam, & scillam, & muriam,
& mare, aliâque id genus. Nihilôque minus
per ea quæ in ipso sunt corpore. Quippe illo-
tos & sordidos, & qui cruditate laborant, &
qui nutrimēta mali succi comedunt, hos pru-
10 ritus exercet. Multôque magis scabiosos & le-
profos. Propterea quòd in his affectibus & co-
piosior, & crassior est vitiosus succus. Quo
utique & diutius & magis scabunt, quàm vlli
alij, qui citra talem pruriunt: nec tamen iu-
15 uantur. Nec si se ipsos immodice scabendo ex-
corient. Propterea nimirum quòd eiusmodi
succus infixus in ijs manet. Ac (vt sic dicam)
cuti impactus heret. Non enim adeo exiguus
& tenuis est, sicut in illotis aut forde affectis,
20 sed plurimus & crassus: interim vero & glu-
tinofus. Omnia igitur eiusmodi symptoma-
ta à vitioso succo proueniunt. Dissident inter
se causæ, tum qualitate, tum magnitudine,
itēque quiete & motu. Quippe tenuis sala-
25 sus immotusque succus in ijs est qui pruriūt.
Paruus, tenuis, mordens, & immotus in vlce-
rosis affectibus. Multus, falsus, crassus, & im-

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

motus, in lepris & scabie. Paruus, tenuis &
 mordax cū exiguo motu in horrorib⁹. Quod
 si vel vehemētius mouetur, vel copiosior mor-
 daciōrve est, concutientem rigorē infert, non
 horrorem. Maximum quidem, qui plurimus
 est, & vehementissimus, & mordacissimus, &
 motus. Minimum vero qui propter vnum ali-
 quid horum, mediocriter auctum, ex horro-
 re in rigorem transire facit. Sane complures
 aliæ inter maximum minimūque rigorē
 differētiæ sunt. Excessu & defectu inter se dis-
 sidentes: propterea quòd causa magis minū-
 ve moueatur. Itēque quòd magis minūve
 sit mordens. Ad hæc quòd in causæ quantita-
 te sit diuersitas. His amplius quòd causa quæ
 rigorem facit, vel omnibus prædictis differen-
 tijs, vel aliquibus, vel aliqua sit adaucta. Atq;
 hæc quidem omnia symptomata, causa circa
 cutim, & quæ sub ea sunt carnes aceruata, in-
 cidere consueuerunt. Tusses autem est ster-
 nutationes & singultus, alibi. Illæ quidem in
 pulmone & faucibus subsistente causa, hæc ve-
 ro in naso. Singultus cum in vētriculo & gu-
 la substitit. Commune in omnibus iam dictis
 est, quod expultrix vis ad vehementiores mo-
 tus se cōcitāt, ad ea quæ cōtristant (sicut præ-
 diximus) persequēda. præterea cū cætera quæ

ad generationem eorum spectant, tum quòd
 sternutatio ex accidenti aliquando humorum
 qui in pulmone colliguntur, remedium est,
 quanquam eorum causa nō fiat. Ad eundem
 5 modum ea quæ in vētre & gula singultus ex-
 citant, sternutationes ex accidenti purgant,
 itaque fiūt singultuum remedia. Quippe ab-
 dominis muscoli intenti applicitiq; ventrem
 vnà contrudunt, ita vt violentiorem impetū
 10 faciat, in ipsas affligentes causas, quas cona-
 tur expellere. Ac dixi ferme omnia, tū actio-
 num, tum facultatum animalium vnà cū cau-
 sis quæ ipsa gignūt, symptomata. Verū in pri-
 mo libro nullius quod naturalibus actioni-
 15 bus facultatibusque supeuerniat, symptomata-
 tis mentionem feci. In secundo ex disputa-
 tionis consortio, de illis quoq; pauca locuti su-
 mus. Verum absolutam & propriam de ijs
 disceptationē, in lib. qui hunc sequetur facie-
 20 mus. Nūc quo omnia quæ animalibus facul-
 tatibus superueniūt symptomata, duobus ijs
 libris sint absoluta, ea quæ rectrices actiones
 comitantur, symptomata dicemus. Sunt igi-
 tur in ijs tria prima symptomatum genera.
 25 Vnū, actionis amissio. Alterum actionis læ-
 sio. Tertium eius in alterā speciem mutatio.
 Et amissio quidē in stoliditate & obliuione.

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

Visum nanque nō raro est, morbos vbi in ab-
 scessum aliquem abierunt, stultitiam obliuio-
 nēve intulisse. Vidimus enim quosdam qui
 & literas & artem omnino fuerāt obli-
 ti, imō nec propria nomina meminerant, cuiusmo- 5
 di aliquid Athenis in peste accidisse memo-
 rat Thucydides. Quosdam enim ex ijs qui
 euaserant, & seipfos & suos ignorauisse. Iam
 visi sunt & propter extremum senium non-
 nulli similibus symptomatis tentari. Ex quo 10
 manifestum fit, & fatuitatem, & obliuionem,
 ex refrigeratione creari. Quinetiam medica-
 menta quæ eiusmodi symptomata inducunt,
 frigida viribus sunt. Ac talia quidem sympto-
 mata ipsum cerebri corpus perfrigeratū esse 15
 docent. Sicuti apoplexiæ & epilepsiæ ex pi-
 tuitosi succi multitudine, in ipsius cerebri ven-
 triculis collecta, gigni videntur. Eoque fit,
 vt subitanea sit, earum tam generatio quàm
 discussio. Quod accidere in corporum intē- 20
 perie nullo modo potest. At mediocres tum
 rationis, tum memoriæ noxæ, quasiq; torpo-
 res, ex minore refrigeratione incidunt. Veluti
 aut ex medicamēto aliquo refrigerāte in cor-
 pus assumpto, aut capiti imposito, aut etiam 25
 frigido succo in cerebro collecto. Iam deliria
 omnia, tum prauī motus regentis facultatis

sunt, tum vel ex vitiosis contracta succis, vel
 eorum quæ sunt in cerebro intemperie. No-
 minantur autem ex his, quæ quidem cum fe-
 bri sunt, phrenitides, quæ sine febris sunt, insa-
 5 niæ, græce mania. Ac reliqua quidem deliria
 ex mordentibus & calidis oriuntur succis qua-
 lis maxime flava est bilis. Sæpe etiam ex cali-
 diore cerebri intemperie. Sola vero illa quæ
 melancholica vocantur, frigidum succum pro-
 10 causa habent. Quippe phrenitis non tantum
 ex calidis ortum habet succis. Sed supra id, etiã
 phlegmonem in cerebro & eius inuolucris ex-
 citat. In reliquis vero febribus deliria fiunt,
 eiusmodi succo in cerebro exuberante. In ijs
 15 vero quæ in acutissimarum febrium summo
 incremento incidunt, vapor aliquis mordens
 ac calidus ad cerebrum ascendit. Melancholica
 vero deliria, multarum sunt specierum. Ex corru-
 ptis scilicet speciatim imaginationibus, vnum
 20 tamen illud quod ab Hippocrate perhibetur,
 omnibus commune esse videtur. Si timor &
 moestitia multo tempore durant, melancholi-
 cum eiusmodi symptoma est. Sunt enim om-
 nes sine causa moesti. Nec si roges quã ob rem
 25 moereant, reddere causam possunt. Timent
 autem eorum nonnulli, tum mortem, tum
 alia quæ minime sunt timenda. Non desunt

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

& qui mori vehemēter expectant. Cæterum
quod ex atra bili, cum principium rationalis
animæ occupavit, timor mœrorque ac mor-
tis expectatio accidant, nihil mirū. Siquidem
etiam eorum quæ extra corpus sunt, nihil vi- 5
demus, quod nos perinde terreat, ac tenebræ.
Ergo cū tenebræ rationalis animæ parti sunt
circunfusæ, necesse est hominem timere. Ut
qui semper vnà cum corpore suo timoris cau-
sam circumferat. Quod enim nobis extrinse- 10
cus fit, altissimis tenebris circumdatum nobis
aerem ad tempus aliquod occupantibus, id
melancholiæ vitio laborātibus, ab interno, &
ipso corpore contingit. Scilicet vel ipsa nigra
bili cerebrum occupante, vel aliqua melan- 15
cholici halitus exhalatione. Veluti in morbo
flatuoso & quem hypochondriacum vocant.

CLAVDII GALENI
PERGAMENI DE SYMPTO-
MATVM CAVSIS LIBER TERTIVS,
THOMA LINACRO ANGLIO INTER-
PRETE.

Væ vero in naturalibus
 functionibus facultati-
 búscq; symptomata fiūt,
 eandem, quam ea quæ
 in animalibus actioni-
 bus incidunt inuentio-
 nis rationē habēt. Præ-

stiterit tamē fortassis, in horum quoque spe-
 ciebus exercitatos esse. Quemadmodum etiā
 10 in ijs quæ animalium sunt actionum, sumus
 exercitati. Ergo omnium quæ virtutibus no-
 cent inueniendarum causarum caput est, mo-
 di quo per sanitatē operabantur, cognitio. Si
 enim atterendo concoqueret cibos ventricu-
 15 lus, cū attritio eius esset impedita, concoctio-
 nis symptomata existerēt. Scilicet cum pror-
 fus non attereret, vt prorsus nō concoqueret:
 cum vitiose attereret, vt vitiose cibos coque-
 ret. Eadem ratio si putrefaciendo cōcoqueret,
 20 cum non putrefaceret nō concoqueret. At si

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

veluti nos demōstrauimus, ipsa concoctio al-
 teratio in qualitate est, fit autem à ventriculo
 cibū sibi assimilante: palam est frustrationem
 in alteratione, concoctionis symptoma fore.
 Ac siquidem nulla omnino alteratio sit, sym-
 ptoma id a pepsia siue cruditas nominatur. Ad
 eum modum quo in animi functionibus im-
 mobilitas & insensibilitas. Significantibus sci-
 licet his vocibus actionis in primæ particu-
 la amissionem, ac priuationem. Sin alteretur 10
 non tamen sicut oportet, cruditas quidem si-
 ue a pepsia id quoque appellatur. Significatur
 tamen nō vtique sicut prius priuatio, sed de-
 prauatio duntaxat. Cum autē sit deprauatio
 duplex, vel quod tarde & nondum conuenien- 15
 tem mutationē cibus suscipiat, vel quod cor-
 rumpatur omnino, ita vt naturalem gratiam
 prorsus recipere nequeat, priorē quidem bra-
 dypepsiam, id est tardam concoctionem no-
 minant. Secunda nomen proprium non inue- 20
 nit. Ac tot quidem concoctionis sunt noxæ.
 Causa vero earum communis quidem est, al-
 teratricis facultatis frustratio. Ea diuiditur in
 species & genera. Ac prima quidem duo ge-
 nera frustrationis sunt. Alterum ex facultate 25
 ipsa læsa: alterum ab externo quoque erro-
 re proueniēs. Diuiditur rursus horum vtrūq;
 Virtutis quidem læsio bifariā. Aut enim sub-

stantiæ suæ incidit culpa, aut morbi alicuius instrumentalis. Externus error triplex est: alius in excrementis, quæ in ventre habetur: alius in cibis: alius in tempore somni. Verum quæ in facultatis substantia noxæ incidunt, intemperies quædam sunt actiuarum qualitatum. Quæ vero ab instrumentalibus oriuntur morbis, eæ in ijs quæ herysipelata græce vocantur, & œdematis, & phlegmonis, & scirris, & abscessibus, & carbunculis, & alijs circa ventrem id genus, partim simplicibus, partim compositis morbis consistunt. Ac horum quidem omnium occasione, venter male concoquit. Ipsa scilicet facultate eius concoctricæ læsa. In temperamenti quidem vitijs, propria eius substantia labefactata. In cæteris morbis qui tantum sunt instrumentales, duntaxat impedita. Qui vero ex intemperie simul & instrumentali morbo compositi affectus sunt, utroque modo sunt noxij. Atque omnibus ijs occasionibus venter male concoquit, etiam si in nullo alio eorum quæ intrinsicè sunt, peccetur. Rursus ventre ipso minime affecto, non concoquit animal, vel propter cibi ac potionis immodicam copiam, vel propter qualitatem alienam, vel propter intempestiuitatem, vel incongruum ordinem vel vitiosum excrementum, vel somnum exiguum. Verum quæ à vitiosis ciborum

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

qualitatibus, & excrementis quæ in ventre ha-
 bentur cōsistant, cum corruptione sunt incon-
 cocta. Sicut interim quæ parum conuenienti
 ordine, & intempestiue sunt sumpta. Dico au-
 tē parum conuenientem ordinē, si mala, ver- 5
 bi gratia, & punica primo loco sumātur, olera
 ex oleo & garo vltimo loco. Intempestiuitatē
 vero, si mane antequam prior cibus descen-
 derit, vel paulò ante exercitationem prandea-
 tur. Porro corruptelę quæ quidē fumosę sunt, 10
 ex calidioribus magisq̃ue biliosis veniunt ci-
 bis. Acidæ vero, ex ijs qui frigidiores natura
 sunt, magisq̃ue pituitosi. Similiter autē & in
 excrementis fit. Acidas quidem creāt quæ pi-
 tuitosa sunt & frigida: fumosas quæ calida & 15
 biliosa. etiā ipse venter, sub frigidioribus qui-
 dem morbis acidas: sub calidioribus fumo-
 sas mutationes facit. Tarditatem vero conco-
 ctionis efficiunt, ea quæ ægre quidem corrup-
 puntur. Cæterum plus valēt quàm virtus aut 20
 somnus. Vbi autem citra corruptelam conco-
 ctionis omnino est priuatio, scire licet eo ca-
 su prorsus superatū esse ventrē, vel ab immo-
 dica multitudine, vt ad virtutis imbecillitatē,
 vel à valido frigore. Adeo enim in tali statu 25
 venter non concoquit, vt etiam concoquere
 prorsus non tentet. Ergo hæc tibi eius quoq̃
 cruditatis quæ in vasis sanguinis accidit, exē-

pla funto. Siquidem hanc quoque ad eosdem
 modos reduces: sicuti ad hanc, etiam eã quæ
 in tertia est concoctione, quam totius habi-
 tus nutritio sequitur. Scilicet eandem propor-
 tionem habente alimento quod ex ventre in
 venas digeritur, & quod ex venis ad carnes
 deducitur, quam habent ad vētriculum, quæ
 comeduntur & bibuntur. Hæc igitur omnia
 nobis indicavit concoctionis modus præco-
 gnitus. Scientes enim quòd quatuor elemē-
 torum certa quædam temperies, quæ pro-
 prietatem corporis ventriculi effecit, muta-
 tionis ciborum est causa, tum quòd plurimã
 in id vim, calidum elementum confert: velu-
 ti à manu, ad causarum in cruditatibus inuē-
 tionem ducti sumus. Est porro non in cru-
 ditatibus modo, sed etiam in omni sympto-
 matum genere, aliud actionis veluti amissio
 seu priuatio, seu quomodocunque aliter id no-
 minare libet, aliud velut inchoata deficientis
 que actio, aliud praua & errans. Atque in ven-
 tre quidem ceu mox est dictũ, priuatio quidẽ
 actionis est, cum cibi ne vel minimam quidẽ
 mutationem accipiunt. Deficiens autem in
 tarditate concoctionis consistit. Sicuti praua
 & errans in corruptelis. In venis autẽ priuatio
 actionis est, cũ succi omnino sunt crudi. De-
 ficiens actio cum semicocti: praua cũ vitiosi.

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

Ad eundem modum in tota quoque anima-
 lis mole, quæ velut priuatio est, in crudis istic
 cōsistit succis. Quæ tanquã deficiens est fun-
 ctio, in semicoctis, sicut praua, in vitiosis hoc
 loci succis. Porro ex ijs vitiosis succis, erisipe- 5
 lata, cãcri, gãgrenæq; nascuntur. Præterea pha-
 gedenæ, carbunculi, vlcera serpentia, aliæque
 eiusmodi. In nutriendi autẽ actione, priuatio
 quidem actionis in Atrophia est: deficiens
 vero nutritio in gracilitate: vitiosa, in leucis, 10
 & elephãtiasi cernitur. Causæ omnium quæ
 prædicta sunt symptomatum, eadem genere
 sunt, cum ijs quæ suprã de ventre sunt dictæ.
 Quædam scilicet in virtutis imbecillitatem,
 quædam in nutrimẽti vitiũ. Tertiæ in vitæ ra- 15
 tionẽ, & ea quæ extrinsecus animali incidunt
 reductæ. Ad eundem quoque modum virtu-
 tis imbecillitates. Quæ quidem propriæ sunt
 similariũ intemperie, quæ nõ propriæ, instru-
 mentales sequuntur morbos. Vitia vero nutri- 20
 menti, in abundantia & qualitatem diducun-
 tur. Non secus arbitror & vitæ rationũ, & eo-
 rum quæ extrinsecus appropinquant errores,
 in ordinem vitiatũ, & intempestiuitatẽ quan-
 dam diuiduntur. Voco rationẽ vitæ, equitatio- 25
 nem, piscationẽ, venerem, balneas, ambula-
 tiones, venationes, omnia denique in quibus
 aliquid corpore agimus. Oportet autem me-

dicum nō solum symptomatū agnoscendorū facultatem habere, ac generationis eorū inueniendæ peritū esse, sed etiā modi quo generentur. Qui inter effectriciū causarū differentias numeratur. Neque enim illud tantū scisse, an venter omnino non concoxit, par est, nisi etiā norit quāobrem id acciderit, vtrū ne propter nimiam cōcoquentis facultatis imbecillitatē, an copiā aliquam immodicā, an pessimā aliquam ciborū qualitātē. Quippe symptoma quod ex cibis oritur, ex facili corrigiū. Quod autem ex vltimo virtutis incidit collapsu, in lyentetiam, aut tympaniā hydropa finitur. In venis quoque simili ratione, non solū sanguinis frustrationem æstimari cōueniet, sed etiā qua ex causā ea contingat, vtrū ne ex sanguificæ virtutis imbecillitate (non enim incōmode ita nominē) an ex multitudine succorum, qui à ventriculo summittuntur. Quippe hoc facilis sanationis est: illud in hydropem terminatur. Ad eundem modum in carne. Qui nanq; à morbis immodice se satiāt, flatuosi, ac toto corporis habitu turgidi reddūtur. Ex imbecillitate vero viriū qui ἀνὰ στέφρα vocantur hyderi existunt. Atque omnes quidē magnæ intēperies, virtutē deiiciūt. Verū quæ ex frigido superante cōstant, frigidos effectus excitare sunt idoneæ. Quæ vero ex calido, con-

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

trarios. Eodem autē modo, & in reliqua oppo-
 sitione cōiugationēque intellige. In omnibus
 vero (ceu dictū est) cōmunis est à naturali sta-
 tu maxima mutatio. Circa mediocres enim
 & cōsuetos cibos, nihil in totū effecisse, maxi- 5
 mā ventris intēperiē prodit. Verū si propter
 exuperantem calorem tale quid accidat, pro-
 tinus etiam corrumpuntur cibi. Generatim
 quidem corruptela quadā, quæ ad fumosum
 inclinēt: speciatim vero pro sua quisque natu 10
 ra. Quippe alia cum corrūpuntur, tanquā vi-
 rus, alia tanquam lutū, alia crudos pisces, aut
 indicibilem alienāmque putredinem olent.
 Nullum enim edibiliū vehemēter calefactū,
 durare imputre potest. Protinus autē sitiunt 15
 quoq; immodice, qui ita sunt affecti, febrici-
 tantq; interdū tenui paruaq; hectica febris. Sin
 ex frigore immodico, perditur omnino cibo-
 rū concoctio, nec siti, nec febris affligūtur, & ci-
 borū ipsorū qualitates, siue ructare velint, si- 20
 ue vomere, plane seruāt. Quòd si exigua que-
 piā circa cōcoctionē eorū sit actio, tū ciborum
 natura vel medij tēperamenti, vel frigidioris,
 acidi ructus fiūt. Sin calidiore tēperie sint, aut
 etiā natura flatuosi, vētricus halituoso im- 25
 pletur spiritu. Ac in eiusmodi quidem intē-
 peries breui perducitur ventriculus. In humi-
 ditate vero & siccitate adeò intēperatus ven-

ter esse vt actionem amittat, non potest sine
prolixo tēporis spatio. Debētq; præcessisse hu-
miditatē quidem hydrops: ficcitatem vel se-
niū vel marasmus. Verū tales distinxisse diffe-
s rētias, alterius est operis. Modo autē ad reten-
tricem veniendum est vim. Est enim in hac
quoq; prima symptomatū differētia triplex.
Ea videlicet vel omnino cibos nō complectē-
te, vel diminute, vel vitiose. Ac cū vel prorsus
10 non complectitur, vel debiliter, flatus & flu-
ctuationes cū sonitu, græce clydones dicti, suc-
cedūt. Flatus quidē, vbi & cibi flatuosi sunt, &
vêtricus non admodū frigidus. Fluctuatio-
nes cū sonitu, cum vel nihil in eo cōtinetur,
15 quod verti in flatū possit, vel valenter sit per-
frigeratus. Quippe talis affectus nullū gignit
halitū. Constat autē citra potionem nō posse
fieri in ventre sonoras fluctuationes. Porrò
quòd infirmus ad vltimum venter sit, in cau-
20 sa morbus est. Alius vt similis est particu-
læ: alius vt instrumentalis. De prauis autem
in eo motibus quòd vel tremulēti sint vel pal-
pitantes, vel tanquam cū concussione vel con-
uulsiui, dictū supra est in symptomatū diffe-
35 rentijs. Qualis vero dictorū quisque sit mo-
tuū, tum quę cuiusq; eorū causa, primo huius
operis libro est indicatum. Nunc tantulum
etiam adiiciendum est, quòd tam expultricis

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

quàm retētricis virtutis, tum morbi, tū sym-
ptomata miscentur. Verbi gratia conuulsius
ventriculi motus, qui in singultiendo accidit,
cōuulsio quidem in totum nō est, vtpote quæ
in solis accidit musculis. Venter autem 5
nec ipse musculus est, nec eius os. Sed veluti
conuulsio quædam ambarum virtutū cōmu-
ne symptoma est, retentricis quidē, quod ven-
ter cū singultit prauæ & nō naturaliter cibos
complectitur. Expultricis propterea quòd pri- 10
mum eius est ipse motus prauus, dū scilicet
cupit, quod contristat reijcere. Sane nō idem
est vomentibus atq; singultientibus motus
propterea scilicet quòd non idem affectus.
Quippe in vomitionibus, ea quæ in capaci- 15
tate sunt ventris reijciunt. In singultu quæ in
ipso ventris sunt corpore. Simili scilicet tum
affectu, tū motu, qualem in ijs qui ex intem-
perie tussiunt mōstrauimus. Omnibus nimi-
rum ventriculi partibus quod se cōtristat ex- 20
pellentibus. Proinde eiusmodi symptoma tū
ijs quibus vētricus perfrigeratus est, tū qui
piperis alteriusve perinde calidi medicamen-
ti multū & semel liberaliter sumpserūt, dein- 25
de super id calidam potionē biberunt, incidit.
Quibus utiq; magis etiā singultire cōtingit,
vbi piper ad subtilissimū puluerem est reda-
ctū. Quippe eiusmodi piper altius in ipsum

vētriculi corpus inferitur. Ad eundē modum
 & cæteris omnibus frigerantibus calefaciēti-
 búscq; quæ in corpus ipsum ventriculi descen-
 dunt, singultus superuenit. Estq; is singultus
 5 primū expultricis virtutis motus quidem nō
 legitimus. Secūdo loco retentiæ ac cōplectē-
 tis. Pari modo nausea quoq; & vomitus ex-
 pultricis facultatis prauī mot⁹ sunt, ad ea quæ
 ventris corpus contristant, quicquidissime per sto-
 machū vacuanda. Simile huic symptoma est,
 & quod in lyenterijs, siue intestinorū leuitate
 apparet. Cum venter ab aliquo, quod morsu,
 ponderēve, cōtristet, vexatur: eijcere id statim
 cupit. Cū autē duo eius sint ora, supernū qui-
 15 dem in gula, infernū in pyloro: ad vtrumcūq;
 horū vergit quod offendit, eo abutitur ad ex-
 pulsionem. Quod si toti illi talis affectus ali-
 quando cōtingit, etiam vtroq; ore simul uti-
 tur. veluti in vocatis cholericis. Reliqua vero
 20 quartāq; eius facultas, nempe tractrix, tripli-
 ci genere symptomatū tentatur, vel cibos tra-
 here in totū non valens. vocatūq; id sympto-
 ma, stomachi paralysis, vel ægre trahēs. Quo
 tēpore relaxari quidem incipit, relaxatus ta-
 25 men adhuc non est. Tertium præter hæc est,
 vbi aliquid prauē & non rite trahit. Praui au-
 tē & non legitimi motus sæpe iam dicti sunt.
 Non secus autē & affectus quorū occasiones

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

incidunt. Sane accidit aliquādo, vt etiā carno-
 sum aliquid (qualia sæpe foris videmus) in sto-
 macho nascatur. Quod vel omnino ciborum
 viā obstruat, vel aliquatenus impediat. Vocā-
 tur autē eiusmodi morbi instrumentales. Et 5
 proditū de ijs est in lib. de morborū differen.
 Ac venter quidē cū pro naturæ lege se habet,
 trahit quidem ad se superne per stomachum,
 deorsum vero excernit. Cū præter naturā est
 affectus, etiā ab inferioribus aliquid capit. Nā 10
 & clysteris aliquid nōnullis in ventrē subiit,
 ita vt vomerent, præterea stercus in letalibus
 iliatis. Sati⁹ enim est existimemus eū in eius-
 modi affectibus nō trahere, sed quod ab inte-
 stinis violenter retrudentibus ascēdit, dunta- 15
 xat recipere. Quippe in intestinis (iā enim de
 ijs agere tempestiuū est) cōplexio comprehen-
 sioq; est, ceu alibi est monstratū. Qua vsa, nu-
 trimētum ad inferiorem suum exitū propel-
 lūt. In quibusdā tamē affectibus cū cōstringē- 20
 di cōplectendiq; motus inferne incipit, ea que
 in ijs cōtinētur, sursum feruntur. Qua ratio-
 ne acer quoq; succus quispiā, qui ad sedē ali-
 quando fuerat delatus, ac vel in foro, vel alio
 quopiā loco versatis, aut negotio aliquo quod 25
 deferere non licuit districtis, violenter reten-
 tus, rursus est subductus, ventrēmq; mor-
 mordit ac caput vaporando impleuit. Princi-

pio quidem motus ab animali organo sphinctere, id est musculo ad imum intestinum accepto: ab hinc vero vno quoque intestino retro id à se ad supra se positum trude: simili modo ac prius in præceptis trudebat. Ad eundem vero modum crepitus quoque descendere prohibitus, interim reuertitur. Ergo mirum non est, clysmatis quoque aliquid & stercoreis, ex tam violenta intestinorum constrictione ad ventrem aliquando præter naturam reuocari, deinde ad exitum properare. Cæteri vero eorum motus ex genere quidem naturalium motuum sunt: verum vel diminuti, vel alieni. Atque idcirco etiam symptomata. Accipienda vero sunt, ad eorum qui de ventre sunt dicti portionem. Pari modo & motus eorum priuatio: ipsa non leuissimum symptoma. Ex quali causa gigni etiam & ileos potest. Iam moles quæ præter naturam sunt aliquando descendere excrementa sub iusta mensura omnino prohibebunt. Sicut durum etiam stercus in aliquod intestinorum volumine impactum quod supra est, deorsum ferri aliquando vetabit. Ac seruetur hic quoque ad ea quæ de ventre sunt dicta, proportio: omnibus scilicet symptomatis, vel ex intemperie, vel propter collectiones aliquas non naturales, vel ipsa quæ continentur excrementa factis.

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

Itaq; fatius est in his non amplius morari, sed ad aliud symptomatū genus transire. Est igitur naturale quoddam opus, alimenti ipsa ex ventriculo in iecur, ex iecinore vero in totum corpus digestio. Hanc perfici mōstratum est, s singulis particulis conueniens sibi nutrimentum trahentibus. Quare symptomata circa huiusmodi quoq; actionem triplicia incidēt. Aliās diminute, aliās non rite, aliās omnino non peractam. Causæ vero triplices sunt, quæ 100
admodum in antedictis, vel intemperies trahentiū, vel instrumentales eorundem morbi, vel nutrimenti quod digeritur vitiū. Ac intemperies quidē virtutē ipsam reddūt imbecillē: instrumentales morbi vias angustāt. Alimen- 155
ti vitia sunt, crassitudo, & lentitia: de quorum agnitione dicendi tempus nūc non est, sed ad separationem excrementorū veniendum. Sunt vero in hac quoq; causæ triplices. Vna quidē particularū quæ excrementa expurgent imbe- 200
cillitas. Secunda viarū angustia. Tertia excrementi ipsius vitium. Ac imbecillitatis quidē causa intēperies est. Viarum angustia, obstructio vel aliquis in instrumentis tu- 255
mor. Verum tumoris eiusmodi causa fluxio humorū est, quæ in ipsum instrumentorū corpus procumbit. Obstructionis vero, vel crassitas succorū, vel lentor, vel germinis ritu ali-

quid adnatum. Excrementorū ipsorum vitia sunt, multitudo, crassitas & lentor. Cum autē triplex sit in venarum concoctione excrementum, vnū amara bilis, alterū nigra, tertiū serosum. Biliosum quidem vesica quæ iecinori subest, expurgat, Melancholicum lienis. Serosum, renes. Itaque etiam parum cōmode purgabuntur horū singula, vel ex debilitate priorū instrumentorū cuiusque, vel vijs quomodocūq; obstructis. Cum autē hæ duplices sint, aliæ per quas trahitur superuacuum, aliæ per quas emittitur: in vtriscq; sane separationi oberit angustia. Aliquando horū nullum est in culpa: sed excrementi multitudo, cū immodica est, nec tota simul expurgari potens, vnà cū sanguine per totum corpus defertur. Hanc immodicam excrementi vim, duplices pariunt causæ. Alteratrix facultas parum cōmode se habens, & ciborū vitiū. Ac lædendæ quidem virtutis, intēperies particularum est causa, ceu sæpenumero est dictum. Ciborum vero vitiū, cuique excremento respondet suū. Alij nanq; magis melancholicę naturæ sunt: alij magis aquosę, alij magis biliosę, veluti definitum in libris de ijs est. Sed & alteratricis potētix intemperies quæ ad calidius sit versa, aliàs biliosum, aliàs melancholicū efficit excrementum. Quēadmodum autem vtrūq; in

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

alijs est traditū. Ad frigidius vero mutata, vel
 pituitosius, vel aquosius facit excrementum.
 Porrò singula excrementa, propria sympto=
 matis species comitatur. Amaram quidem bi
 lem cū in toto corpore redundat, regius voca=
 tus morbus. Cum vnā quampiam particulā
 obsidet, erisipelata & vlcerū serpentia. Nigrā
 vero in toto quidem corpore, elephantia. In
 vna quapiam particula, cancer. Pituitoso ex=
 cremēto in toto quidem corpore succedit hy=
 drops, Leucophlegmatias dictus. Cum in vna
 infedit particula, tumor qui oedema græce di=
 citur. Vocāt ita, indolentē ac laxum tumorē.
 Ac serosa excrementa cum redundant, tum
 ascites vocatus hydrops: excipit, tum papulā=
 rū in ijs animalis partibus, in quas perducta
 superflua sunt prouentus. Atque ita quidem
 fit vbi quodque excrementū syncerum redun=
 dat. Vbi autē & inter se, & cū sanguine miscē=
 tur, complures tam symptomatū quàm mor=
 borum species existunt. De quibus hic pluri=
 bus disputare nō est necesse: sed ad propositū
 redeundum. Naturaliū actionū prima ac pro=
 pmodū omniū maxime necessaria nutritio
 est: quæ alteratricis actionis quædam est spe=
 cies. Est enim & cōcoctio quæ in vētre agitur,
 alteratio. Nō secus autē, & quæ in venis. Qui=
 bus accedit ea quæ in quacq; est particula. Post

quã quarta est, quã assimulationẽ vocant: nomine quidẽ à nutritione dissidens: re autem non dissidẽs. Frustratur autem & nutritio, cũ vel prorsus nõ fit, vel intra iustũ modum vitio seve fit. Idcũ vel culpa nutritiux virtutis, quæ alteratricis est species, vel materiæ defectu vitiove. Defectu quidẽ in atrophijs: quæcũ ob defectum, quæcũ ob priuationem nominantur. Vitio vero, vt in elephantiasi & leucis, cæterisq; id genus. Accidit enim dũ agglutinatur carnibus nutrimentũ, vbi pituitosior sanguis est carnem quoque effici magis pituitosam. Neque enim idem est carni esse & pituitosæ carni esse. Sicuti nec carni esse & melancholicæ carni esse, nec biliosæ atq; temperatæ esse, & à primis qualitatibus nominati, humidiori, & sicciori, & calidiori, & frigidiori. Certiorẽ fidem sermoni nostro adhibebis, si animalium carnes, tum sanguine præditõrũ, tum exanguium æstimabis. Ad hæc etiã reptiliũ, quæcunque veris tempore gigni cernuntur. Maximẽque ex ijs, quæcũque viridiũ herbarum colorem præferunt. Cæterum horum caro simillima ipsis herbis est. Aliorum alba, & exanguis, veluti locustæ & polypodis, atque aliorũ alia quædam. Neque enim nominare facile est eorũ differentias. Adeo infinitæ multitudinis sunt. Ergo cum (sicuti diximus)

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

caro lōgo tēpore pituitoso simul ac glutinoso sanguine nutritur, caro quidē adhuc manet, mutatur tamen eius forma & in alteram specie[m] vertitur, fitq[ue] media quædam inter sanguineā exanguemq[ue] carnē. Vbi autē talis est reddita, accidit ei, vt de cætero allatū sibi nutrimentum non magis vel tentet in rubram carnis speciē mutare, q̄ polypodes & locustæ. Ita fit, vt tum alba, tum pituitosa tota q̄cittissime euadat, cū nec ipsa possit nutrimentū ad ruborem vertere, & simul pituitosum illud affluat. Ergo qualem ab initio locusta carnem habet, ferēq[ue] omnes ostreæ, talem ex trāsmutatione habent, qui leucis fœdantur. Ita enim carnis vitium nomināt, à calore scilicet albo nomen imponētes. Sicut nigræ & callosæ carni ab elephante nomen ferunt. Fit itaq[ue] eodē quo leuce modo, melancholico nutrimento ad carnē longo tempore confluēte. Vitiliginum autē generatio, cū prædictis vitijs similis est generis. Non tamen sub ijs tota caro vitiatur: sed in summo corpore, veluti squamæ quæpiam, vitilignes infiguntur. Albæ quidē ex pituitoso, nigræ ex melancholico succo exortæ. Quàm magnā vero vim habeat nutrimentū ad carnis mutationē, etiā ab Aristotele est traditū, vbi meminit regionū in quib[us] pecora, tā calore q̄ cæteris differētij[s] sensibilibus mu-

tantur atq; alterantur. Qui vero à nutrimentum alterari nutrita inficiantur (quippe nutrimentum vincens esse nomen, non eius quod vincitur) hi de mutatiōe quæ in animalib; cer-
 5 nitur, quid recti dicant non habent. Multoq; minus de ea quæ in stirpibus notatur, sed à rebus quæ luculenter omnibus apparent, quid dicant, incerti hærētēsque redduntur. Siquidē quod de persica planta, quæ ex perside in ægy-
 10 ptum est translata proditur, nemini est incognitum. Veluti (arbitror) nec quod apud nos in vitibus, apparet, quæ cū loca mutāt, diuersum afferūt vinū. De alijs vero stirpibus tradiderūt, qui de agricultura scripserūt. Sicuti etiā
 15 de herbis, ij qui de his prodiderūt. Trāsportatæ enim ex alijs in alia loca, sæpe min⁹ quàm duorum stadiorum interuallo, multis modis alterantur. Conueniebat igitur, qui aiunt nutrimenti nomē, eius quod vincitur alteratur
 20 que, ac mutatur duntaxat esse, non id modo scisse, ac dixisse, sed etiā de leuces generatione differere tentasse. Quippe aut ipsa nutrita caro, eius morbi causa est, aut ipsum nutrimenti vitiū. Sed si nutrimentum causa nō est (ita
 25 enim volunt) necesse est carnem dicāt. Quid ergo patitur hæc quòd nutrimentū sibi in totū non assimulat? Fiet enim eo certe pacto natura vitij causa. At multo (arbitror) sati⁹ erat

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

nutrimento causam imputare. Iam vero nec
 propterea quòd nutriti opus sit, vt sibi nutri-
 mentum assimilet, assimilari ac mutari nutri-
 menti sit passio: non potest idcirco quòd pati-
 tur vicissim aliquid tametsi minimum in id s
 quod agit facere. Cum eius sententiæ maxime
 contrariū in disputatione de ijs non nos mo-
 do ostendimus, sed etiā ex philosophis ij qui
 omnium naturæ affectuū, ac passionum gra-
 uissimi interpretes fuerūt. Apparet enim om 10
 nia tametsi multo ijs quibus appropinquant
 sint valentiora, aliquid tamen ab ipsis sensibi-
 le manifestumq; pati. Et si nō primo statim
 occurfu, at certe temporis processu. Iam ferrū
 acutissimū, mollissima secanda carne est he- 15
 betatum. Et durissimus lapis à guttula, longo
 tempore ictus, cavitatē contraxit. Quid vero
 in ijs quæ mixta sunt fiat, omnes norunt. Siue
 enim in amphorā aquæ feruentis, frigidæ he-
 minam iniicias, quod mixtum ex ambobus 20
 est, nō solum quod hemina vincatur, indica-
 bit, sed etiam quod vincens patiatu. Siue cō-
 trà heminam calidæ, immittas in amphorā
 frigidæ, vincantur quidem hemina, patietur,
 tamen pusillum aliquid & amphora. Verum 25
 (vt supra quoque diximus) nec refellere hoc
 loco opiniones institui, nec prolixus esse. Sed
 quoad fieri potest maxima cū celeritate do-

cere. Ergo leuce maximus quidem alteratri-
 cis virtutis error est. Parui autem alij complu-
 res sunt : carne scilicet in humore, siccitate,
 frigore, & calore mutata . In atrophia vero
 5 erit, id est non fruetur nutrimento pars, non
 solum alteratricis virtutis imbecillitate, sed
 etiam attrahēte vi infirma, aut excretrice im-
 moderatius mota. Porrò ad immodicū mo-
 tum excretoria vis excitatur (sicuti prius est
 10 dictum) quoties retentiua vis vel ex multitu-
 dine excrementorū acrimoniāve, vel ex pro-
 pria imbecillitate laborat. Hoc enim casu, ne-
 cesse est excernatur cum superuacaneo bo-
 nū, veluti in lyēterijs dysenterijs & cholericis.
 15 Cum ex imbecillitate expultricis necesse sit
 carnem & humidiorē esse, & magis excre-
 mentosam. Sed excrementa ipsa plura pro-
 ueniunt alteratricis imbecillitate . Vbi igitur
 simul euenit, vt trahēdi quidem vis multum
 20 succū attrahat, sed eum totum alteratrix vis
 conficere nō valeat, atq; idcirco multa excre-
 menta gignantur, expultrix autē vis id tem-
 poris & deterius & imbecillius, q̄ prius mo-
 ueatur; necesse est ita excrementorum vim in
 25 carnibus aceruari. Atque interim pro excre-
 mēti tum specie, tū multitudine, aliās aliā fie-
 ri carnē. Modo quidem tumidam, modo fla-
 tuosam, qualis hydropum. Quippe etiā hy-

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

deros quem ἀνὰ σάερα vocant, ex hoc est genere. Verū de talibus producendum amplius sermonē nō arbitror. Neque enim omnia in hoc libro recēdere mēbratim symptomata statui, sed in plurimis studiosos exercitare. Quare mihi ad alterū symptomatū genus, ijs qui in læsa consistunt actione vicinū, conuerti est tempestiuū. Ipsum igitur genus in multitudine & qualitate excretorū consistit. Incidit autem aut quòd virtus aliquatenus sit læsa, aut quòd 10
 ex intempestiua vexatione, aut vitioso motu excitata, aut propter instrumentū aliquod reclusum, ruptūve, aut erosum, sicuti sanguinis profusio. Nihil enim deterius ab hac cœpisse propterea quòd genere ipso præter natura 15
 esse magna ex parte videtur. Præter enim eam quæ mulieribus per vterū erumpit, cæteræ sanguinis plusculæ vacuationes, toto genere præter naturā sunt: illæ vero sola multitudine. Ac ruptio quidem instrumentorum, 20
 vel ob plagas aliquas extrinsecus illatas fit. Scilicet vel calcitrante pulsantēve aliquo, vel aliter quomodocūque vulnerato valente homine. Accidit autē & ijs qui magno vtūtur saltu, & qui ab alto in terrā labuntur. Et ex clamore 25
 acuto, cū vtiq; in eo omnia vocis instrumenta q̄maxime tendūtur. Sane tensionis ratione rūpuntur, & quæ ex saltu sunt læsa. Quæ

vero ex lapsu ab alto, plagarum generi adnumeratur. Quippe nihil interest ex lapidis ne casu contusa pars aliqua sit, an quæ delabatur pars, vehementer in solū impingat. Atq; hæc quidem rumpēdi vasis manifestæ causæ sunt, nec est earū quisquā ignarus. Aliæ sunt quæ ex corporis affectibus oriuntur. Cū scilicet aliqui per nares sanguis sponte profluit, aut cū aliquis sanguinem aut vomit, aut extussit, aut excreat, aut deorsum deijcit, aut mingit. Atq; hæc quidem toto genere præter naturā sunt. Mulieribus autē (sicut dictū est) qui ex vtero sanguis profluit, toto genere præter naturam non est, sed quātitate duntaxat. Sane talia omnia tribus ex causis incidunt. Aut virtute ipsa vas sanguinis recludēte, veluti in profusionibus, quibus sanguis excernitur: Aut sanguine ipso eiusve vase aliquo vitiose affecto. Ac sanguinē quidem vitiose affici dico, & cum adeo vitiosi est succi, vt erodat ea quib⁹ cōtinetur. Et cum ita est immodicus, vt intra vas suum non contineatur. Quippe id quoq; quod sanguinis vas rumpat vel recludat, est satis. Ipsorum vero vasorum vitiū in immodica mollitia, & duritia, & tenuitate consistit. Fiunt autem hæc nonnullis quidē, etiā in vtero statim vitiose formatis. Mollities vero nō minus & ex immodica pueniat humiditate. Sicut du-

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

rities ex siccitate : tenuitas ex atrophijs . Ac
quod molle quidē immodice est, frāgi ob de-
bilitatem magis est opportunū . Quod vero
admodum durum est, eo quod nō potest am-
plius extēdi. Quod tenue est amborū eiusmo 5
di in venis affectuum occasione, nō solum à
causis internis facile ad rumpendū est, sed etiā
ab externis. Erodūtur autem non omnia pari
modo. Quod enim durum est & crassum, nō
facile erosioni patet. Similiter autē & recludi, 10
ei quod imbecillum & molle & tenue est, in
promptu est. Ei quod firmū crassum & durū
est, non promptum. Fit autē vasorū reclusio,
tum ab alijs quæ ipsorum corpora irritant, tū
à multitudine quæ ea recludi vrgeat. Interim 15
vero & natura ipsa expellente ea quæ contri-
stant. Sūt qui sanguinis diapedesin, ceu quar-
tum supra iam dicta genus nominent. Est au-
tem minime quartum. Sed vel exiguorū san-
guinis vasorum apertio, vel feri non sangui- 20
nis excernēdi species. Qua maxime ratione,
ex iecinoris renūmque debilitate meitur, ac
sæpe deorsum deijcitur sanguinolētum ferū.
De ijs autem paulò post dicetur: sed si prius
de ijs quæ vomūtur egerimus. Quippe expel 25
luntur hæc quoq; aliās ceu immodica, ac vē-
triculo grauia: quale alimēti aliquando est co-
pia. Aliās vero ceu infestātia mordentiāque:

veluti cū vel acidum, vel fumidum, vel ama-
 rum & acre ex cōcoctionis defectu assumptū
 nutrimentum est redditū. Sane huius generis
 sunt, & biliosa, & pituitosa, & ferosa excremē-
 5 ta, tum quæ in ipso sunt genita, tum quæ in
 eū ex toto corporis habitu cōfluere sunt apta.
 Est autē super hæc & tertium genus causarū,
 quæ vētriculum ad vomitionē laceffunt, licet
 nec degrauent, nec mordeant, sed à natura
 10 duntaxat sint alienæ. Porrò omniū quæ à na-
 tura sint aliena cōmunis terminus est, si quā-
 uis concocta sint, nutrire tamē nō valēt. Hac
 arbitror ratione, non solum acida pituita, &
 falsa, sed etiam dulcis in vētre collecta, nō ra-
 15 ro eum ad vomitū prouocat. Sed & sanguis
 ipse qui in ventriculum est effusus, eo pacto
 ipsum vomere cogit. Iam infra quoq; deijcit
 aliquādo citius, aliquādo ferius, præterea plus
 vel minus, item raro vel sæpe, vel vtile nutri-
 20 mētum, vel corruptū, vel quod in eū superne
 confluit, vel quod in eo est genitum. Verum
 expulsio quæ consuetum præuenit tēpus, vel
 degrauato ventre, veluti à liberalius assum-
 ptis, vel demorso & cōpuncto, veluti à mor-
 25 dacibus, vel tanquā alienū amoliente, incidit.
 Nō oblitis scilicet nobis cū multum assum-
 ptum dicimus, triplicem id habere genera-
 tionē, vel propterea quòd virtus imbecillior

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

fit quàm prius, vel quòd supra mediocritatē
 fit quod assumptum est, vel vtriusque occa=
 sione. Extra vero iam dicta celerem efficit de=
 iectionem, humidiorū quoq; ac magis gluti=
 nosorū ciborum sumptio, vtpote pròptius de=
 labentiū. Maxime si qui eos sumpserūt, postea 5
 lente inābulent, ita vt eos quidem concutiāt,
 nequaquam autē ante tēpus digerāt. Accidit
 nanque tale aliquid in cōcussione. Cū enim
 complures intestinorum sint orbes spiræ ve, 10
 necesse profecto est in singulis eorum à supe=
 rioribus in inferiora cibos deferri. De cæte=
 ro vero grauitate quidem deorsum ferri non
 possunt. Sed qui in spiris sunt impacti, intesti=
 norum ipsorum opera protruduntur. Iphis. ni 15
 mirum repellendi quæ se cōtristent vim in=
 sitā habentibus. Humidi vero & glutinosi ci=
 bi, siue grauitate ipsa & corporis concussione,
 siue intestinorum opera propellātur, facilius
 permeant. Ac celeris quidem transitus dictæ 20
 causæ sunt. Serius autē quàm ex consuetudi=
 ne excernit imus venter, vel propter intestino=
 rum imbecillitatē, vel hebetem eorū sensum,
 vel ob ciborū paucitatē qualitatemve. Quip=
 pe quæ imbecilla sunt, propellere non valent. 25
 Quæ hebetis sunt sensus, non satis quæ con=
 tristant, sentiunt. At vero expulsio sanatio, ijs
 erat tristis sensus. Iam ipsorum quoq; ciborū,

qui iusto sunt pauciores, parum habent excre-
 menti: itaque nec similiter grauant. Crassi ve-
 ro & acerbi omnes tardi sunt transitus, con-
 trà scilicet quàm glutinosi & humidi. Non
 solum autem propter intestinorum imbecil-
 litatem, sed etiam musculorum abdominis,
 deiectio tardatur: potissimum cum excremen-
 ta duriora euaserunt. Tum enim non muscu-
 lorū modo qui sunt in abdomine, sed etiam
 10 qui in thorace habentur valenti actione est
 opus. At minor fit quàm pro multitudinis
 comestorum ratione deiectio, cum ex ijs in
 corpus plus est digestum. Contrà plus quàm
 pro sumptorum portione deijcitur, aliàs ob
 15 digestionis defectum, aliàs confluentibus su-
 perne aliquibus in ea quæ circa ventrem sunt
 loca. Assiduæ autem excretiones fiunt, vel
 propter imbecillitatem, vel demorsum. Atq;
 imbecillitas quidem instrumentorum quæ in
 20 ventre sunt, ceu sæpe iam dictum est, ab in-
 temperie prouenit, demorsus autem ab ijs fit,
 quæ in ipsis continentur. Porrò quatuor cau-
 sæ generationis sunt, eorum quæ sic mordēt,
 vel medicamentosa quæpiam vis, eaque vel
 25 vnà cum cibis, vel per seipsam assumpta, vel
 etiam ciborum qualitates. Præterea tum quæ
 ex corpore in ventrem mordacia excremen-
 ta confluunt, tum quæ in ipso, id genus gi-
 l.j.

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

gnuntur. Veluti in dysenterijs, quæ ex vlce-
 ribus quæ cacoethe vocant, cientur. Licet au-
 tem addas & quintam eiusmodi symptoma-
 tum causam, corporum nimium sensum: si-
 ue ijs à natura contigit, siue ab exulceratione: s
 diuersus assiduæ excretionis modus est, ab
 omnibus iam dictis genere causæ euariās, qui
 ex relaxandis musculis ijs, qui fini intestino-
 rum superiacent, contingit. Quippe inuolun-
 taria in ijs est excretio. Propterea que tum in- 10
 tempestiua, tum inordinata, tum assidua. Ve-
 rum de deiectionibus sunt hæc satis. De ha-
 lituosis spiritibus quos etiam flatus vocant,
 deinceps dicendum. Est autem & horum ge-
 neratio in ipsis quæ in ventre sunt locis: suc- 15
 cis quibusdam pituitosis, vel cibus inibi à de-
 ficiēte calore, in halitum solutis. Quippe syn-
 cera frigiditas prorsus halitū non facit. Quòd
 scilicet ea omnino nec attenuat, nec conficit,
 nec alimentum dissoluit. Fortis autem calor 20
 cum longo interuallo nutrimentum superet,
 amplius quàm pro halitu generando, id at-
 tenuat: nisi tamē flatuosum sit natura. Tum
 autem gignitur quidem spiritus quidpiam
 turbidum, ac (vt sic dicam) nebulosum, cæ- 25
 terum exiguum & breuis tēporis: ita vt vno
 vel altero ructu vacuetur. At calor qui in ci-
 bos agit quidem, cæterum diminute, is eos

quodam modo dissoluit, non tamen prorsus
 conficit. Atque hinc oritur flatuosus spiritus.
 Vnóque verbo tanquam extrinsecus, tum fri-
 gidissimi status sunt sereni, soléntque maxi-
 5 me flante borea fieri: tum calidissimi qui æsta-
 tis tempore incidunt, ambiētem aera purum
 reddunt, qui vero inter hos sunt, nebulam gi-
 gnunt: itidem in animalibus, neque in caloris
 summa imbecillitate, nec cum idem nimiū
 10 est vehemens, sed in ijs qui inter hos sunt sta-
 tibus, flatuosum excrementum gignitur. At-
 que id cum per os excernitur, ructum creat:
 cum per sedem, sonorum silentēve flatū.
 Cum vero neutra parte emittitur, sympto-
 15 ma creat, quod inflatio vocatur. Ventre scili-
 cet impotente ad excremētosum nebulosūm-
 que excernendum spiritum. Iam intestino-
 rum aliās aliæ partes, vbi talis spiritus in ijs
 constitit, ac mouetur, multiformes ædunt so-
 20 nitus: quorum non omnes nomina sunt for-
 titi. Cæterum prudenti viro quale quantūm-
 que excrementum sit, ac quo maxime loco
 voluatur, indicare possunt. Quippe si eiusmo-
 di spiritus acutum & tenue sonet: per vacuum
 25 & prorsus angustum intestinū defertur. Est
 tum purior, tum magis aereus. Flatuosior au-
 tem redditus, similiter quidem sonum ædit
 exiguum cum in tenuibus intestinis voluitur.

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

Cæterum nec prorsus acutum, nec tenuem,
 Atque eiusmodi soni omnes in ijs quæ circa
 ieiunum sunt locis maxime consistunt. In
 quantum autem hinc ad alia tenuia intestina
 descendunt, in tantum minus sunt sonori. Alij
 vero bombos imitantur: his qui ex latissimis
 tibijs æduntur similes. Quo genere vtuntur
 qui Tymbauli vocantur. Hæ nanque mate-
 riei ex qua fiunt culpa, pure sonare nequeunt.
 Propter autem spiritus viæ latitudinem, gra- 10
 uiter sonant. Tales autem omnes in crassis
 fiunt intestinis, cum excrementorum sunt va-
 cua. Quod si humor quispiam in his conti-
 netur, accedit hinc quoque bombo forma quæ- 15
 dam: vocantque omnes eiusmodi sonum vel
 potius murmur græce borborygmon, qui hu- 20
 midum excrementum excernendum denun-
 ciat. Quippe species ipsa soni, hæc ambo præ-
 signat: utique quod ab natura fit mota, expul-
 sionem nuntians, quod autem cum eiusmodi 25
 murmure siue borborygmo, etiam humi-
 dam. Eorum præterea flatuum qui extra fe-
 runtur sonitus, alius quidem borborygmo
 cuiuspiam similis est, expulsionem iam futuram
 indicans, alius purus atque (vt sic dicam) so- 30
 norus & aereus, qui vel vacuum esse intesti-
 num docet, vel etiam prædurum quidpiam
 superius alicubi habere excrementum. Iam

alius quidam horū est medius, velutiq; bom-
 bosus, ex medio quodam prædictorum affe-
 ctu proueniens. Tenuis autē sonitus qui græ-
 cis veluti trysmos siue trismos dicitur (quip-
 5 pe utroque modo appellant, alij per υ, alij per
 ι scribentes) ex instrumentorum angustia, si-
 mul & flatuoso spiritu, cum exiguo humore
 efficitur. Quoniam autem & de ijs (ut ad rē
 propositam) satis est dictum, ad ea quæ super-
 10 ne in ventrem confluunt redeamus. Quippe
 dictum est, hæc quoque tum humiditatis de-
 iectionum, tum multitudinis esse causas. De-
 fertur igitur superne in vētrem sæpenumero
 excrementū, naturæ expellentis robore. Ali-
 15 quando vero propter imbecillitatē nec quod
 utile est portare valentis. Ac excernitur qui-
 dem quod superuacuum est, tum in crisibus,
 tum vero sanitatis nonnunquam tempore,
 veluti mulieribus omni mense. Tales vero
 20 etiam sanguineas dysenterias Hippocrates
 in ijs accidere dixit, quibus artuum aliquis
 esset præcisus. Nos autem vidimus, non in ijs
 modo, sed etiam alijs quibusdam certo circui-
 tu repetentes. Omnes autem quos ita vacua-
 25 tos vidi, ab exercitata prius vita, ad omnino
 desidiosam se transtulerant. Atque hoc qui-
 dem excrementum, quantitate sola est alie-
 num. Alterum vero qualitate, in acutis mor-

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

bis decretorie plerunque excretum. Aliquan-
 do vero tabescentię siue liquationis more. In-
 ter hoc autem omnino inutile malumq; ex-
 cremētum, & illud iam dictum bonum aliud
 tertium excremēti genus est, quale est in ven- 5
 tre cibus semicoctus. Excernitur id maxime
 in hepaticis affectibus. Voco ita in quib⁹ mor-
 bus ipse iecoris est imbecillitas, licet nulla sit
 phlegmone adiuncta. Hoc enim casu, similis
 passio visceri incidit. ijs quæ imbecillo ventri 10
 accidunt. Quando is quidem appetit, sed ci-
 bos quos sibi admouet cum non concoquat,
 ijsdē grauatur, & semicoctos ad intestina de-
 mittit. Atque is quidem ad vomitum quo-
 que concitatur. Iecur autem cum vomitionis 15
 aliquid ad portionem facit, quod nutrimen-
 tum per vasa quæ in mesenterio sunt, veluti
 per ora quædam attraxit, rursus per eadem
 ablegat. Est autem eiusmodi excretionis spe-
 cies (veluti etiam eam assimilarunt qui ante 20
 nos fuere) maxime similis carniū loturæ.
 Præstiterit autem fortasse non ita solum di-
 xisse, sed quo exactius sit exemplar, cruenta-
 rum atque recenter enectarum, sermoni ad-
 didisse. Quinetiam si quis quod ita excretū 25
 est aquosum sanguinem nominet, sic quoque
 mihi illud clare interpretari videtur. Atque
 hoc quidem symptoma semicoctorum cibo-

rum vomitioni ad portionem se habet. Alterum quod dicturus sum, humidæ deiectioni ventris est adsimile. Quæ ad exactam quidem perducta est concoctionem, non tamen digestionem est consequuta. Nam sicuti hæc quoque venter omnino ab ipsa grauatus, excernere cupit, sic iecur vbi affatim digesti in ipsum nutrimenti fructum cæpit, non patitur id amplius apud se morari. Cum ergo id re-
 10 cta progredi quauis ex causa nequeat, necesse est retro ad ventrem recurrat. Apparétque is qui tum excernitur sanguis, & nigrior quàm pro natura, & splendens. Vtpote ex sanguine & nigra bili commixtus. Quippe sanguis ipse
 15 per se, cum ex frigore fit niger, adeo nullum splendorem acquirit, vt etiam quem ab initio habuit, amittat. Nigra vero bilis, etiam sanguine ipso splendidior est. Sicuti etiam bitumē, quod ex mari mortuo affertur: Iudaicum
 20 id appellant. Non enim cū perfrigeratur sanguis, nigram bilem creat: sed cum supra modum est coctus, Ideoque etiam splendorem suum tuetur. Non enim sicuti concretus sanguis, qui græce thrombos dicitur, sanguine fit
 25 perfrigerato, sic etiam nigra bilis generatur. Imò contrà omnino ex immodice cocto & feruente, veluti cinis quidem nigra bilis efficitur: Frigida quidem, eo quòd terrea. Caloris

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

autem particeps sicuti cinis & acetum. De-
 uenit autem ad dictum statum qui ex ventre
 in iecur digestus est succus, cum is propterea
 quod ulterius in corpus non digeritur, inibi
 diutius moratur. Nominatur autem talis ex-
 cretionis species, à nonnullis dysenteria. Quip-
 pe & mordentur non raro, perinde ac dysente-
 rici, ceu flava bili in percoquendo sanguine
 acri illis reddita. Ac vocet quidem quisque
 prout volet. Cæterum differentia sanguino- 10
 lentæ excretionis quatuor in vniuersum sunt,
 quatuor succedentes affectibus. Vna quidem
 ipsius sanguinis in ijs quibus artuum aliquis
 est abscissus, vel qui exercitationem dimise-
 runt, per circuitum repetens. Altera cum ex 15
 imbecillitate iecinoris aquosus sanguis deij-
 citur: quem utique loturæ carnis assimilant.
 Tertia quæ mox est dicta, melancholici splen-
 dentisque sanguinis. At hæ quidem tres vt
 multum simul excernatur efficiunt. In quar- 20
 ta & minutim & exiguo tempore expulsio fa-
 cta visitur. Aliàs quidem veri sanguinis, aliàs
 concreti. In hac & puris non raro exiguum
 aliquid excernitur. Etiam vlcera crustula
 quæ græce ephelcydes dicuntur: præterea mē 25
 branosa quædam corpora, quæ intestinorum
 ipsorum sunt particulae. Sed & stercus super his
 collectum sæpenumero excernitur, sanguinis

in se guttas habens. Affectus vero quibus tres primæ superueniunt, paulo ante sunt dicti.

Quartæ autem de qua modo egimus, intestinorum exulceratio est affectus. Quam etiã

5 solam nonnulli dysenteriã nominandam censent. Sed (quod sæpe dixi) quo nulla res omit-

tatur, magna sollicitudo est habenda: de nominibus minime curãdum. Est autem ex eo-

dem quo iam dicta dysenteria genere, & qui

10 tenesmos dicitur, cum vlcus in recto intestino est factum. Is cetera quidem symptomata in-

fert dysenteriæ similia: Nixus tamen multo

vehementiores. Vrinarum autem, tum sup-

15 pressio, tum mala vacuatio, ventris excrementorum retentioni & alienæ à natura expulsio-

ni, ad portionem se habent. Retinentur enim

vesica vel excernere non valente, vel eius collo

20 occluso. Atque hi quidem duo vesicæ morbi, vnum commune symptoma ischurian ha-

bent. Detinentur enim in ea vrinæ. Vocat au-

tem vulgus medicorum non secus ischurian

quanquam ischuria non sit, illud quoque sym-

25 ptoma, cum vrina in vesicam omnino non venit, perdita scilicet renum actione. Et per-

mittendi profecto sunt ita nominare, cum propriam appellationem non habeant. Non tamen latere debebit, amborum affectuũ differ-

rentia. Siquidem alter eorum est cum vesica

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

quidem est plena, sed nihil excernitur. Alter, cum vacua est, nihil omnino in se continens. Sub tali enim affectu in quo plena est vesica, vel occlusum est eius os: vel si hoc se pro lege naturæ habet, ipsa ad sese constringendâ, s ac lotium foras extrudendum, est imbecilla. Et collum quidem eius clauditur, vel propter obstructionem, vel conniuentiam. Fit autem obstructio, tum ex concreto sanguine, tum crasso pure, tum calculo, tum tofo: præterea 10 cum in eius meatu veluti germen aliquod est enatum. Qualia in reliquis omnibus quæ extrinsecus sunt, aure, naribus, pudendo, sede, fieri videntur. Conniuentia vero, aut propter collectionem aliquam, quæ præter naturam 15 fit, aut propter nimiam siccitatem accidit. Ac collectio quidem ex phlegmone, scirro, atq; alijs tumoribus fit: præterea quæcunq; vesicæ collum attollentia, in internum meatum urinam refundunt. Siccitas autem in ar 20 dētissimis ac siccissimis febribus: in quibus laborantem sæpenumero nec loqui posse videmus, nisi os madefecerit. Imbecillitatis vesicæ causas, nihil opus est recensere, vt quæ expositæ iam mihi in multis particulis sint: 25 siue ijs vt similiaribus, siue vt instrumentali- bus incidūt. Magis autem quiddam accidere in vesica videtur, cum immodice est repleta.

Quod fieri nō nos modo vidimus, sed etiam ab alijs audiimus. Quippe vbi impleta fuit cū scilicet surgere è conuiuiō ac meiere quosdam puderet, actionem eius destrui contigit.

5 Nec vrinam qui ita sunt affecti, quanuis magnopere connixi, excernere præterea potuerunt. Sane videtur & in ventre tale aliquid accidere, sed vulgus latere: His qui in ventriculo id patiuntur celeriter suffocatis, Qui vero

10 excrementum in omnibus intestinis collegerunt, propter sequentia symptomata, ad alia cōuerlis. Quippe in solis purgationibus, quæ in ventrem sunt dimissæ, atque inibi manēt, tale quid incidere solet. Atque hi quidem

15 affectus, veluti priuationem inferunt excernendæ vrinæ. Qui vero eiusdem sunt cum illis generis, magnitudine tamen deficiunt, veluti oblæsas torpētēsque actiones ædūt. Alijs autem affectibus, tertium symptomatum ge-

20 nus, quod in prauis vacuationibus consistit, superuenire solet. Sunt autem multæ eius species. Prima quidem quæ stranguria dicitur, quæ ex imbecillitate vesicæ vel vrinæ acrimonia incidit. Secunda fluxionibus ijs, quæ ven-

25 triculo accidunt, est similis. De qua melius est semel hoc loco dicamus. Fit igitur quædā veluti colliquatio, siue resolutio, siue quomodocunque aliter nominare libet, aliquan-

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

do totius corporis, aliquando succorum qui
 in venis sunt dūtaxat. Quod autem ex ea col-
 liquatione prouenit, aliās ad ventrem con-
 fluit, aliās ad vrinas, aliās ad sudores pellitur.
 Ac succis quidem qui in venis habentur, in s-
 ferosam faniem solutis, renes qui ad excre-
 mentum id trahendum sunt nati, potissimū
 cum sani sunt, serum quidem à venis expur-
 gant, fluxionem autem ad vesicam assidue
 mittunt. Vbi autem renes trahere non valēt: 10
 aut venæ eiusmodi serum in ventrem mit-
 tunt, aut toti id corpori partientes, subita-
 neos hydropum status inducunt. Si autem
 quod liquatum est, crassius sit, qualēque re-
 nes trahere non possunt, totum in ventrem 15
 necessario confluit. Carnoso vero genere ita
 colliquato, tum venter fluxionem eius reci-
 pit, vbi scilicet ea est crassior, tū sudores mul-
 ti superueniūt, vbi in halitus est resoluta. At-
 que hæc quidem, tum de carnis colliquatio- 20
 ne, tum sanguinis, ad præsens satis. Reliquo-
 rum vrinæ symptomatum quædam vel vesi-
 cæ vel renum, affectum quendam indicant.
 De quibus Hippocrates in aphorismis prodi-
 dit. Quædam quousque concoctionis crudi- 25
 tatiseve sanguis peruenerit, docent. Scriptum
 autem de ijs est in prælagijs. Quare nunc
 ad sudores transeundi est tempus, de quibus

haftenus saltem dictum est, quòd interim re-
 soluto corporis habitu proueniunt, vocatur-
 que ea passio syncope. Cui contrarius status
 est, qui in decretorijs incidit sudorib⁹, qui uti-
 5 que robustam naturam indicant, non autem
 resolutam. Atque eiusmodi quidem sudores,
 corpus expurgant. Similes ijs sunt quos me-
 diocres exercitationes & balineæ & calor æsti-
 uus excitant. In immodicis vero exercitijs,
 10 etiam boni aliquid effluit. Porrò odorem co-
 loremque excremento quod vacuatur simi-
 lem habent. Copia vero eorum vel propter
 corporis raritatem, vel propter excrementi
 abundantiam, vel propter eius quod vacua-
 15 tur tenuitatem prouenit: sicut propter horū
 contraria, morari quoque solent. Cum scili-
 cet vel quod superfluit, exiguum est, vel glu-
 tinosum, vel crassum, vel meatus sunt angu-
 sti. Accidit autem id, vel obstructionis oc-
 20 casione, vel conuientia. Ac obstruuntur qui-
 dem crassis & glutinosis succis. Conuient
 siue contrahunt ora propter atrophian, vel
 perfrigerationem, vel molliciem. Incidit au-
 tem & ex imbecillitate virtutis in carne, su-
 25 doris tum retētio, tum expulsio, veluti etiam
 reliquorum excrementorum. Quippe tam
 vesica quàm ventriculus contenta in se super-
 flua aliquando magis tolerant, eaque expel-

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

lere cuntantur. Sæpe cōtrà, ne vel minimum
 sustinent, sed grauantur, statimque abijciunt.
 Sane sermonem hunc omnium particularum
 communem vltimo loco simul tractandum
 reseruauit. Quippe parum rationabile vide- 5
 tur esse, vt corpore aliquo læso, non etiam ex
 æquo omnes eius virtutes simul lædantur, sed
 aliæ magis, aliæ minus, aliæ illæfæ in totum
 sint. Atque illud quidem neminem latet, non
 posse nisi læsa in aliquo cuiusque substantia, 10
 actionem eius impediri. Sæpenumero vero
 quacunque particula operante, aliàs alia eius
 læditur actio. Non enim similem statum re-
 quirat ad alterandi actionem, atque ad nego-
 tiorum functionem. Siquidem fit omnium 15
 quæ sibi appropinquant alteratio corporibus
 ipsis minime desyderantibus, aut locum ex
 loco mutare, aut aliquid apprehendere, aut
 tenere, aut alicui inniti. At quæ vel tractura
 quid sunt, vel tentura, vel repulsura, eorum 20
 actionem cum loci mutatione necesse est fie-
 ri. Qua ratione quod ita est molle, vt tum hu-
 midum sit, tum fluxile, tum nulli innitēs: id
 nec trahendi similiter, nec tenendi, nec repel-
 lendi vim habet. In omni nanque eiusmodi 25
 opere, innixum tensionemque esse inoperan-
 te oportet. At vero alterare propinquantia po-
 test, vel quod humidissimum est: maxime,

si etiam calidum est. Nulla enim actiuarum
qualitatum adeo breui quod appropinquat, al
terare videtur ac calor. Vnde palam est cor
pus quod humidissimū calidissimūque sit,
5 celerrime alteraturum, id est, tum concoctur
rum proprium nutrimentum, tū sibi ipsi assi
milaturum esse. Quod vero durum haftenus
est, vt nec difficile ad flectendum sit, & firmi
ter innitatur, id & trahere valenter quicquid
10 voluerit potest, & violenter trudere & fortiter
tenere. Neq; enim, sicuti quæ valde sunt mol
lia, remittitur cum id tendis, nec si vehemen
ter tenditur frangi periclitatur. Et que semel
apprehenderit, ea complectens tenet. Nullo
15 nec quod propter durtiē difficulter flectitur,
nec quod propter humorē est molle, sic agere
valente. Illa enim firmiter complectuntur,
hæc imbecillo complexu vsa quæ apprehēde
runt facile elabi sinunt. Atque optime qui
20 dem nutriuntur calida humidaque corpora.
Quippe quæ nutrimentum non solum alte
rant celerrime, sed etiam in se recipiunt, &
agglutinant, & assimilant, pessime vero frigi
da & sicca. Vt quæ neque alterare, neque in se
25 ipsa recipere, neque agglutinare, neque assi
milare queant. Ac quod celerrime alteret
quod calidissimum est, prius est dictum, hoc
vero erat concoctio. Quod vero id quod hu

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

midissimum mollissimumque est, prompte
 quod alteratum est in se recipiat, admonen-
 dum potius est quam probandum. Sicuti cō-
 trā quod siccum durumque est, nihil in se in-
 gredi finit, prius quam ipsum ex aliqua par- 5
 te diuisum sit ac velut exulceratum. Siqui-
 dem & quod facilius ac celerius tum aggluti-
 nantur, tum coalescūt quæ humidiora sunt:
 quæ vero duriora, partim nunquam, partim
 vix, nemo est qui ignorat. Vt enim æs, ferrū, 10
 aurum & lapidem omittamus, atq; de plum-
 bo agamus experimur id cum altero plum-
 bo omnino non coalescere, nisi prius excal-
 fiat ac liquetur. Et pusionibus quidem & a-
 lijs quibus calidior & humidior est corporis 15
 temperies, optima tum concoctio est, tum
 appositio, tum agglutinatio, tum nutritio.
 Quippe concoctio & nutritio alterationes
 sunt. Appositio vero fit, cum id quod nutrit
 halitus speciem in se recipit. Affixio vero ali- 20
 menti agglutinatio quædam eius vnitiōque
 est. Post quæ omnia, non leue commodum
 ad assimilationem est, nutriti corporis humi-
 ditas: cum ei quod nutrit, in consistentia est
 similis. Digestionis vero instrumenta in pue- 25
 ris etsi admodum valida ad agendum non
 sunt, tamen operi suo sufficiunt, nec ei in vllō
 sunt imparia. Quippe mediocrem iam duri-

tiam ac robur venæ eorum habent. Retētrix autem vis, imbecillior ijs est. Atque idcirco siue ab aliquo pondere prematur, siue aliās infestetur, celerius ab opere desistit. Similiter his virtutibus etiam excretricem mediocrem in imbecillitate habent. Quanquam videtur saltem retētiua vis non solum pueris, sed etiā cæteris omnibus expultrice esse imbecillior, Etiā si similiter se habēt, propter scilicet diurnitatem actionis. Maxime enim diuturna est retentiuæ virtutis actio. Vt quæ illud pro opere suo habeat, vt teneat. Expultrix vero vis, breuē habet actionem. Vtpote quæ vna impressione quod contristat retrudere abijcereque potest. Tanquam igitur in ijs quæ extrinsecus sunt, idem homo qui ad deijciendum onus maxime sufficit, portare id tota die non valet: sic etiam internis instrumentis retrudere quod contristat, quā diu retinere est promptius. Pueri nanque (de quibus sermo est) alteratricē quidem facultatē valentiores habent, ijs qui in ætatis sunt vigore: trahendi vero vim ijsdem imbecilliores, non tamen non ad suum vsum sufficientem. Reliquas vero duas facultates imbecilliores possident, quā ætate florentes. Cæterum non perinde patet expultricis imbecillitas, ppter actio-

m.j.

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

nis suæ breuitatem . Quippe tum vomunt,
 tum deijciunt sæpius quàm ætate florentes,
 Non utique ob expultricis robur, sed retentri-
 cis debilitatem . At in ventris concoctione,
 quæ humida & mollia sunt, similiter ac æta- 5
 te florentes concoquunt. Quæ vero dura de-
 terius. Pueris enim halituosior est calor. Flo-
 rētibus ætate sicciior. Iam vero quibus humi-
 dius est corpus, ea que nutritura id sunt, hu-
 midiora postulant: Quibus siccius, sicciiora. 10
 Ergo si cōcoctio alteratio est in propriam nu-
 tritorum qualitatem, pueris quidem quæ mol-
 liora humidioraque edulia sunt, magis con-
 gruunt, florentibus ætate, quæ duriora sunt.
 Sane senum corpus ad omnem ferme actio- 15
 nem malè comparatum est . Quippe multo
 tum siccius, tum frigidius est, quàm eorum
 qui ætate florent. Neque igitur commode cō-
 coquunt, caloris defectu: Neque nutriuntur,
 propter tum siccitatem, tum alteratricis fa- 20
 cultatis imbecillitatem. Digestio illis insuper
 veluti à iam torpentibus præ frigore instru-
 mentis, & breuis & imbecilla fit. Expulsiones
 præterea quæ quidem breuis temporis sunt,
 facultatis eorū imbecillitatem non detegunt. 25
 Quæ diuturniores sunt, male obeuntur. Por-
 rò ad agibulum molitiones durius calidiúsque

instrumentum magis est idoneum : Humi-
 dum & frigidum magis imbecillum. Horum
 in medio duæ reliquæ coniugationes sunt.
 Atque in prouecta quidem ætate humidum
 5 & frigidum corpus non inuenias. Senū enim
 corpus frigidum esse & siccum est monstra-
 tum. In malis autem temperamentis, quæq;
 ex natura propria cuiusque sunt, quæque in
 acquisitis affectibus fiunt, inuenias. Sicut ver-
 10 bi gratia phrenitis quidem calidus & siccus
 est morbus : Ideoque in actionibus volunta-
 rijs maximum habet robur . Lethargus autē
 imbecillus, vt qui particulas humiditate co-
 piofa frigidâque imbuat . Tale quippiam est
 15 & hydropum genus, maximèque ex ijs leu-
 cophlegmatix & ἀνὰ σάβρα. Vbi autem frigi-
 dum siue cum siccitate coniunctum sit, siue
 cum humiditate, tum imbecillius est, tū tor-
 poriferū. Ad eundem modum retentiuæ vir-
 20 tutes quæ naturales sunt, in siccioribus & ca-
 lidioribus instrumētis validiores sunt. In hu-
 midioribus & frigidioribus, siue à primo na-
 tali alicui siue aliàs cōtigerint, imbecilliores.
 Attendenda tamen est in quaque particula
 25 magnitudo excessus. Sicut verbi gratia, nerui
 & tendones & muscoli & ligamenta quanto
 sunt sicciora, tanto sint valentiora est necesse.

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

Si tamen intra illum excessum, sub quo & difficile flexibilia fiant, propter duritiem, & veluti friabilia propter siccitatem. Quippe ita conuulsionibus tentantur. Rursus naturalia instrumenta, quanto sunt humidiora, tanto sunt ad nutriendum magis idonea, etiam si subhumida in ultimo temperie sint. Ad concoctiones vero, nec seipsis meliora, nec ijs quæ sicciora sunt. Modo similiter sint calida. Nisi scilicet sicco & squalenti iustrumêto, sic- 100
cum nutrimentum humore largo non admixto dederis. Ad digestiones vero & expulsion-
fiones, dura corpora sunt inepta. Quippe cū difficilius, tum aperiantur, tum contrahantur, quorum altero tractus fit, altero expul- 155
sio. Quo vero ad paucos dirigatur quis scopos, in summis rem totam distinguam. Calor ad auctus valentius alterat. Modo tamen non eò incremêti perueniat, vt iam colliquet: tum nanque ad omnia est inutilis: frigus ve- 200
ro nulli functioni est ex vsu. Siccitas ad robur & nixum conducit: si tamen nec difficile mobilia nec frangibilia facit. Humiditas ad nutritionem maxime est accommoda. Ad alias autem functiones maxime contraria, auctio- 255
ne tamen excepta, ad quam magis vtique quàm ad nutritionem est idonea: debentibus

nimirum quæ probe sunt augenda, tum ten-
 di, tum perflari vndique. Ac licebat hoc loci
 iam opus finire, cum sicut antea diximus, nõ
 quo omnia particulatim persequerer, in mul-
 5 tis exemplis multas symptomatum species
 & genera examinarim, sed quo studiosos ex-
 ercitatos redderem. Cæterum permittente id
 libri adhuc magnitudine, dicemus aliquid &
 de ijs quæ prætermisimus. Siue nanque ex na-
 10 ribus, siue auribus, siue palato, siue faucibus,
 siue vtero, siue ex reliquorum quouis excerna-
 tur quid, tum quantitas eius attendenda est,
 tum qualitas. Itémq; excernēdi eius modus:
 atque id ad iam dictas causas reducendum.
 15 Quippe omnia symptomata ex intēperie si-
 miliariū & instrumētorū morbis, præterea
 materiæ ipsius tum qualitate, tum quātitate
 provenire deprehendes. Verbi gratiā. Catar-
 rhi & corryzæ causa est cerebrum, cum per-
 20 frigeratum quidem est, ceu similis pars, in
 intemperiem versum, aut cum æstuat, ceu in-
 strumentalis, impletum. Ergo qualis in ven-
 tre passio ex mala concoctione fit, tale est in
 cerebro prædictorum vtrunque. Catarrhum
 25 scilicet nominātibus nobis, cum quod super-
 uacaneum est in os defluit: corryzam, cum
 in nares. Branchos autem siue raucitas, catar-
 m.iiij.

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

rhis superuenit: faucibus scilicet humore im=
 butis. Quod si in gargarionem fluxio procū=
 bit, aut quā ex similitudine Græci staphylen
 id est acinū vocāt, in ea gignit, aut aliās eā in
 tumorē attollit. At si in glandulas quę sibi ex s
 aduerso in oris termino vtrunque iacent, an=
 tiadas: si autem in ea quę ijs proxima sunt,
 paristhmia. Defertur capitis fluxio & in ven=
 triculum, & in asperam arteriam, vtrunque
 magnopere lædens. Cæterum eiusmodi flu=
 xionum incommoda, tum alij ante nos dili=
 gentius exposuerunt, tū nos prolixius in me=
 dendi libris de ijsdem scripsimus. De ijs vero
 quę ex pulmone & pectore reijciuntur, in li=
 bris de crisi bus iam egimus. Sed nec eorum 10
 quę ad mensium retētionem, aut indebitam
 omnium quę ab utero manant expulsionem
 pertinent, etiam difficile est causas inuenire,
 si quis ad similes dirigat scopos. Nam aut vte
 ri corpus cum densum durūque retentio=
 nis causa erit, tale scilicet à natura cōditum,
 vt omnino nunquam purgetur, nisi quis ip=
 sum medicamentis longóque tēpore ad me=
 liorem habitum transferat. Aut certo tempo
 re sub illo affectu quicumque semper vteros 20
 occupauerit. Etiam venarum angustia statim
 à principio congignitur, vbi scilicet hac par=

te foemina male est formata. Ad huius affectus portionem & compressio se habet quæ ex ijs quæ circumiacent vasis fit. Cum videlicet corpus immodice gliscit. Uteri vero in
5 temperies, tum natura, tum sub affectibus quibusdam oritur: æque vt densitas. Incidet sane aliquando & ipsius materiæ occasione, menstruæ consuetudinis retentio: quoties quod vacuatur, vel crassum est, vel glutinosum. Quinetiam si ipse menstruus sanguis sine vitio est, cæterum obstructio quæpiam in vasis quæ ad uterum pertinent prius est facta, sic quoque retinebitur menstruum. Sed & totius corporis culpa, aliquando prorsus non purgabitur foemina, Aliquando parcius, aut liberalius, Aliquando malum vacuabit. Et prorsus quidem non purgabitur, tum
15 propter plura exercitia, tum propter tenuem victus rationem, tum propter succorum ad alias particulas inclinationem. Iam propter hæc ipsa, cum mediocria sunt, minus quam pro naturæ debito purgabitur. Sicut propter longam desidiã, & victum liberaliorẽ, plus iusto vacuabitur. Sed & mala expurgabuntur, propter uteri reumata. Vocatur autem id
25 symptoma, fluxio muliebris, Expurgato scilicet per eam particulam toto corpore. Est au

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

tē perpetuo quod euacuatur, tale specie, quale est quod in animali redundat. Aliud, rubra sanguinis sanies, aliud album à pituita, aliud pallidum, aliud biliosum. Est autem & præter hæc eorum quæ ab utero fluunt vacuatio 5 mala, propter affectum aliquem, qui in ipso sit exortus. Est præter eas quæ prædictæ sunt, & talis mentium moratio, in qua nec ex sanguinis defectu, veluti post plurimas exercitationes & tenuem victum accidere est dictum, 10 nec propter affectum qui in ipso ortus sit utero, purgationes uteri sistuntur: Sed aliquando etiam sanguine propter robur in alias particulas delato. Verum (vt mox dixi) nihil arbitror difficile quisquis hos commētarios per- 15 legit, cum iam in multis sit exercitatus, ipsum quoque talia inuenire. Quippe quod & propter uteri proprios morbos, tum qui in processibus eius supernis & lateralibus consistunt (ceræas Græci vocant) tum qui in col- 20 lo, tum etiam qui in toto eius tergore, aliquādo quidem vel plura quàm prius vel pauciora veniant menstrua. Aliquando autē vel profusus non veniant, vel mala veniant, neminem arbitror latet. Etiam Atretis foeminarum, id 25 est quarū natura qualibet ex causā peruia nõ est, in sermonis nostri diuisione sub hoc ali-

cubi genere inuentis . Similiter autem & qui priapismus vocatur, tumor & inflatio inuoluntaria est marium pudendi: symptoma scilicet à flatuoso spiritu natum . Quinetiam
5 gonorrhœæ quæ absque tensione pudendi sunt, ex imbecillitate retentricis feminalium vasorum virtutis fiunt . Tenseo vero quodam modo pudendo, quasi cū conuulsioni quid simile instrumenta patiuntur, eueniunt. Non
10 est igitur quod de eiusmodi symptomatis pluribus differamus . Sed conuersi ad reliquum eorum genus, quod nec ipsum multa verba requirit, propter ea quæ iam dicta de succedentibus sibi symptomatis sunt, iam opus hoc lo
15 co finiemus . Ergo colores mutabuntur (vt generatim dicam) vel succorum occasione, qui à naturali specie recesserunt, vel qui in altum corpus sunt reuersi, vel cutem veluti perfuderunt . Membratim vero, propter causas
20 quæ succos ad tales tum motus, tum affectus impellunt. Sunt porrò hæc tum animi perturbationes, tum ambiētis nos aeris in calorē & frigus mutationes, tū ipsius corporis affectus, cui sanguis, vel calidior sit, vel frigidior, vel
25 parcior, vel vberior, vel foras protrusus, vel intro retractus. Huius sane generis est, omnis vitiosus succus, qui sua specie etiā totius cor=

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

poris calorem alterat vt in morbo regio, & hydericis, & elephantia, & splenis & iecinoris imbecillitate. Existit autem ad portionem & in quaque particula, coloris mutatio. Figuræ vero naturales mutabuntur, particulis vel s immodice refertis, vel inanitis, vel à proprio loco translatis, vel conuulsis. Causæ vero cuiusque horum, plures sunt, quas etiam meminisse difficile non est, si cui superiora non negligenter sunt perlecta. Ad eundem modum 10 nec graueolentiæ aut molliciei, aut durtiei, aliorum venis similium causas inuenire operosum est, ei qui ad suprascriptorum exempla procedet. Quinimo iam dictæ à me sunt in fine libri qui de symptomatum differentijs inscribitur, quo minus opus est de ijs nunc sumus prolixi. Sed hoc loco opus de symptomatum causis finiamus. Illud tantisper adijcientes quod in libro de symptomatum differentijs huc docendum distulimus: Quæ nam 20 symptomata necessario sibi succedant, quæ nõ necessario. Quod ipsum quoque non longa mihi disputatione videtur indigere, sed satis erit sub vnico exemplo methodo indicata, à particularium multitudine fugisse. Censeo 25 igitur quod prouenit, vnicane ex causa fiat cõsyderes, an ex pluribus. Si enim ab vnica ne-

cessario efficienti succedit : Sin quo fiat pluri-
bus eget, non necessario. Atque hæc quidem
in omni re communis est methodus. Ad hūc
igitur modum in symptomatis æstimatio-
nem inibis . Quippe si symptoma ab vnico
fiat, necessario illi succedit: sin ad secūdi sym-
ptomatis generationem, aliæ quæpiam cau-
sæ concurrant, minime necessario priori suc-
cedet . Non enim si quis male concoxit, ne-
10 cesse est spirituosum flatum sequi : sicuti nec
morsum, nec humidam multamve aut con-
trariam deiectionem, aut inappetentiam, aut
intensam appetentiã, aut pigritiam ad actio-
nes, aut intelligentiæ tarditatem, aut capitis
15 grauitatem, aut vigiliam, aut cardialgiam, id
est oris ventris dolorem . Multoque minus
aut epilepsiam, aut amentiam, aut extasin,
aut coma. Sed nec mœstitiam vllam, neque
aliam quamlibet, nec multo minus melan-
20 cholicam . Præterea nec plenioris intestini,
vel renum, vel lienis vel iecinoris, vel pecto-
ris, vel articulorum dolores, Aequè vt nec in-
æqualitatem, aut horrorem, aut rigorem, aut
febrim . Quanquam tum horum, tum reli-
25 quorum fermè omnium symptomatum, nul-
lum est quod non aliquo tempore in ijs qui
male concoxerunt appareat, Imò pro crudi-

GAL. DE SYMPTO. CAUSIS

tatis magnitudine, ac differentia. præterea natura hominis facili sensu, singularumque corporis particularum robore, aut imbecillitate, aliàs aliud symptoma gignetur. Quippe magna cruditas, & maiora, & plura symptomata creat. Parua contra, pauciora minoraque. Iam vero eorum quæ male concocta sunt differentia, quæ quidem ad frigidum & pituitosum sunt conuersæ, aliorum symptomatum sunt causæ: quæ ad fumosum & calidum, aliorum. Ad eundem modum & quæ mordent vel quæ non mordent, & quæ in halituosum spiritum solutæ sunt, aut non solutæ. Sed & hominis natura (vt dictum est) ad symptomatum generationem tum facit, tum repugnat. Verbi gratia. Quibus hebetis sensus ventriculus est, ij nec vehementer mordentur, nec dolent, nec multa excernunt, sed nec cardialgia laborant, nec facile capite infestantur. Quibus boni est sensus, ijs omnia ex facili superueniunt: superno principio symptomata immitte. Quid dicam singulis qui cruditate laborant, eam partem maxime nocumentum sentire, quæ maxime est imbecilla? proinde dicendum non est, symptoma vllum necessario cruditatem sequi. At vero actionis digerendi in corpus alimenti, siue priuatio, siue

imbecillitas, atrophian necessario inducit. Sicuti etiã alteratricis in quaque particula virtutis noxa. Iam separationis excrementorum à sanguine frustratio, quæ separatricis actionis est symptoma, necessario coloris symptomata inducit. Vocaturque alterum eorum morbus regius: alterum quod melancholico excremento succedit, sine nomine est. Similimodo in omni symptomatis genere, & quæ
10 semper sibi succedant inuenies, & quæ non semper. Ego vero longitudini parcens, hic libro finem imponam.

FINIS.

LIBER TERTIUS
IMPRESSVM PARISIIS IN
AEDIBVS SIMONIS CO-
LINAEL. ANNO CHRI-
STI MILLESIMO
QVINGENTE-
SIMO VI-
GESI-
MO,
OCTA-
VO, MENSE
NOVEM-
BRI.

EORVM QVAE PASSIM REQVIENDA
 sunt in libris de differentijs & causis symptoma-
 tum index, triplicem habēs numerum: primus, fo-
 lium: secundus, faciem: tertius, lineam indicat.

A

- A**cinus, græce staphy-
 le. 19. 2. 3
 Actio agentis motus. 3
 2. 28
 Actio non impeditur ni-
 si læsa substātia 87. 2. 9
 Actio passioq; sunt in fi-
 eri. 4. 2. 23
 Actiones genere dupli-
 ces. 20. 1. 11
 Actionum duæ primæ
 differentiæ. 8. 1. 21
 Actuum magis natura
 quod tenuium est par-
 tium 33. 2. 20
 Aequalis intēperies om-
 nino sine dolore est.
 56. 1. 28
 Affectus ab afficiēdo di-
 citur 3. 2. 7
 Affectus 7. 1. 23
 Affectus corporis præ-
 ter naturam vel mor-
 bus, vel causa, vel sym-
 ptoma 3. 1. 11
 Affectus cōmune quid
 sanorum, ægrorum, &
 neutrorum. 3. 2. 10
 Affectus, passio est iam
 facta 4. 1. 15
 Affici idem quodāmo-
 do quod pati 4. 1. 2
 Afficitur quodammodo
 omne quod est. 3. 2. 5
 Affictio 88. 2. 20
 Agonia ex timore & ira
 62. 2. 27
 Affectus in quo constat
 4. 1. 8
 Affectus causa, morbū
 præcedens 16. 1. 1
 Alteratio omnis quæ fit
 passio 6. 2. 9.
 Alteratrix vis in pueris
 valens 89. 1. 20
 Alteratio solū 6. 2. 22
 Amentia, siue anœa. 10
 1. 19
 Amblyopia, visus obtu-
 sus 29. 1. 24
 Anima quib⁹ primis uti-
 tur instrumētis, aut in
 quibus est 62. 2. 16
 Animalem spiritū à ce-
 rebro ad oculos cōflues-
 N. J.

INDEX.

re. 21. 2. 19
Animalis vis in somno
 quiescit, valentior autē
 tūc naturalis. 42. 2. 9
Animæ substātiā defi-
 nisse audacia. 62. 2. 13
Animales actiones trifa-
 riam diuisę. 20. 1. 13
Animalium actionū di-
 uisio. 8. 1. 24
Appetentia. 38. 1. 18
Apoplexia circa volūta-
 riā actionē. 44. 1. 18
Appositio. 88. 2. 19
Apepsia, id est, altera-
 tio in qualitatem non
 secūdum naturam. 12
 2. 16
Aristotelis meminit Ga-
 lenus, eum reprehēdēs
 in libris de somno & vi-
 gilia. 43. 1. 10
Atra bilis vt tenebræ.
 67. 2. 1
Atrophia alia multa præ-
 cedunt symptomata.
 14. 2. 5
Atrophia. 70. 2. 9
Auditui iucunda. 34.
 2. 11

B

Barycoia, grauis au-
 ditus. 29. 1. 26

C

Cacotrophia vitiosa
 nutritio. 15. 1. 26
Calor adauctus valētius
 alterat. 90. 2. 17
Calor florentium etate.
 89. 2. 7
Calor puerorū halituo-
 sus. 89. 2. 7
Calor maxime omnium
 actiuarum qualitatum
 alteratiua. 88. 1. 1
Caloris naturalis delatio
 intro forasq; ex primis
 est motibus. 62. 2. 5
Canine appetentiæ. 38
 2. 21
Canine appetentiæ cau-
 sæ. 39. 1. 17
Cardialgia oris ventris
 malum symptoma. 40
 2. 17
Cardialgia, cordis dolor
 9. 1. 23
Cardialgiæ. 37. 1. 26
Caput pectori mot⁹ pri-
 cipiū tradit. 55. 1. 15
Catalepsis. 10. 1. 14
Catarrhus. 91. 1. 24
Causa mutationis cibo-
 rum in ventriculo. 70
 1. 10
Causa alicuius. 5. 1. 14

INDEX.

- Causa propter quã am-
plitudo foraminis i rha-
goide noxia sēper an-
gustia non semper ex-
plicatur. 21. 1. 27
- Causa societatis linguæ
cū ventriculo. 35. 2. 3
- Causa procatartica lati-
ne externa. 36. 1. 25
- Causæ triplices vitiosæ
digestionis nutrimenti.
74. 2. 10
- Causæ sibi succedentes
ostēduntur exēplo cal-
culorum. 5. 2. 17
- Causæ triplices excreme-
torum non probe sepa-
randorum. 74. 2. 19
- Causæ noxarum conco-
ctionis. 68. 2. 22
- Causæ sine quibus non.
5. 1. 20
- Causarum se consequen-
tium series aliqua. 5.
1. 14
- Causarum multa genera
5. 1. 16
- Cephalalgia, capitis do-
lor. 9. 1. 22
- Cerchnos tussim præce-
dit. 55. 2. 2
- Cerebrum i vigilijs ex-
ercetur, in somno quis
escit. 42. 2. 2
- Ceruleum spectrū ocu-
lis iucundissimum. 33.
1. 28
- Ceruleum ex quibus fit.
34. 1. 20
- Cibi puerorū & floren-
tium ætate. 89. 2. 12
- Clydon fluctuatio cum
sonitu. 13. 2. 21
- Color ceruleus visui iu-
cūdisimus. 34. 1. 11
- Colores cur mutantur.
93. 1. 15
- Colorem vitiatū in mul-
tis morbis. 16. 1. 26
- Concoctionis noxæ. 68.
2. 21
- Concoctio nutritioq; al-
terationes. 88. 2. 18
- Cōcoctio qd. 12. 2. 11
- Cōcoctio qd. 89. 2. 11
- Conuulsio in singultien-
do, solis accidit muscu-
lis. 72. 2. 2
- Conuulsionibus quomo-
do tentātur nerui & id
genus reliqua. 90. 2. 1
- Corneæ tunicæ in pupil-
illa vitia impediencia
visionem. 25. 2. 3
- Corpora quæ male nu-
triantur. 88. 1. 23
n. ij.

INDEX.

- Corpora dura inepta digestioni & expulsionioni. 90. 2. 12
- Corpora quæ bene nutriantur 88. 1. 19
- Corpus frigidum siue cõiuncta sit siccitas siue humiditas, imbecillius. 90. 1. 16
- Corryza 91. 1. 26
- CrySTALLINUS humor munimeto indiget vt externum splendorem sine offensa sustineat. 22 1. 28
- CrySTALLINUS humor primum in oculo sentiens di instrumentum 20. 1. 21
- CrySTALLINI humoris morbi in octo intemperamentis consistunt. 20. 2. 8
- Cruditas magna symptomata maiora & plura creat 94. 2. 5
- Cyema, vteri gestatio, nondum embryo. 39. 2. 19
- D.
- D**Efficiens actio in ventre. 70. 1. 24
- Delectatio & dolor quibus sensibus euidentius aut ineuidentius 32. 1. 4
- Deliria melancholica multarum sunt specierum 67. 1. 17
- Delirium 10. 1. 16
- Difflatum siue perspiratum quid vocat 16. 2. 6
- Digestionis instrumenta in pueris 88. 2. 25
- Distentiones cur maxime fiant post somnum. 57. 1. 10
- Dolentia ex leuissima causa 58. 1. 9
- Dolent corpora quando sunt in latitudine motus recessus à sua natura 56. 2. 9
- Dolores rigentum cum cæteris eiusdem generis 64. 1. 19
- Dormire profunde vel non profunde, vnde prouenit 42. 2. 4
- Dormitio quando profundior & promptior. 43. 1. 1
- Dyspepsia 12. 2. 20
- Dyspnœe duplici ratione proueniunt. 41. 2. 2
- Dysenteria secundum nonnullos 84. 2. 6
- Dysenteria vnde ciens

INDEX.

- tur. 81. 2. 1
- E**
- Adem res sympto-
ma & passio nomi-
natur. 6. 2. 12
- Edibilium nullum vehe-
menter calefactum im-
putre adseruatur. 71.
2. 14
- Epigennema superueni-
ens vel supergenitum.
6. 2. 4
- Epigennema 6. 2. 7
- Epilepsia 9. 2. 15
- Apoplexia 9. 2. 15
- Excretionis sanguinolē-
tæ differentiæ quatuor
in vniuersū. 84. 2. 10
- Excremētum triplex in
venarum concoctione.
75. 1. 2
- Excretiones assiduę cur
fiunt. 81. 1. 17
- Ex accidenti idem signi-
ficat quod secundo lo-
co. 5. 2. 7
- F**
- Facultas expultrix in
vnaquaq; animalis
particula. 53. 1. 19
- Facultatis expultrix si-
miles motus intestino-
rum vteri, & vesicæ.
54. 1. 2
- Facultate expultrice fo-
tus vtero eduntur. 52.
2. 8.
- Fames. 38. 1. 2
- Fatuitas. 10. 1. 21
- Fatuitas & obliuio ex re-
frigeratione. 66. 2. 10
- Febri ardenti rigor su-
perueniens cur morbū
dissoluit. 59. 1. 12
- Febribus quartanis mi-
xtus rigor ex calido fri-
gidoq;. 62. 1. 22
- Febribus tertianis syn-
ceriorib; rigor incidit
vehementior. 59. 1. 8
- Flatuosum excremētum
in quib; statibus gigni-
tur. 82. 1. 10
- Flatus silens. 82. 1. 13
- Formicantes motus. 48
1. 22
- Foetus alimenti quod at-
trahit excremēta in du-
plicibus reponit mem-
branis. 39. 2. 26
- Frigiditas eorū quæ sūt
in ventre non parum
ad esuriem. 39. 1. 9
- Frigiditas sincera hali-
tū non facit. 81. 2. 17
- Frigiditas nulli functio-

INDEX.

- niest ex vsu. 90. 2. 20
 Fuscū ex albo & nigro. 34
 34
G
GAudio ingēti nonnulli perierūt. 63.
 2. 10
Gonorrhœe. 93. 1. 5
Gracilitas. 70. 2. 10
Bradypepsia, concoctio nis tarditas quid. 12.
 2. 13
Branchos siue raucitas. 91. 1. 27
Graue leuēq; ad aliquid referuntur. 49. 1. 2
Gustādi sensus sympto- mata. 27. 2. 19
Gustus à quibus diuelli- tur. 32. 2. 16
Gustui grata. 35. 1. 10
H
HAlitus qd. 35. 1. 8
Halitus in quo, ae- re crassior. 35. 1. 1
Hepatici affectus. 83. 2. 7
Herophilus neruum ad oculum, meatū appel- lat. 21. 2. 4
Hūiditas idonea auctio- ni. 90. 2. 25
Humiditas ad nutritio- nem maxime accōmo- da. 90. 2. 23
I
ICteros, regius morb⁹ II. 2. 1
Idoli apparitio quando & quibus maxime inci- dit. 24. 2. 1
Incredibile quoddā exē- plū refert Galenus de puero quodam. 26. 1. 3
Inæqualitas id quod pri- mum ex vitiosis excre- mētis sentim⁹. 62. 1. 1
Instrumentū magis ido- neum ad actiones. 90. 1. 1
Instrumenta naturalia quādo ad nutriendum magis idonea. 90. 2. 4
Intēperies omnis, mor- bus. 17. 1. 21
Intemperies vnde. 56. 1. 22
Intemperies omnes ma- gnę virtutem deiciūt. 71. 1. 25
Ira, nemo interijt. 63. 2. 8
Ira quid facit. 62. 2. 26
Ischuria. 85. 1. 19
L
LAssitudo tertia quæ ossium dolorem re-

INDEX.

fert. 57. 2. 8
Lassitudo tēsiua siue spō
 tanea. 57. 1. 28
Lassitudo vlcerosa. 57.
 2. 3
Lethargus imbecillus.
 90 1. 12
Leuce. 70. 2. 10
Leuce maximus altera
 tricis virtutis error. 78
 1. 1
Leucis foedatorum caro
 76. 2. 12
Leucophlegmatix. 90.
 1. 15
Lingua, sensui volunta
 ricq̄ subseruit. 27. 2. 14
Lingua eis succis gau
 det quos vētricus de
 syderat. 35. 2. 1
Lingua, oculiq̄ duplicē
 habēt neruū. 31. 2. 3
Lingua quādo vitiose sa
 pores sentire solet. 28
 1. 10

M

MAniē sine febre. 67
 1. 4
Medicamenta quæ hu
 mectāt duntaxat, som
 nifera sunt. 43. 2. 24
Melācholici quā ob rem
 timeāt maxime. 67. 2. 4

Morbus quid. 3. 1. 21
Morbus quid. 6. 1. 15
Morbus quid. 5. 1. 9
Morbus quid. 5. 1. 11
Morbus alio modo defi
 nitur. 3. 2. 2
Morbus ad quendā mo
 dū symptoma. 7. 1. 26
Morbus sanitati contra
 rium. 3. 2. 14
Morbus vt sit, requisita.
 7. 1. 10
Morbus id quod primū
 actionē vitiat. 6. 1. 22
Morbi causa. 6. 1. 23
Morbi causæ sympto
 matum. 15. 2. 7
Morbi cui⁹ generis sym
 ptomatum causæ. 16.
 1. 1
Motus difficultas græce
 7. 2. 12
Motus & sensus partib⁹
 voluntarie motis per
 eūdē neruū. 31. 1. 22
Motus tēsiu⁹. 47. 2. 20
Motiua actio continua
 tum sibi instrumētum
 vnum habet. 8. 2. 2
Motiuarum actionū pri
 ma symptomata. 9. 2. 4
Muliebris fluxio. 92.
 1. 26

INDEX.

- Musculi quando concutiuntur. 60. 2. 3
- N
- N**asi cōsideratio. 28
2. 11
- Naturę siue generalis facultatis opera. 45. 2. 3
- Naturam quomodo velut in hac disputatione accipi. 45. 1. 18
- Naturaliū actionū symptomata explicare occipit. 11. 1. 7
- Naturalium facultatum cognitio, methodus est inuentionis symptomatum. 11. 2. 1
- Naturalium facultatum cōmentarij prius omnino euoluendi quàm ad hunc librum se quispiam conuertat. 52. 1. 14
- Nauseę vomitiones præcedunt. 55. 2. 1
- Nomen proprium nonnullos oblitos esse memorat. 66. 2. 5
- Nutritio prima actionū naturalium. 75. 2. 24
- Nutrimēta vim magnā habent ad carnis mutationem. 76. 1. 25
- O
- O**Culis grauissimum 33. 2. 1
- Odoratus sensus halitus 35. 1. 4
- Odoratus cum gustu cognati generis 35. 1. 6
- Odoratus sensoriū cerebri vētriculi 27. 2. 18
- Odorabilia cum gustabilibus ad portionem se habent 36. 1. 15
- Operis successus in rerū cognitione non in nominibus 4. 2. 10
- Operi symptomata plerūque simile 18. 2. 26
- Ora ventriculi duo 73. 1. 14
- Os ventris, cor vulgo appellant 37. 1. 17
- Os ventriculi à medicis nominatur stomachus 37. 1. 22
- Os, cartilagocq; non palpitant 50. 1. 7
- Otalgia auriū dolor. 9. 1. 23
- P
- P**alpitiatio quid 50. 1. 3
- Palpitationes quibus accidunt 51. 1. 15

INDEX.

- Palpitatio quibus partibus incidit 50. 1. 9
- Pandiculatio, oscitatio mediocres motus expultrices. 64. 2. 18
- Paralysis. 30. 1. 26
- Paraphrosyne. 10. 1. 21
- Passio, actioque. 5. 1. 13
- Passio in quo generationem habet 4. 1. 6
- Passio quid 7. 1. 21
- Passio ab actione quo distat 4. 2. 16
- Pathos & pathema latine passio 3. 2. 17
- Pathos & pathema ab sanitate & morbo distat. 3. 2. 15
- Persica planta. 77. 1. 9
- Per se & primum idem 5. 2. 5
- Phrenitici exemplum quibus vasa per fenestram proiecta. 10. 2. 16
- Phrenitides cum febre. 67. 1. 2
- Phrenitis calidus & siccus morbus. 90. 1. 10
- Picatio immoderatus appetitus vitiosarum qualitatium in gravidis. 39. 2. 1
- Plato in Timæo communitatem causam delectationis & doloris reddit. 32. 1. 11
- Potus appetitus succo salso & bilioso ventrem mordente irritatur. 39. 1. 1
- Praua actio in ventre. 70. 1. 25
- Praxagoras & Philotinus quem dulcem succum appellant 35. 2. 25
- Priapismus 93. 1. 2
- Priuatio actionis in ventre. 70. 1. 23
- Priuatio nominis offensæ. 7. 2. 11
- Pulsus arteriarum in timoribus iratis & alijs 63. 1. 2
- Pupilla alterius oculi dilatatur, altero oculo contrahente 21. 2. 7
- Pupillæ laxitas mala semper 23. 1. 8
- Pupillæ paruitas præternaturam, mala: naturalis, bona. 23. 1. 7
- Q
- Quantitas qualitasque vniuscuiusque excrementi attendenda. 91. 1. 9
- R
- Ratio vite 70. 2. 25

INDEX

- Rationalis animæ sedes
quiescit in somno. 42.
2. 16
- Rectricis siue principis
actionis noxę explican
tur 10. 1. 10
- Rectrix siue princeps a
ctio diuiditur. 8. 2. 8
- Regio morbo laborãtes
pallida ònia videre pu
tant 25. 2. 17
- Respiratum quid vocet
16. 2. 5
- Retērix vis imbecillior
in pueris 89. 1. 1
- Retētiua vis in omnib⁹
videtur esse imbecillior
89. 1. 6
- Retētricis facultatis pro
bitas in quibus cōsistit
13. 1. 9
- Rigos 44. 2. 8
- Rigor febrī nō interci
sę incidens, ægro infir
mis viribus cur letale.
62. 1. 19
- Rigori febrem semper
succedere vetus sermo
61. 2. 1
- Rigori concutiēti reme
dia 61. 1. 22
- Rigorem concutientem
& calida, & frigida cau
sa creat. 61. 1. 20
- Rhagoides tunica nigra
& cærulea 22. 2. 19
- Rhagoidis foramē qua
tuor modis à naturali
statu mutatur 21. 1. 11
- Ructus 82. 1. 12
- S
- SANATIO cum delecta
tione & citra dele
ctationem. 36. 2. 11
- Sanguis quādo nigram
bilem creat 84. 1. 20
- Sanguinis profusio toto
excretæ substantiæ ge
nere præter naturā est
18. 1. 9
- Sanitas quid 5. 1. 4
- Sanitas actionis causa
morbus ediuerso. 15.
2. 23
- Sanitas morbúsvē ī per
manentia ad aliquod tē
pus. 4. 2. 25
- Senes quam ob rem vi
sum amittāt. 26. 1. 22
- Sensibilis spiritus via in
oculo 21. 2. 5
- Sēnsibilis actio habet quī
que differētias. 8. 1. 28
- Sēnsiorū origo id quod
primū sentit. 42. 1. 16
- Sensuū alterationes pa

INDEX.

- themata vocavit Plato
3. 2. 20
- Sensus quorum sunt singulatim. 35. 1. 2
- Sensus difficultas græce 7. 2. 13
- Sētire vitiose dupliciter accipitur. 8. 2. 23
- Sentiens facultas in humore crySTALLINO vnde 20. 2. 2
- Sentiendi actionum noxæ cōmunes. 8. 2. 11
- Senium intēperies quædam. 49. 1. 24
- Senum corpus imbecillum. 89. 2. 15
- Siccitas vigilias inducit. 44. 1. 8
- Siccitas ad robur & nixum cōducit. 90. 2. 21
- Singultu quæ reijciuntur. 72. 2. 16
- Singultus causa in vētriculo & gula. 65. 2. 23
- Siti perijisse nōnullos meminuit Galen⁹. 40. 1. 28
- Somnos fieri ex pulmonis hūiditatib⁹ est probabili⁹ dicere. 43. 1. 23
- Sopor & vigilia egregia symptomata. 9. 2. 2
- Spiritus quomodo vias expurgat. 53. 2. 21
- Spiritus inter exeūdum offendens quid ab Hippocrate appelletur. 46. 2. 12
- Spiritus flatuosus vnde oriatur. 82. 1. 2
- Spirituū halituosorū generatio. 81. 2. 14
- Splēdidū subtilium partium, nigrū vero crassarum. 33. 2. 18
- Spiritus & sanguis cum calore naturali modo ad iterna, modo ad externa ferūtur. 62. 2. 9
- Sternutationis causa in naso. 65. 2. 22
- Sternutationes quæ non à catarrho sunt capitis halitu repleti remediū sunt. 55. 1. 11
- Stranguria. 86. 1. 22
- Sudorum consyderatio. 86. 2. 27
- Succus vitiosus atq; frigidus alimenti desyderiū excitat. 38. 2. 24
- Syncopæ stomachicæ cuius particulæ symptomata. 37. 1. 25
- Syncopæ. 87. 1. 3
- Symptoma propria ma

I N D E X

- gis significatiōe. 8. 1. 13
 Symptoma quid dicatur
 6. 1. 24
 Symptoma melancholicum. 67. 1. 22
 Symptoma. 6. 2. 12
 Symptoma in omnibus
 quę à naturali statu re
 cedunt. 6. 2. 27
 Symptoma, pathema pa
 thos quod nomināt gręci.
 3. 1. 16
 Symptoma animalis. 6.
 1. 26
 Symptoma. 6. 1. 28
 Symptoma generali si
 gnificatione. 8. 1. 8
 Symptoma duplex in v
 naquaq; facultatum na
 turalium. 11. 2. 7
 Symptoma. 6. 2. 5
 Symptoma. 7. 1. 23
 Symptomata triplicia cir
 ca distributionem cibi
 per corpus. 74. 2. 7
 Symptomata totius cor
 poris. 9. 2. 12
 Symptomata à vitiosa
 nutritione. 11. 1. 19
 Symptomata ab operi
 bus diligēter distinguē
 da. 18. 2. 15
 Symptomata quod appel
 let Galenus. 6. 1. 18
 Symptomata rectrices a
 ctiones comitantia ex
 plicantur. 66. 1. 22
 Symptomata actionum
 læsiones. 15. 2. 25
 Symptomata excreticis
 facultatis. 14. 1. 7
 Symptomata morbiq;
 tam expultricis, quām
 retentricis miscentur.
 72. 1. 28
 Symptomata tria circa
 vnā actionē. 12. 2. 9
 Symptomata actionum
 læsiones sūt. 19. 1. 20
 Symptomata persequi
 tur naturalium & fun
 ctionum & facultatū.
 68. 1. 11
 Symptomata octo in v
 noquoq; naturali in
 strumento. 11. 2. 10
 Symptomata à vitioso
 succo. 65. 2. 21
 Symptomati alterū nō
 nunquā succedit. 13.
 1. 20
 Symptomatis maxie p
 pria finitio. 7. 1. 3
 Symptomatis p
 pria species singula excre
 menta comitatur. 75. 2. 3

I N D E X.

Symptomatis propriū.	Symptomatum genera in
6.	totum tria 20. 1. 6
Symptomatum differētia	T
triplex. 7. 2. 4	T Actus egregiū sym
Symptomatum in cor	ptoma possidet. 8.
poris affectibus consi	2. 25
stentiū differentiaē pri	Tactus omnium senso
mæ quatuor. 16. 1. 8	riorū cōmunis 9. 1. 13
Symptomatum differen	Tactus symptomata 29
tia triplex in retentri	1. 15
ce. 72. 1. 6	Tact ⁹ sensui maximi do
Symptomatum gen ⁹ in	lores cōtingūt. 9. 1. 10
multitudine & qualita	Tangendi sensus magis
te excretorū consistēs.	in patiēdo quā agē
78. 2. 8	do consistit. 31. 2. 13
Symptomatum tria pri	Tenebra contrariūmne
ma genera in reſtrictis	ſit luminis an eius pri
bus actionib ⁹ . 66. 1. 23	uatio quæſtio eſt. 34.
Symptomatum retētrictis	2. 22
facultatis reliqua diffe	Teneſmos 85. 1. 10
rentia. 13. 2. 10	Theophili egrotātis de
Symptomatum quæ ſibi	lirium. 10. 1. 26
necceſſario ſuccedunt,	Thucydides in teſtimo
quæ non. 93. 2. 20	nium citatur 10. 2. 28
Symptomatum differen	Timor virtutem deiicit
tia triplex in ſentiēdi	49. 1. 14
actionibus. 20. 1. 15	Timore ſubito nonnulli
Symptomatum genus in	interierunt. 63. 2. 1
prauis vacuationibus.	Timor qd facit. 62. 2. 23
86. 1. 19	Torpor. 29. 2. 3
Symptomatum triplex	Tremor paſſio 6. 2. 19
genus in tractrice. 73.	Tremor ſymptoma. 6.
1. 19	2. 21

INDEX.

- Tussis causa i pulmonibus & faucibus. 65. 2. 21
 Tussis explicat quid sit. 54. 2. 3
 Tussis quid. 54. 2. 11
 Tussis ex intemperie spiritalium instrumentorum. 60. 2. 18
 Tussis, sternutatio, singultus, rigores validi motus expultricis virtutis. 64. 2. 16
 Tusses caput nihil iuuant. 55. 1. 10
 Tusses violentę spiritus cohibitione non vincuntur. 56. 1. 7
 Tympani. 83. 2. 8
- V
- V**enę ad vetriculum pertinentes ex ipso nutrimentum trahunt. 37. 2. 28
 Veter animalibus est ut terra stirpibus. 38. 1. 11
 Veter imus serius excernit. 80. 2. 21
 Venter visceribus venisque subseruit. 35. 1. 26
 Vetriculi dolores animi sequi deliquia, & quam ob rem. 40. 2. 22
 Vetriculi ore refrigerato, cor & cerebrum refrigeratur. 41. 2. 12
 Vetriculus concoctionis instrumentum. 12. 1. 14
 Vetriculus non nisi longo tempore actionem amittit, intemperie humida aut sicca. 71. 2. 27
 Vetriculus in vomitu uti vterus in partu mouetur. 53. 2. 8
 Verecundia. 63. 1. 10
 Veritatis studioso quid agendum. 4. 1. 27
 Virtutis ibecillitates proprię & non proprię. 70. 2. 17
 Visus recipiendi fiducia. 21. 2. 14
 Visus congregatiua & difgregatiua. 33. 2. 3
 Visus instrumentum splendidam lucem inoffense non tolerat. 22. 2. 18
 Vitia nutrimenti. 70. 2. 20
 Vitiliginum generatio. 76. 2. 19.

INDEX.

Vitreus succ ⁹	41. 2. 11	Voluptas duplex foemis	
Vnitatis diuisio in rha-		næ in coitu vnde.	37.
goide tū vulnus est, tū		I.	5
vlcus	23. 2. 11	Vomitus naturalis facul-	
Volūtarię functionis læ-		tatis symptoma est.	55
siones sunt.	46. 1. 6	I.	26
Volūtarię facultatis sym-		Vomitiones persequis-	
ptomata.	55. 1. 25	tur.	79. 2. 25
Volūtarię functionis læ-		Vomitione quæ reijciū-	
siones in particularib ⁹		tur.	72. 2. 15
instrumētis variant no-		Vox adimit læsione spi-	
men	46. 1. 8	nalis medullæ in collo	
Voluptatē nominat pas-		30.	2. 28
sionem Plato.	3. 2. 25		

INDICIS FINIS.

